

SØR-VARANGER KOMMUNE

Boks 406, 9915 Kirkenes

Tlf. 78 97 74 00. Fax 78 99 22 12

E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no

www.svk.no

Innkalling

Utvalg: Utvalg for miljø og næring
Møtedato: 24.03.2015
Møtested: Møterom Viksjøen, Rådhuset
Møtetid: 12:00

Ved eventuelt forfall, er representantene selv ansvarlig for å innkalle vara.

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Kirkenes, 12.03.2015

Gjetmundsen, Bjørnar
Utvalgsleder

SAKSLISTE:

Saksnr.:	Sakstittel:	Arkivsak:	U.off:
003/2015	BESTANDSPLAN FOR ELG 2015-18 FOR SØR- VARANGER KOMMUNE Saksordfører: Bjørnar Gjetmundsen gjetmu@bjornar-gjetmundsen.no , tlf. 97015360	15/532	
004/2015	HØRING - HANDLINGSPROGRAM FOR FINNMARK VANNREGION OG GRENSEVASSDRAGENE Saksordfører: Vegar Olsen, vegarols1@hotmail.com , tlf. 45488492	13/772	
005/2015	HØRING - SAMARBEIDSKAPITTEL FINLAND- NORGE I INTERNASJONAL VANNREGION TANA-NEIDEN OG PASVIK (ROOF REPORT) Saksordfører: Vegar Olsen, vegarols1@hotmail.com , tlf. 45488492	13/772	
006/2015	NY HØRING - UTVALGTE DELER AV REGIONAL VANNFORVALTNINGSPLAN FOR FINNMARK VANNREGION OG GRENSEVASSDRAGENE (2016-2021) Saksordfører: Bjørnar Gjetmundsen gjetmu@bjornar-gjetmundsen.no , tlf. 97015360	13/772	

SØR-VARANGER KOMMUNE

Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Fax 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Sarajärvi, Trygve Enhetsleder: Sarajärvi, Trygve, tlf. 78 97 74 86	Dato: 06.03.2015
Arkivsak: <arkivsaksnr>	
Saksordfører:	

Utvalg	Saksnummer	Dato
Utvalg for miljø og næring	003/2015	24.03.2015
Kommunestyret	017/2015	25.03.2015

BESTANDSPLAN FOR ELG 2015-18 FOR SØR-VARANGER KOMMUNE

Vedlagte dokumenter:

Bestandsplan 2015-18 for Sør-Varanger kommune - oversendelse til kommunen.pdf

Bestandsplan 2015-18 - Sør-Varanger bestandsplanområde.pdf

Vedlegg 1 - Sør-Varanger bestandsplanområde - oversiktskart.pdf

Vedlegg 2 - Rammeplan for bestandsplaner i Finnmark.pdf

Vedlegg 3A - Samarbeidsavtale mellom FeFo og Jarfjordeiendommen 2015-18 (ikke signert).pdf

Vedlegg 3B - Jarfjord - Grense Jakobselv med Storslåtten (kart over valdet).pdf

Dokumenter i saken:

2015003692 BESTANDSPLAN 2015-18 FOR SØR-VARANGER KOMMUNE -
OVERSENDELSE TIL KOMMUNEN

Kort sammendrag:

Bestandsplan for elg i Sør-Varanger bestandsplanområde oversendes med dette til Sør-Varanger kommune for behandling i henhold til *Forskrift om forvaltning av hjortevilt* av 15.02.2012 §§ 10-19. Sør-Varanger kommune er i planen betegnet som et bestandsplanområde, som er delt inn i 3 vald som er Neiden-Munkefjord-, Pasvik- og

Jarfjord-Grense Jakobselvvaldet. Valdene er igjen inndelt i en rekke jaktfelt.

Vedlagt planen følger oversiktskart over Sør-Varanger bestandsplanområde med inndeling i vald og jaktfelt. Som ekstra informasjonsgrunnlag er også en generell rammeplan for alle bestandsplanområdene i Finnmark lagt ved. I tillegg legges ved avtale med privat jaktfelt Jarfjordeiendommen, om at jaktfeltet inngår i valdet Jarfjord-Grense Jakobselv, som da vil bestå av jaktfeltene Stordalen, Karpdalen, Grense Jakobselv og Jarfjordeiendommen. Avtalen er en avtale mellom Finnmarkseiendommen (FeFo) og Jarfjordeiendommen.

Sør-Varanger kommunestyre skal godkjenne bestandsplan for elg 2015-18.

Som en del av planen følger også søknad fra FeFo om **256 frie dyr** i fellingskvote for Sør-Varanger bestandsplanområde for 2015-18. Dyrene skal fordeles ved at det tildeles en kvote fordelt på kjønn og alder hvert år i perioden. Det er opprettet et bestandsplanutvalg som består av representanter fra jeger og fiskeforeningene i Sør-Varanger, vilt- og innlandsfiskeremda, administrasjonen i Sør-Varanger kommune og FeFo, som står for fordelingen av dyr på bestandsplanområdet, valdene og jaktfeltene.

I medhold av vedlagt avtaletekst mellom FeFo og Jarfjordeiendommen vil FeFo gjennom planperioden avgi ett kvotedyr årlig til Jarfjordeiendommen. Avtalen vil bli signert av partene med det første og ettersendt til kommunen.

Faktiske opplysninger:

Forskrift om forvaltning av hjortevilt (hjorteviltforskriften) slår fast at det er kommunene som har ansvaret for å sette målene for utviklingen av hjorteviltbestandene, jf. § 3. Forskriften slår videre fast at hjorteviltet bør forvaltes etter en bestandsplan, og at jaktrettshaver er gitt ansvaret for utarbeiding av slik plan, jf. § 2.

Videre heter det i forskriftens § 19 første og annet ledd:

«Kommunene kan godkjenne en flerårig, maksimalt 5-årig, bestandsplan for et vald eller et bestandsplanområde godkjent for jakt på elg og/eller hjort, og som disponerer et areal på minimum 20 ganger minstearealet. Planen skal inneholde målsetting for bestands-utviklingen og plan for den årlige avskytingen i antall, fordelt på alder og kjønn. Planens målsetting skal være i samsvar med kommunens mål for å bli godkjent, jf. § 3.

For bestandsplanområder skal planen beskrive hvordan ulike dyrekategorier i fellingskvoten årlig fordeles på de enkelte valdene. Når godkjent bestandsplan foreligger, skal kommunen gi en samlet fellingstillatelse for hele planperioden som valgfrie dyr.»

FeFo legger til grunn at kommunens eventuelle godkjenning av plan samtidig innebærer at Jarfjord-Grense Jakobselv, som nå også omfatter Jarfjordeiendommen, godkjennes som eget vald (jf. § 13), og at planområdet som helhet («Sør-Varanger-stammen») godkjennes som eget bestandsplanområde (jf. forskriftens §§ 13 og 16).

Bestandsplanen har vært behandlet i bestandsplanutvalget i flere møter i 2014 og 2015, der det er kommet inn innspill som er innarbeidet i planen.

Kommuneplanens hovedmål:

Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør

kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:

Ingen merknad

Infrastruktur:

Ingen merknad

Barn og ungdom:

Ingen merknad

Kompetansebygging:

Ingen merknad

Økonomi:

Ingen merknad

Universell utforming, jfr bestemmelser i plan og bygningslov:

Ingen merknad

Alternative løsninger:

Forslag til innstilling:

Utvalg for miljø og næring har behandlet forslag til Bestandsplan for elg i Sør-Varanger bestandsplanområde i møte 24. mars og avgitt følgende innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret godkjenner Bestandsplan for elg i Sør-Varanger bestandsplanområde for 2015-2018.

I godkjenningen ligger følgende:

Godkjenning av Sør-Varanger kommune som eget bestandsplanområde.

Godkjenning av valdene Neiden-Munkefjord, Pasvik og Jarfjord-Grense Jakobselv.

Godkjenning av jaktfelt og privat jaktfelt Jarfjordeiendommen.

Godkjenning av kvote på 256 frie dyr for planperioden 2015-2018.

Nina Bordi Øvergaard
kst. rådmann

- Dette dokumentet er godkjent elektronisk i Sør-Varanger kommune og har derfor ingen signatur. -

Finnmarkseiendommen
Finnmárkkuopmodat

Vår dato/Min beaivi Vår ref./Min čuj.
23.02.2015 14/16463 -12

Deres dato/Din beaivi Deres ref./Din čuj.

Sør-Varanger kommune

Postboks 406
9915 KIRKENES

BESTANDSPLAN FOR ELG 2015-18, SØR-VARANGER BESTANDSPLANOMRÅDE - OVERSENDELSE AV PLAN FOR GODKJENNING OG SØKNAD OM 4-ÅRS FELLINGSKVOTE

Bestandsplan for elg i Sør-Varanger bestandsplanområde oversendes med dette til Sør-Varanger kommune for behandling i henhold til *Forskrift om forvaltning av hjortevilt* av 15.02.2012 §§ 10-19.

Vedlagt planen følger oversiktskart over planområdet (vedlegg 1). Som ekstra informasjonsgrunnlag er også en generell rammeplan for alle bestandsplanområdene i Finnmark lagt ved (vedlegg 2).

Forskrift om forvaltning av hjortevilt (hjorteviltforskriften) slår fast at det er kommunene som har ansvaret for å sette målene for utviklingen av hjorteviltbestandene, jf. § 3. Forskriften slår videre fast at hjorteviltet bør forvaltes etter en bestandsplan, og at jaktrettshaver er gitt ansvaret for utarbeiding av slik plan, jf. § 2.

Videre heter det i forskriftens § 19 første og annet ledd:

«Kommunene kan godkjenne en flerårig, maksimalt 5-årig, bestandsplan for et vald eller et bestandsplanområde godkjent for jakt på elg og/eller hjort, og som disponerer et areal på minimum 20 ganger minstearealet. Planen skal inneholde målsetting for bestandsutviklingen og plan for den årlige avskytingen i antall, fordelt på alder og kjønn. Planens målsetting skal være i samsvar med kommunens mål for å bli godkjent, jf. § 3.

For bestandsplanområder skal planen beskrive hvordan ulike dyrekategorier i fellingskvoten årlig fordeles på de enkelte valdene. Når godkjent bestandsplan foreligger, skal kommunen gi en samlet fellingstillatelse for hele planperioden som valgfrie dyr.»

Som en del av planen følger også søknad om **256 frie dyr** i fellingskvote for Sør-Varanger for 2015-18. I medhold av vedlagt avtaletekst mellom Finnmarkseiendommen og Jarfjordeiendommen vil FeFo gjennom planperioden avgi ett kvotedyr årlig til Jarfjordeiendommen. Avtalen vil bli signert av parterne med det første og ettersendt til kommunen.

Finnmarkseiendommen legger til grunn at kommunenes eventuelle godkjenning av plan samtidig innebærer at Jarfjord-Grense Jakobselv, som nå også omfatter Jarfjordeiendommen, godkjennes som eget vald (jf. § 13), og at planområdet som helhet («Sør-Varanger-stammen») godkjennes som eget bestandsplanområde (jf. forskriftens §§ 13 og 16).

For at utlysningen av årets jakt skal kunne gå som planlagt ber Finnmarkseiendommen om svar på søknaden innen 27.03.2015.

Dette brevet med vedlegg er bare oversendt per e-post.

Med hilsen/Dearvvuodaiguin

Anders Aarthun Ims
utmarksforvalter
Tel: 97764667

Dette dokumentet er elektronisk signert

Vedlegg:

Bestandsplan for elg 2015-18 for Tana-Varanger bestandsplanområde

Vedlegg 1 – Tana-Varanger bestandsplanområde – oversiktskart

Vedlegg 2 – Rammeplan for bestandsplaner i Finnmark

Kopi til:

Ture Jensen, Jarfjordbotn, 9900 KIRKENES

BESTANDSPLAN FOR ELG

SØR-VARANGER
BESTANDSPLANOMRÅDE
PERIODEN 2015-18

**Utarbeidet av Finnmarkseiendommen
i samråd med bestandsplangruppa
februar 2015**

Bestandsplan for Sør-Varanger bestandsplanområde

1.0. Grunnlag

1.1. Avgrensning

Bestandsplanen omfatter Sør-Varanger bestandsplanområde, som i hovedsak dekker leveområdene for elgbestanden som kalles «Sør-Varanger-stammen». Stammen har som nabobestand Tana-Varanger-stammen i nordvest. Bestandsplanområdet omfatter det meste av fastlandsarealet i Sør-Varanger kommune. Området avgrenses i vest av riksgrensa mot Finland, i nordvest av kommunegrensa mot Nesseby, i nord av Varangerfjorden, og i øst og sør av riksgrensa mot Russland.

Sør-Varanger bestandsplanområde er i planen delt inn i 3 vald (delbestander) med til sammen 28 jaktfelt i 2015; 1) Neiden-Munkefjord (10 felt) i nordvest, 2) Jarfjord-Grense Jakobselv (4 felt) i nordøst og 3) Pasvik (14 felt) i sør.

Finnmarkseiendommen har inngått en samarbeidsavtale med private grunneiere i Jarfjord (Jarfjordeiendommen)¹, slik at privatvaldet Storslåttent/Tofte fra 2015 formelt er slått sammen med Jarfjord-Grense Jakobselv-valdet og dermed inngår i samme bestandsplan.

Bestandsplanens varighet er 4 år, det vil si perioden 2015-18. Planen gjelder for de arealer innenfor planområdet som tilhører Finnmarkseiendommen og Jarfjordeiendommen, samt for annen privat grunn innenfor planområdet hvor Finnmarkseiendommen eventuelt inngår avtaler om elgjakt.

1.2. Organisering og planprosess

Organiseringen av bestandsplanarbeidet er en videreføring av organiseringen som lå til grunn ved utarbeiding av foregående bestandsplaner for Finnmark. Planen er utarbeidet av en lokal bestandsplangruppe bestående av representanter fra grunneiere, kommuner og brukerinteresser. For planperioden 2015-18 består bestandsplangruppa av følgende medlemmer^{2,3}:

Bjørnar Gjetmundsen, Sør-Varanger kommune
Trygve Sarajärvi, Sør-Varanger kommune
Kurt Vågås, Neiden & Omegn JFF
Bjørge Sundfær, Neiden & Omegn JFF
Hanne Lillevik Eriksen, Sør-Varanger JFF
Trond K. Hansen, Sør-Varanger JFF
Ådne H. Jenssen, Pasvikdalen JFF
Oddleif Wara, Pasvikdalen JFF
Ole Andre Hestmo, Finnmarkseiendommen
Anders Aarthun Ims, Finnmarkseiendommen

Sekretær for gruppen og ansvarlig for skiving av bestandsplanen har vært Anders Aarthun Ims.

I det videre planarbeid legges det opp til årlige justeringsmøter, der FeFo i samråd med bestandsplangruppa evaluerer oppnådde resultater i forhold til mål, og videre innarbeider nødvendige justeringer i planen. Jarfjordeiendommen vil kunne bidra med innspill i forkant av møtene.

---

¹ Avtale av februar 2015, som bl.a. innebærer at Finnmarkseiendommen hvert år avgir et dyr av sin kvote til Jarfjordeiendommen.

² Bestandsplangruppas sammensetning skal være som følger: Finnmarkseiendommen (2 repr.), kommunen (2 repr. hvorav minst 1 fra administrasjonen), brukerforeninger (2 repr. hver). I tillegg kan Øvre Pasvik nasjonalparkstyre stille på møtene ved behov.

³ Jarfjordeiendommen, representert ved grunneier Ture Jensen, deltar ikke i bestandsplangruppa, men er gitt mulighet til å komme med innspill underveis i planarbeidet.

1.0. Bestandsanalyse

1.1. Sør-Varanger-stammen

Litt jakt- og bestandshistorikk

Barskogen i Pasvik var et av områdene i Finnmark hvor det først etablerte seg en bestand av elg. I 1961 ble det satt i gang elgjakt på denne bestanden, og Sør-Varanger kommune var lenge den største elgkommunen i fylket. I perioden 1976-80 ble det felt flere elg i denne kommunen enn i resten av Finnmark til sammen (se vedlegg 1). Den kraftige avskytingen i disse årene bidro sterkt til at bestanden ble kraftig redusert. Det er først det siste tiåret at bestanden på ny har begynt å øke igjen.

De store endringene i bestanden har sammenheng med trekkforholdene i området. Det generelle bildet har vært at elg fra områdene lenger nord i Sør-Varanger trekker inn mot Pasvikdalen på vinterbeite. En del dyr trekker også over til Finland på vinterbeite. Videre forekommer det trekk av elg fra russisk side av grensen over Pasvikelva og inn i Pasvik. Det spekuleres nå om det forekommer et vintertrekk også fra Tana og Nesseby inn i Sør-Varanger kommune.

Tidligere utgjorde elg som trakk over fra russisk side en langt større del av vinterbestanden i Øvre Pasvik. Hvorvidt dette var utelukkende elg med sommerbeiter på russisk side eller om det også var elg fra Jarfjord-Grense Jakobselv, som brukte russisk territorium som transittområde, er imidlertid ikke klarlagt. Belastningen på vinterbeitene i Øvre Pasvik ble etter hvert for stor. For å avhjelpe dette på ble det over flere år på slutten av 1970-tallet gjennomført vinterjakt i Øvre Pasvik. Vinterjakta tok ut et betydelig antall dyr og bidro sterkt til å redusere belastningen på vinterbeitene. Samtidig ble også en betydelig del av den stasjonære elgbestanden i Sør-Varanger skutt ut. Vinterjakta ble på den måten starten på en lang periode med nedgang i elgstammen i Sør-Varanger (se figur 2.1.1). Først omkring årtusenskiftet var beskatningen så lav at bestanden igjen begynte å vokse. Jaktfredning i Øvre Pasvik i årene 2002-05 og påfølgende moderat avskyting har bidratt til at bestanden er på vei oppover igjen.

Etter årene med vinterjakt ble trekket fra russisk side etter hvert også kraftig redusert, antakelig på grunn av økt beskatning av elgen på russisk side av grensen. Konsentrasjonen av dyr på vinterbeite i Øvre Pasvik ble dermed redusert, og den gjenværende vinterbestanden fordelte seg i tillegg over større områder. Resultater fra trekkelgregistreringer⁴ utført av Bioforsk vinteren 2009-10 viste en vesentlig økning i trekket over den russiske grensa. Siden da har det ikke vært gjennomført systematiske registreringer av trekkelg i Pasvik. Sporadiske observasjoner tyder imidlertid på at trekket over grensa er lang mindre nå enn for 10 år siden, og at det er mye mer vandring av elg nord og sørover i Pasvik enn som krysser grensa⁵.

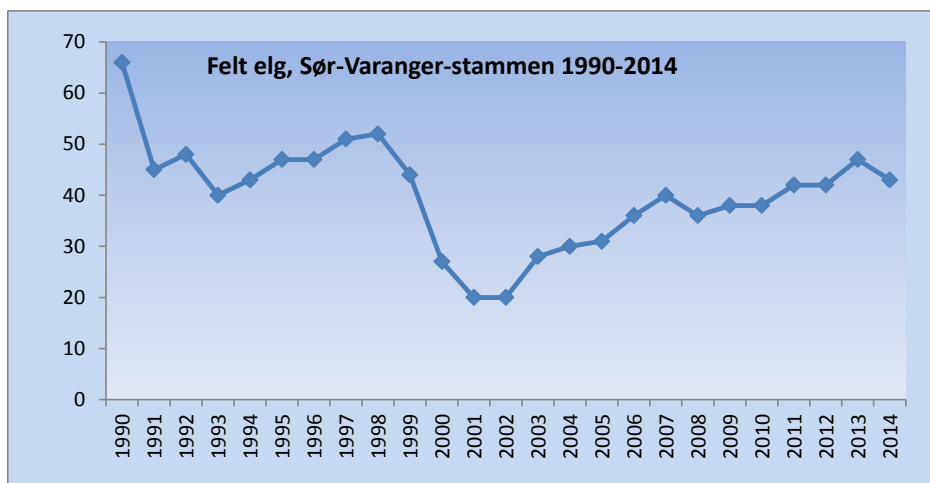
Fellings- og bestandsdata

For Sør-Varanger-stammen foreligger det fellingsstatistikk tilbake til 1961, sett-elg-data tilbake til 1993 og systematiserte data for slaktevekter tilbake til 2000. Sør-Varanger-stammen ble delt inn i delbestander i 2003. For de enkelte delbestander foreligger det ikke systematiserte statistikk for felte dyr og slaktevekter fra tida før 2003. Data fra Jarfjordeiendommen er integrert i materialet. Sett-elg-materialet fra Sør-Varanger er begrenset, selv for stammen som helhet (280-820 obs./år siste 15 år), og må derfor tolkes med varsomhet. På delbestandsnivå er materialet naturlig nok enda mer begrenset. For Neiden-Munkefjord (70-380 obs./år) og Pasvik (130-400 obs./år) kan materialet brukes dersom en sammenholder det med stammen som helhet. For Jarfjord-Grense Jakobselv (10-110 obs./år) er materialet svært lite. Materialet for slaktevekter er kun brukbart for enkelte dyrekategorier for bestanden samlet. For å øke datagrunnlaget kan en alternativt se på utviklingen i slaktevekter mellom perioder av flere år.

Det er ikke foretatt flytelling av Sør-Varanger-stammen siden 1998. Flytelling som metode for å kartlegge bestandsstørrelse og bestandsutvikling er ressurskrevende og beheftet med en del usikkerhetsfaktorer (se generell vurdering av metoden i kapittel 2.2 i rammeplanen). Dette gjør metoden mindre egnet for den løpende overvåkning av bestandsutviklingen av elg i Finnmark. Vurdering av elgbestanden i Sør-Varanger har de siste 16 årene derfor vært basert på data fra sett-elg og trenden i indeksen "sett elg per jegerdagsverk".

⁴ Aspholm, P.E. et al. Elgtrekk over den norsk-russiske grense. Resultater av feltregistreringer i Pasvik vinteren 2009-2010. Bioforsk rapport.

⁵ Aspholm, P.E. . pers. medd. 15.01.2015.

Figur 2.1.1. Felte elg i Sør-Varanger bestandsplanområde-stammen, perioden 1990-2014.

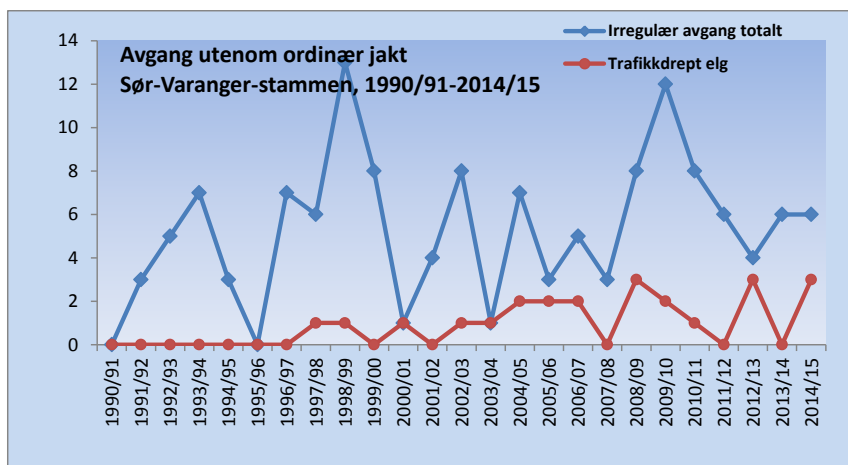
Tabell 2.1.1. Tildelte kvoter, felte dyr og fellingsprosent i Sør-Varanger bestandsplanområde, perioden 2003-14.

	ÅR	TILDELTE KVOTER					FELTE DYR					FELLINGSPROSENT					FELLINGSPROFIL				
		fri-dyr	okse	ku	ung-dyr	till.-kalv	okse	ku	ung-okse	kvige	kalv	kvote totalt	fellings-mål	felte totalt	fellings-% kvote	fellings-% mål	okse 1,5 år+	ku 2,5 år+	kalv/ungdyr	kalv	
SØR-VARANGER-STAMMEN	2003	7	8		3	17	7	1	7	2	11	35	26	28	80 %	108 %	Målprofil er satt for delbestander, Ikke for hovedbestand				
	2004	8	6	2	2	17	2	11	3	3	1	12	37	26	30	81 %	115 %				
	2005	11	2	1	3	16	6	8	5	3	1	14	39	26	31	79 %	119 %				
	2006	19	2		6	26	8	7	5	5	11	53	44	36	68 %	82 %	Fellingsprofil 2003-06:				
	Totalt	45	18	3	14	76	8	34	16	18	9	48	164	122	125	76 %	102 %	68 %	13 %	60 %	38 %
	2007	17	4		6	29	17	4	2	1	16	56	44	40	71 %	91 %	Målprofil er satt for delbestander, Ikke for hovedbestand				
	2008	13			13	25	5	13	2	7	3	11	56	44	36	64 %	82 %				
	2009	13	1		16	27	8	5	7	2	16	57	44	38	67 %	86 %					
	2010	10	7		7	27	13	1	3	5	16	51	42	38	75 %	90 %	Fellingsprofil 2007-10:				
	Totalt	53	12		42	108	5	51	12	19	11	59	220	174	152	69 %	87 %	75 %	8 %	59 %	39 %
2011	14	9		8	30	18	4	2	5	13	61	48	42	69 %	88 %	Målprofil er satt for delbestander, Ikke for hovedbestand					
2012	6	9	2	13	31	14	3	3	4	18	61	48	42	69 %	88 %						
2013	5	12	2	14	31	14	3	6	2	22	64	50	47	73 %	94 %						
2014	3	13	2	14	31	12	4	5	5	17	63	50	43	68 %	86 %	Fellingsprofil 2011-14:					
Totalt	28	43	6	49	123		58	14	16	16	70	249	196	174	70 %	89 %	71 %	8 %	59 %	40 %	

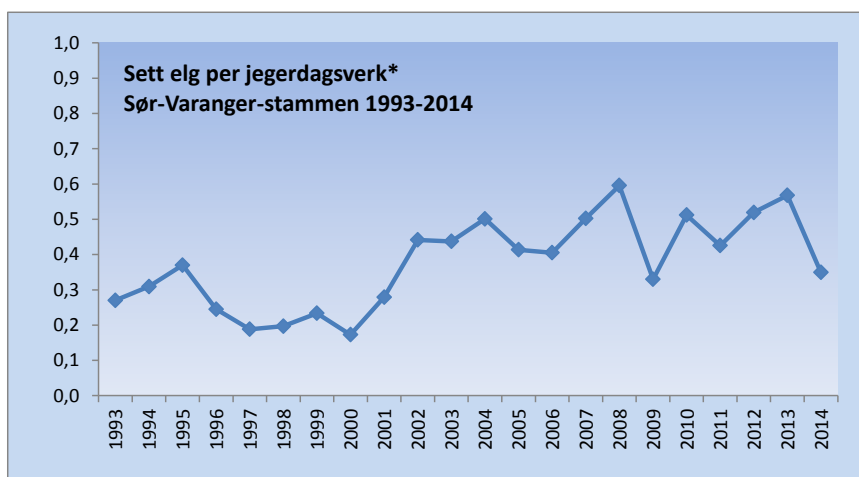
Tabell 2.1.2. Avgang utenom ordinær jakt i Sør-Varanger bestandsplanområde, perioden 2007/08 - 2014/15, fordelt på dyrekategori og tapsårsak (per 23.02.2015).

	ÅR	ANNEN AVGANG - DYREKATEGORI						ANNEN AVGANG - ÅRSAK					TOTAL AVGANG		
		okse	ku	ung-okse	kvige	kalv	ukjent	påkjørt	druknet	fast i gjerde e.l.	rovdyr	andre årsaker	jakt-uttak	annen avgang	sum
SØR-VARANGER-STAMMEN	2007/08		2		1					2		1	40	3	43
	2008/09	2	3		1		2	3		2	1	2	36	8	44
	2009/10		4			2	6	2	1	2	6	1	38	12	50
	2010/11			1	1	4	2	1		1	1	5	38	8	46
	Totalt	2	9			6	10	6	1	7	8	9	152	31	183
SØR-VARANGER-STAMMEN	2011/12	1		4		1			1	2		3	42	6	48
	2012/13	1	1		1	1		3				1	42	4	46
	2013/14		1	1		4				1	4	4	47	6	53
	2014/15		1			4	1	3	1			2	43	6	49
	Totalt	2	3			10	1	6	2	3	4	10	174	22	196

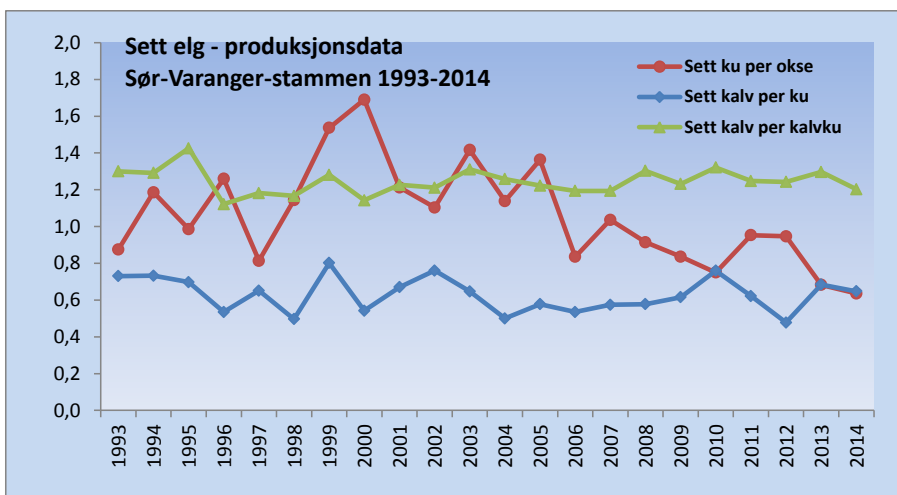
Figur 2.1.2. Avgang utenom ordinær jakt, Sør-Varanger bestandsplanområde, perioden 1990/91-2014/15 (per 23.02.2015).

Figur 2.1.3. Sett-elg for Sør-Varanger bestandsplanområde, perioden 1993-2014. *Fra 2003 er sett-elg per jegerdagsverk justert til 8 timers jakt dag.

Tabell 2.1.3. Sett-elg-data for Sør-Varanger bestandsplanområde, perioden 2000-14.

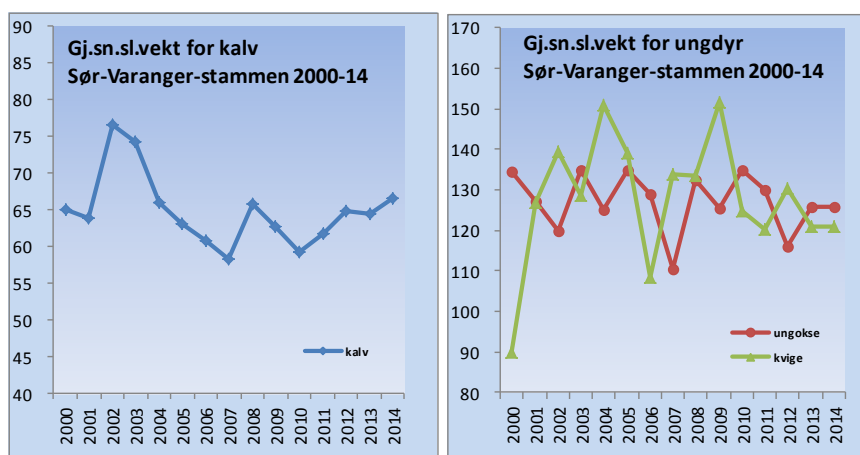
SØR-VARANGER-STAMMEN	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Antall observasjoner	285	274	344	324	422	394	429	565	738	481	515	585	784	823	555
Sett elg per jegerdagsverk	0,17	0,28	0,44	0,44	0,50	0,41	0,39	0,50	0,55	0,32	0,52	0,42	0,50	0,54	0,33
Sett elg per 8-timers dag	*	*	*	*	*	*	*	0,50	0,60	0,33	0,51	0,43	0,52	0,57	0,35
Sett kalv pr ku	0,54	0,67	0,76	0,65	0,50	0,58	0,54	0,57	0,58	0,62	0,76	0,62	0,48	0,68	0,65
Sett kalv pr kalvku	1,14	1,23	1,21	1,31	1,26	1,22	1,19	1,19	1,30	1,23	1,32	1,25	1,24	1,30	1,20
Andel ku med kalv	0,47	0,55	0,61	0,49	0,40	0,47	0,44	0,46	0,44	0,48	0,56	0,48	0,37	0,52	0,50
Sett ku per okse	1,69	1,21	1,10	1,42	1,14	1,36	0,84	1,04	0,91	0,84	0,75	0,95	0,95	0,68	0,64
Andel kalv i bestanden	25 %	27 %	29 %	28 %	21 %	25 %	20 %	23 %	22 %	22 %	25 %	23 %	19 %	22 %	20 %
Andel okse i bestanden	28 %	33 %	34 %	30 %	37 %	32 %	44 %	38 %	41 %	43 %	43 %	39 %	42 %	47 %	49 %

Figur 2.1.4. Produksjonsdata for Sør-Varanger bestandsplanområde, perioden 1993-2014.

Tabell 2.1.4. Slaktevekter i Sør-Varanger bestandsplanområde, perioden 2000-14.

	ÅR	GJENNOMSNTLIGE SLAKTEVEKTER (kg)									
		kalv		kvige		ungokse		ku 2 år+		okse 2 år+	
SØR-VARANGER-STAMMEN	2000	65,0	7	90,0	1	134,5	2	160,4	7	186,9	10
	2001	64,0	5	127,0	1	127,4	5	139,0	1	182,4	7
	2002	76,7	6	139,5	2	120,0	2	130,0	1	202,5	8
	2003	74,3	11	128,5	2	135,0	7	180,0	1	195,5	6
	2004	66,0	12	151,0	1	125,0	3	144,7	3	210,3	10
	2005	63,1	14	139,0	1	135,0	3	148,0	5	213,9	7
	2006	60,8	11	108,4	5	129,0	5	164,7	6	210,0	8
	2007	58,4	15	134,0	1	110,5	2	182,3	4	201,0	17
	2008	65,8	11	133,7	3	132,6	7	150,0	2	205,4	12
	2009	62,7	16	151,5	2	125,7	6	175,6	5	209,8	8
	2010	59,4	16	124,8	5	135,0	3	150,0	1	197,8	12
	2011	61,8	13	120,4	5	130,0	1	156,8	4	201,4	18
	2012	64,9	18	130,3	3	116,3	4	169,7	3	191,5	13
	2013	64,4	22	121,0	2	125,8	5	164,3	3	191,1	14
2014	66,5	17	120,8	5	125,8	5	165,0	4	219,4	12	
2003-06	65,9	48	121,0	9	131,7	18	156,1	15	208,2	31	
2007-10	61,3	58	132,9	11	128,2	18	171,4	12	202,7	49	
2011-14	64,6	70	122,6	15	123,5	15	163,5	14	200,4	57	

Figur 2.1.5. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr i Sør-Varanger bestandsplanområde, perioden 2000-14. Datagrunnlaget for ungdyr tynt (se tabell 2.1.4).

Bestandsutvikling

I planperioden 2011-14 ble det i Sør-Varanger-stammen felt til sammen 174 dyr av en tildelt kvote på totalt 249 dyr (se tabell 2.1.1). Uttaket var 15 % (22 dyr) høyere enn i planperioden 2007-10. Fellingsprosenten holdt seg på samme nivå, med 70 % i forhold til kvote og 89 % i forhold til fellingsmål. I planperioden er det videre registrert en avgang utenom ordinær jakt på 22 dyr (per 23.02.2015), hvorav 6 trafikkdrepte dyr (se tabell 2.1.2). Det er verdt å merke seg at den årlige avgangen utenom ordinær jakt er redusert med 30 % siste planperiode (fra 8-12 dyr til 4-6 dyr per år). Noe av den irregulære avgangen i Sør-Varanger skyldes bjørnepredasjon (se tabell 2.1.2). Enkelte år med spesielle forhold har også bjørn tatt noe voksen elg.

Bestandsutviklingen er vanskelig å tolke ut fra sett-elg (se figur 2.1.3). Forut for «droppet» i sett-elg siste år har inntrykket helt klart vært at bestanden hadde tatt seg opp etter 2000. Den positive utviklingen fram til 2013 kan sees i sammenheng med forsiktige kvoter og vekstprofiler i avskyttingen. Den uventede nedgangen siste år kan ha sammenheng med sviktende produksjon. Sett-elg-data viser en urovekkende reduksjon i ku/okse-forholdet (se tabell 2.1.3). Dette på tross av forsiktig kuavskyting (under 10 % av uttaket, se tab. 2.1.1) og lite registrert tap av ku utenom jakt (se tabell 2.1.2).

Dersom en ser planperiodene samlet er utviklingen i slaktevekter for kalv og ungdyr ikke sammenfallende (se tabell 2.1.5 og figur 2.1.5). Kalvevektene hadde et entydig fall fra 2002 til 2007, men har med unntak av noen få år økt jevnt siden da. For ungdyr synes utviklingen å ha vært mer negativ.

I bestandsplanen for 2011-14 ble det satt opp bestandsmål for hvert enkelt vald (delbestand). En vurdering av bestandsutviklingen i forhold til disse målene er gitt under omtalen av de enkelte vald.

I bestandsplanen ble det videre satt opp 3 aktuelle tiltak for planperioden:

- 1) Videreføring av trekkelg-telling i Pasvik for å overvåke utviklingen av elg fra Russland (og muligens også fra Tana/Nesseby), som trekker inn til vinterbeiter i Sør-Varanger. I 2010 var det en stor økning i dette trekket (ansvarlig: kommunen/Svanhovd miljøsenter)..
- 2) Overvåkning og om nødvendig vinterbeitegranskning i Øvre Pasvik for å finne ut om beitetrykket er for stort (ansvarlig: kommunen/Svanhovd miljøsenter).
- 3) Etablere/følge opp ordninger for å sikre at viltporter i reingjerder og i konfliktgjerder mellom reindrift og jordbruk åpnes av hensyn til elgen (kommunen, Reindriftsforvaltningen).

Tiltak 1, overvåkning av trekkelg i Pasvik har ikke blitt gjennomført siden 2010.

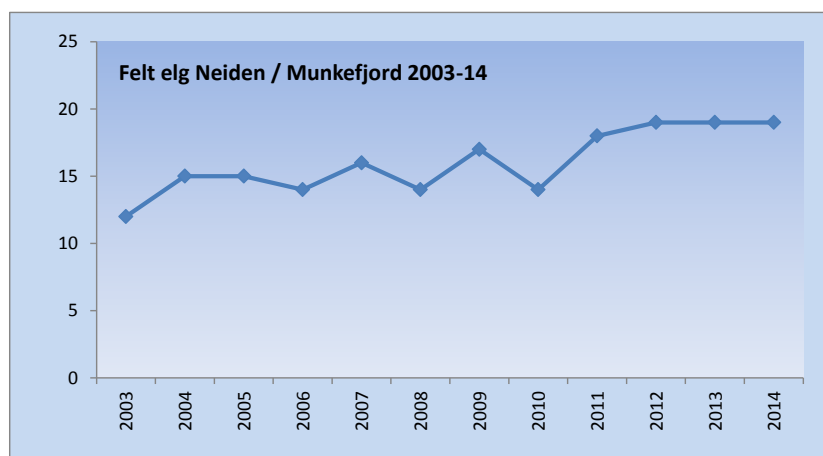
Tiltak 2, overvåkning/granskning av vinterbeiter i Pasvik, er ikke gjennomført.

Tiltak 3, åpning av viltporter i reingjerder og andre gjerder, har heller ikke blitt fulgt opp.

1.2. Neiden-Munkefjord-valdet

Fellings- og bestandsdata

En kort kvalitetsvurdering av bestandsdata for Neiden-Munkefjord-valdet og øvrige vald i Sør-Varanger er gitt i kapittel 2.1.

Figur 2.2.1. Felte elg i Neiden-Munkefjord, perioden 2003-14.

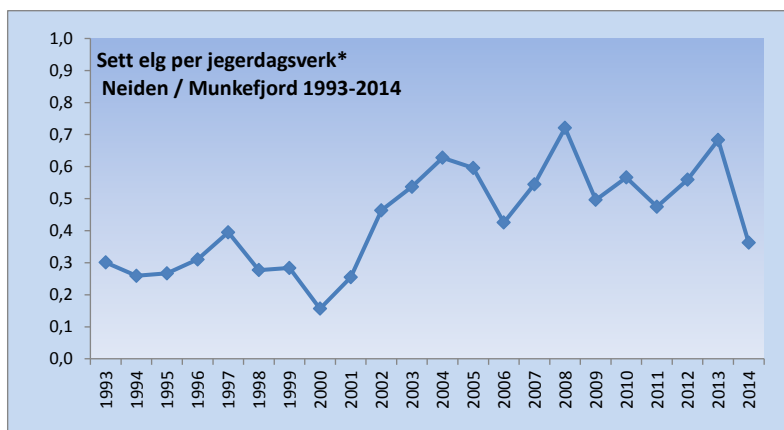
Tabell 2.2.1. Tildelte kvoter, felte dyr, fellingsprosent og fellingsprofiler for Neiden-Munkefjord, perioden 2003-14.

	ÅR	TILDELTE KVOTER					FELTE DYR					FELLINGSPROSENT				FELLINGSPROFIL				
		fri-dyr	okse	ku	ung-dyr	till.-dyr	okse	ku	ung-okse	kvige	kalv	kvote	fellings-totalt	felte	fellings-%	fellings-%	okse	ku	kalv/	kalv
																1,5 år+	2,5 år+	ungdyr	kalv	
NEIDEN / MUNKEFJORD	2003	3	3		1	7	2	1	5		4	14	10	12	86 %	120 %	Målprofil 2003-06:			
	2004	4	2	1		7	5	3	1	6	15	10	15	100 %	150 %	max	max	min	min	
	2005	5	2			7	4	3	1	1	6	18	12	15	83 %	125 %	60 %	15 %	60 %	50 %
	2006	7	2		2	11	2	5	2	2	3	22	19	14	64 %	74 %	Fellingsprofil 2003-06:			
	Totalt	19	9	1	3	32	13	12	9	3	19	69	51	56	81 %	110 %	59 %	21 %	55 %	34 %
	2007	7	2		2	11	8		2		6	22	19	16	73 %	84 %	Målprofil 2007-10:			
	2008	5			6	11	5		4	2	3	24	19	14	58 %	74 %	max	max	min	min
	2009	6			7	11	3	2	5	1	6	24	19	17	71 %	89 %	60 %	15 %	60 %	50 %
	2010	7			2	13	4	1	1	2	6	22	19	14	64 %	74 %	Fellingsprofil 2007-10:			
	Totalt	25	2		17	46	20	3	12	5	21	92	76	61	66 %	80 %	80 %	5 %	62 %	34 %
2011	5	4		4	13	7	1	1	3	6	26	20	18	69 %	90 %	Målprofil 2011-14:				
2012	2	5		6	13	7		1	3	8	26	20	19	73 %	95 %	max	max	min	min	
2013	1	6		6	13	7		3	1	8	26	20	19	73 %	95 %	60 %	10 %	60 %	50 %	
2014	1	6		6	13	4	1	4	2	8	26	20	19	73 %	95 %	Fellingsprofil 2011-14:				
Totalt	9	21		22	52	25	2	9	9	30	104	80	75	72 %	94 %	76 %	3 %	64 %	40 %	

Røde tall betyr avvik fra målprofilen.

Tabell 2.2.3. Sett-elg-data for Neiden-Munkefjord, perioden 2000-14.

NEIDEN / MUNKEFJORD	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Antall observasjoner	76	70	146	109	177	174	199	258	376	249	163	267	348	374	231
Sett elg per jegerdagsverk	0,16	0,25	0,46	0,54	0,63	0,60	0,43	0,52	0,64	0,47	0,55	0,46	0,52	0,61	0,33
Sett elg per 8-timers dag	*	*	*	*	*	*	*	0,54	0,72	0,50	0,57	0,47	0,56	0,68	0,36
Sett kalv pr ku	0,38	0,57	0,52	0,39	0,41	0,44	0,28	0,51	0,36	0,54	0,63	0,54	0,33	0,56	0,56
Sett kalv pr kalvku	1,00	1,08	1,00	1,00	1,18	1,10	1,00	1,14	1,10	1,17	1,25	1,12	1,13	1,24	1,19
Andel ku med kalv	0,38	0,52	0,45	0,36	0,35	0,40	0,25	0,45	0,32	0,46	0,50	0,47	0,29	0,45	0,45
Sett ku per okse	1,16	0,82	0,76	1,06	0,89	1,52	0,68	0,77	0,62	0,58	0,73	0,87	0,80	0,52	0,68
Andel kalv i bestanden	17 %	20 %	18 %	17 %	16 %	21 %	10 %	18 %	12 %	17 %	21 %	20 %	13 %	16 %	19 %
Andel okse i bestanden	38 %	44 %	46 %	40 %	44 %	31 %	53 %	46 %	54 %	53 %	46 %	43 %	48 %	55 %	48 %

Figur 2.2.3. Sett-elg for Neiden-Munkefjord, perioden 1993-2014.
*Fra 2003 er sett-elg per jegerdagsverk justert til 8 timers jakt dag.

Tabell 2.2.4. Slaktevekter i Neiden-Munkefjord, perioden 2003-14.

	ÅR	GJENNOMSNIITTLIGE SLAKTEVEKTER (kg)									
		kalv	kvige	ungokse	ku 2 år+	okse 2 år+					
NEIDEN / MUNKEFJORD	2003	73,3	4	0	127,0	5	180,0	1	199,0	2	
	2004	60,0	6	0	110,0	1	144,7	3	198,2	5	
	2005	60,8	6	139,0	1	125,0	1	145,3	3	208,8	4
	2006	58,3	3	120,0	2	127,0	2	155,3	4	206,7	3
	2007	60,5	6	0	110,5	2	0	203,0	8		
	2008	50,3	3	138,0	2	123,8	4	0	203,0	5	
	2009	62,8	6	165,0	1	117,8	5	172,5	2	170,3	3
	2010	54,3	6	108,5	2	135,0	1	150,0	1	185,5	4
	2011	62,8	6	125,0	3	130,0	1	106,0	1	179,1	7
	2012	63,6	8	130,3	3	110,0	1	0	204,6	7	
	2013	60,5	8	132,0	1	121,3	3	0	180,3	7	
	2014	61,1	8	124,5	2	127,3	4	170,0	1	186,3	4
2003-06	62,8	19	126,3	3	124,9	9	151,9	11	203,1	14	
2007-10	58,0	21	131,6	5	120,0	12	165,0	3	194,6	20	
2011-14	62,0	30	127,4	9	123,7	9	138,0	2	187,7	25	

Bestandsutvikling

I planperioden 2011-14 ble det i Neiden-Munkefjord felt til sammen 75 dyr av en tildelt kvote på totalt 104 dyr (se tabell 2.2.1). Uttaket var drøyt 20 % (14 dyr) høyere enn i perioden 2007-10. Fellingsprosenten økte også og var på 72 % av kvoten og 94 % av fellingsmålet. I planperioden er det videre registrert en avgang utenom ordinær jakt på 12 dyr (per 23.02.2015), hvorav 3 påkjørte dyr. Avgangen er nesten en fordobling sammenlignet med prioden 2007-10.

Data for sett elg per jegerdagsverk fram til 2013 har indikert på en bestandsutvikling i tråd med bestandsplanens mål om moderat økning (se figur 2.2.3). Det markerte droppet siste år gjør det imidlertid nødvendig med en revurdering. Dersom en nå ser planperiodene samlet, har sett-elg per jegerdag faktisk avtatt fra 2007-10 til 2011-14 (fra 0,59 til 0,51). Resultatet fra 2014 er alene årsak til denne nedgangen planperiodene mellom. En bør derfor ikke utelukke at resultatet i 2014 kan være tilfeldig avvik.

Fordelingen av felte dyr på kategori (fellingsprofilen) for 2011-14 er innenfor målprofilen med unntak av for stor andel okse og for lav andel kalv (se tabell 2.2.1). Det som umiddelbart fanger oppmerksomheten er det urovekkende lave ku/okse-forholdet (0,7:1 i 2014) (se tabell 2.2.3). Denne skjevheten har vedvart på tross av høy andel okse og lav andel ku i jaktuttaket (se tabell 2.2.1), og minimal avgang av ku utenom jakt. Det synes vanskelig å finne en god forklaring på dette.

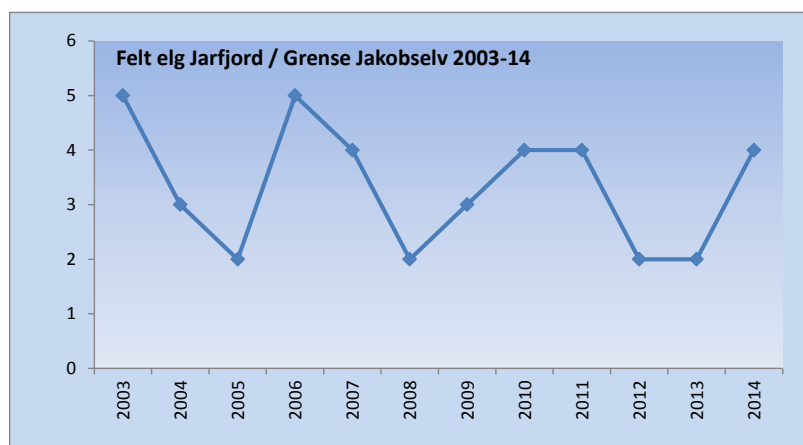
Evaluering av plangjennomføring

For planperioden 2011-14 var det satt som mål at elgbestanden i Neiden-Munkefjord skulle økes moderat. Sett i forhold til status ved utgangen av begge planperioder (2010 og 2014), og i forhold til en samlet vurdering av hver planperiode, synes dette målet ikke å være nådd. Den samlede avskytingen gjennom planperioden avviker fra målprofilen for okse og litt for kalv, men er godt innenfor hva angår felling av ku. På bakgrunn av en observert skjev kjønnsfordeling i bestanden, med langvarig og betydelig underskudd på ku, bør avskytingen i neste planperiode innrettes slik at de mest produktive kyrne spares og ku/okse-forholdet økes til minst 1:1.

1.3. Jarfjord-Grense Jakobselv-valdet

Fellings- og bestandsdata

En kort kvalitetsvurdering av bestandsdata for Jarfjord-Grense Jakobselv-valdet og øvrige vald i Sør-Varanger er gitt i kapittel 2.1.

Figur 2.3.1. Felte elg i Jarfjord-Grense Jakobselv (medregnet Storslåtten), perioden 2003-14.

Tabell 2.3.1. Tildelte kvoter, felte dyr, fellingsprosent og fellingsprofiler i Jarfjord-Grense Jakobselv, perioden 2003-14.

	ÅR	TILDELTE KVOTER					FELTE DYR					FELLINGSPROSENT					FELLINGSPROFIL				
		fri-dyr	okse	ku	ung-dyr	kalv	till.-dyr	okse	ku	ung-okse	kvige	kalv	kvote totalt	fellings-mål	felte totalt	fellings-% kvote	fellings-% mål	okse 1,5 år+	ku 2,5 år+	kalv/ungdyr	kalv
JARFJORD / GRENSE JAKOBSELV	2003	1	2		1	4		2			1	2	8	6	5	63 %	83 %	Målprofil 2003-06:			
	2004	1	2		1	4		2	1				8	6	3	38 %	50 %	max	max	min	min
	2005	1			2	2	1	1			1		6	4	2	33 %	50 %	60 %	15 %	60 %	50 %
	2006	2			1	2		2		1	2		5	3	5	100 %	167 %	Fellingsprofil 2003-06:			
	Totalt	5	4		5	12	1	7	1	2	5		27	19	15	56 %	79 %	80 %		53 %	33 %
	2007	1			1	5		1			3		7	4	4	57 %	100 %	Målprofil 2007-10:			
	2008	2			1	2		2					5	4	2	40 %	50 %	max	max	min	min
	2009		1		2	2			1		2		5	4	3	60 %	75 %	60 %	15 %	60 %	50 %
	2010	1	1		1	2		2	1		1		5	4	4	80 %	100 %	Fellingsprofil 2007-10:			
	Totalt	4	2		5	11		4	1	2	6		22	16	13	59 %	81 %	86 %	8 %	62 %	46 %
	2011	2			2	2		2	1		1		6	5	4	67 %	80 %	Målprofil 2011-14:			
	2012	1			2	3		1		1			6	5	2	33 %	40 %	max	max	min	min
	2013		2		2	2			2				6	4	2	33 %	50 %	60 %	15 %	60 %	50 %
	2014		1		2	2		1		2	1		5	4	4	80 %	100 %	Fellingsprofil 2011-14:			
Totalt	3	3		8	9		2	2	3	3	2	23	18	12	52 %	67 %	50 %	17 %	67 %	17 %	

Røde tall betyr avvik fra målprofilen.

Tabell 2.3.3. Sett-elg-data for Jarfjord-Grense Jakobselv (medregnet Storslåtten), perioden 2000-14.

JARFJORD/GR. JAKOBSELV	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Antall observasjoner	56	46	65	31	48	29	26	6	18	24	41	23	34	114	54
Sett elg per jegerdagsverk	0,43	0,42	0,51	0,17	0,22	0,10	0,46	0,08	0,39	0,15	0,41	0,12	0,17	0,80	0,56
Sett elg per 8-timers dag	*	*	*	*	*	*	*	0,10	0,44	0,17	0,53	0,12	0,18	0,89	0,47
Sett kalv pr ku	1,10	0,94	0,74	0,47	0,27	0,24	0,91	1,00	0,00	1,14	0,73	0,38	0,42	1,14	0,71
Sett kalv pr kalvku	1,28	1,23	1,43	1,17	1,00	1,00	1,43	1,50	*	1,25	1,33	1,50	1,33	1,88	1,50
Andel ku med kalv	0,86	0,76	0,52	0,40	0,27	0,24	0,64	0,67	0,00	0,57	0,55	0,25	0,25	0,57	0,47
Sett ku per okse	2,10	1,42	1,59	3,75	1,57	2,13	2,20	*	1,33	1,00	0,92	0,73	0,92	0,58	0,74
Andel kalv i bestanden	43 %	36 %	31 %	27 %	14 %	14 %	38 %	50 %	0 %	36 %	26 %	14 %	17 %	30 %	23 %
Andel okse i bestanden	19 %	27 %	27 %	15 %	33 %	28 %	19 %	0 %	43 %	32 %	39 %	50 %	43 %	44 %	44 %

Tabell 2.3.4. Slaktevekter i Jarfjord-Grense Jakobselv, perioden 2003-14.

	ÅR	GJENNOMSNISSLIGE SLAKTEVEKTER (kg)								
		kalv	kvige	ungokse	ku 2 år+	okse 2 år+				
JARFJORD / GR. JAKOBSELV	2003	77,5	2	132,0	1	0	0	160,0	1	
	2004	0		0		135,0	1	0	209,0	1
	2005	45,0	1		0	0	0	0	0	
	2006	70,0	2	85,0	1	0	0	0	180,0	1
	2007	52,0	2		0	0	166,0	1	0	
	2008	0		0		0	0	0	230,0	1
	2009	72,5	2		0	0	0	0	0	
	2010	71,0	1		0	145,0	1	0	200,0	1
	2011	54,0	1		0	0	188,5	2	0	
	2012	0	0		0	100,0	1	0	0	
	2013	0		0		135,0	1	0	0	
	2014	60,0	1	125,0	2	0	0	0	230,0	1
	2003-06	68,0	5	108,5	2	135,0	1	0	183,0	3
	2007-10	64,0	5		0	145,0	1	166,0	1	215,0
2011-14	57,0	2	125,0	2	117,5	2	188,5	2	230,0	1

Bestandsutvikling

I planperioden 2011-14 ble det i Jarfjord-Grense Jakobselv felt til sammen 12 dyr av en tildelt kvote på totalt 23 dyr (se tabell 2.3.1). Uttaket var omtrent det samme som i perioden 2007-10. Fellingsprosenten gikk imidlertid noe ned og var på 52 % av kvoten og 67 % av fellingsmålet. For 2014 var imidlertid fellingseffektiviteten tilbake igjen på et høyt nivå. I planperioden er det registrert en avgang utenom ordinær jakt på 2 dyr i valdet (per 23.02.2015), hvorav 1 dyr er påkjørt. Dette er det samme som foregående planperiode.

Materialet for sett-elg i Jarfjord-Grense Jakobselv er svært lite og må tolkes med varsomhet. Dersom en ser planperiodene samlet, har sett-elg per jegerdagsverk økt noe fra 2007-10 til 2011-14 (fra 0,27 til 0,36). Utviklingen i sett-elg følger imidlertid samme mønster som resten av Sør-Varanger, med en markert dropp siste år (se tabell 2.3.3). For Jarfjord-Grense Jakobselv kan fallet trolig forklares med at det ikke ble samlet inn sett-elg-data fra privatfeltet Storslåtten/Tofte, som vanligvis rapporterer inn mye sett-elg.

For små vald som Jarfjord-Grense Jakobselv synes det generelt vanskelig å unngå avvik i fellingsprofilen i forhold målprofilen. Fellingsprofilen for 2011-14 er innenfor målprofilen bortsett fra for ku og for kalv (se tabell 2.3.1). Med 2 ku-fellinger i 2011 startet planperioden dårlig, men de siste årenes avskyting har trolig virket i riktig retning. I likhet med resten av Sør-Varanger er det observerte ku/okse-forholdet også for lavt i Jarfjord-Grense Jakobselv.

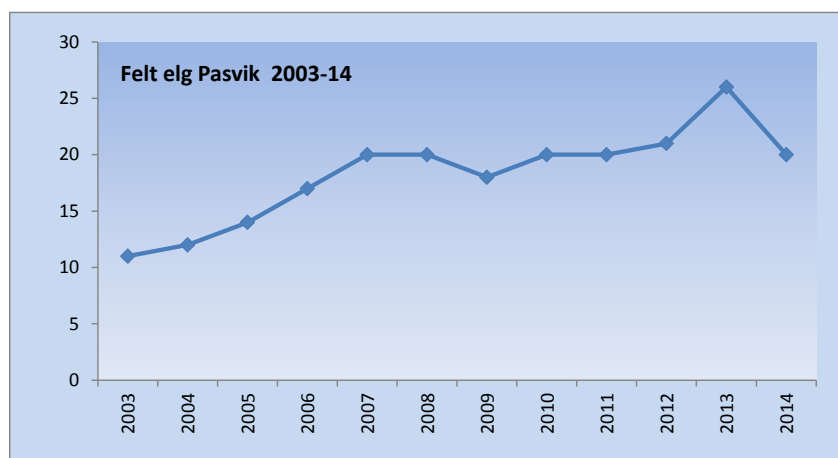
Evalueringsplan gjennomføring

For planperioden 2011-14 var det satt som mål at elgbestanden i Jarfjord-Grense Jakobselv skulle økes. Sett i forhold til en samlet vurdering av hver planperiode, synes utviklingen å være i samsvar med målet om økning. Den samlede avskytingen gjennom planperioden avviker fra målprofilen for ku og kalv, men er godt innenfor hva angår felling av okse og ungdyr. Med et ku/okse-forhold som er godt under 1:1 i 2014, bør en i avskytingsplanen etterstrebe en økning til minst 1:1.

1.4. Pasvik-valdet

Fellings- og bestandsdata

En kort kvalitetsvurdering av bestandsdata for Pasvik-valdet og øvrige vald i Sør-Varanger er gitt i kapittel 2.1.

Figur 2.4.1. Felte elg i Pasvik, perioden 2003-14.

Tabell 2.4.1. Tildelte kvoter, felte dyr, fellingsprosent og fellingsprofiler i Pasvik, perioden 2003-14.

	ÅR	TILDELTE KVOTER					FELTE DYR					FELLINGSPROSENT				FELLINGSPROFIL								
		fri-dyr	okse	ku	ung-dyr	kalv	till.-dyr	okse	ku	ung-okse	kvige	kalv	kvote totalt	fellings-mål	felte totalt	fellings-% kvote	fellings-% mål	okse 1,5 år+	ku 2,5 år+	kalv/ungdyr	kalv			
PASVIK	2003	3	3		1	6						3	2	1	5	13	10	11	85 %	110 %	Målprofil 2003-06:			
	2004	3	2	1	1	6	1	4		1	1	6	14	10	12	86 %	120 %	max	max	min	min			
	2005	5		1	1	7	1	3	2	2		7	15	10	14	93 %	140 %	60 %	15 %	60 %	50 %			
	2006	10			3	13		4	2	3	2	6	26	22	17	65 %	77 %	Fellingsprofil 2003-06:						
	Totalt	21	5	2	6	32	2	14	4	8	4	24	68	52	54	79 %	104 %	73 %	7 %	67 %	44 %			
	2007	9	2		3	13		9	3		1	7	27	21	20	74 %	95 %	Målprofil 2007-10:						
	2008	6			6	12	3	6	2	3	1	8	27	21	20	74 %	95 %	max	max	min	min			
	2009	7			7	14		5	3	1	1	8	28	21	18	64 %	86 %	60 %	15 %	60 %	50 %			
	2010	2	6		4	12		7		1	3	9	24	19	20	83 %	105 %	Fellingsprofil 2007-10:						
	Totalt	24	8		20	51	3	27	8	5	6	32	106	82	78	74 %	95 %	70 %	10 %	55 %	41 %			
	2011	7	5		2	15		11	1		2	6	29	23	20	69 %	87 %	Målprofil 2011-14:						
	2012	3	4	2	5	15		6	3	2		10	29	23	21	72 %	91 %	max	max	min	min			
	2013	4	4	2	6	16		7	3	1	1	14	32	26	26	81 %	100 %	60 %	15 %	60 %	50 %			
	2014	2	6	2	6	16		7	3	1	1	8	32	26	20	63 %	77 %	Fellingsprofil 2011-14:						
Totalt	16	19	6	19	62		31	10	4	4	38	122	98	87	71 %	89 %	71 %	11 %	53 %	44 %				

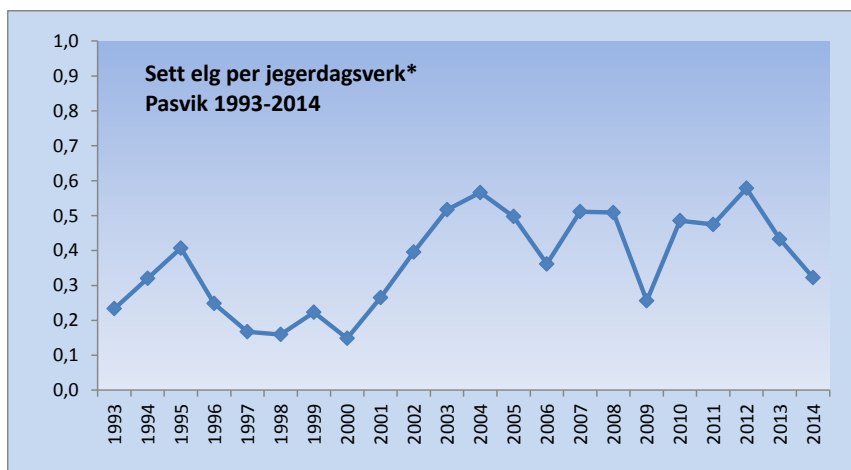
Røde tall betyr avvik fra målprofilen.

Tabell 2.4.3. Sett-elg-data for Pasvik, perioden 2000-14.

PASVIK	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Antall observasjoner	153	158	133	184	197	191	204	301	344	208	311	295	402	335	270
Sett elg per jegerdagsverk	0,15	0,27	0,40	0,52	0,57	0,50	0,36	0,53	0,48	0,26	0,51	0,46	0,57	0,44	0,31
Sett elg per 8-timers dag	*	*	*	*	*	*	*	0,51	0,51	0,26	0,49	0,47	0,58	0,43	0,32
Sett kalv pr ku	0,44	0,63	1,00	0,82	0,65	0,83	0,73	0,61	0,79	0,63	0,84	0,71	0,59	0,67	0,72
Sett kalv pr kalvku	1,11	1,29	1,24	1,44	1,35	1,33	1,23	1,22	1,40	1,28	1,35	1,35	1,30	1,18	1,15
Andel ku med kalv	0,39	0,49	0,80	0,57	0,48	0,61	0,59	0,46	0,57	0,49	0,59	0,51	0,45	0,56	0,55
Sett ku per okse	1,94	1,43	1,48	1,48	1,37	1,12	0,94	1,31	1,45	1,33	0,75	1,07	1,11	0,99	0,58
Andel kalv i bestanden	23 %	27 %	37 %	33 %	27 %	30 %	26 %	26 %	32 %	26 %	26 %	27 %	24 %	25 %	21 %
Andel okse i bestanden	26 %	30 %	25 %	27 %	31 %	33 %	38 %	32 %	28 %	32 %	42 %	35 %	36 %	38 %	50 %

Røde tall betyr avvik fra målprofilen.

Figur 2.4.3. Sett-elg for Pasvik, perioden 1993-2014. *Fra 2003 er sett-elg per jegerdagsverk justert til 8 timers jaktdag.

Tabell 2.4.4. Slaktevekt i Pasvik, perioden 2003-14.

	ÅR	GJENNOMSNISSLIGE SLAKTEVEKTER (kg)									
		kalv	kvige	ungokse	ku 2 år+	okse 2 år+					
PASVIK	2003	73,8	5	125,0	1	155,0	2	0	205,0	3	
	2004	72,0	6	151,0	1	130,0	1	0	225,8	4	
	2005	67,6	7		0	140,0	2	152,0	2	220,7	3
	2006	59,0	6	108,5	2	130,3	3	183,5	2	220,0	4
	2007	58,4	7	134,0	1		0	187,7	3	199,2	9
	2008	71,6	8	125,0	1	144,3	3	150,0	2	203,3	6
	2009	60,1	8	138,0	1	165,0	1	177,7	3	233,4	5
	2010	61,4	9	135,7	3	125,0	1		0	204,6	7
	2011	62,0	6	113,5	2		0	144,0	1	215,5	11
	2012	65,9	10		0	127,5	2	169,7	3	176,2	6
	2013	66,6	14	110,0	1	130,0	1	164,3	3	202,0	7
	2014	72,8	8	105,0	1	120,0	1	163,3	3	236,9	7
	2003-06	67,8	24	123,3	4	138,9	8	167,8	4	218,6	14
	2007-10	63,0	32	134,0	6	144,6	5	174,5	8	207,9	27
	2011-14	67,0	38	110,5	4	126,3	4	163,6	10	209,7	31

Bestandsutvikling

I planperioden 2011-14 ble det i Pasvik felt til sammen 87 dyr av en tildelt kvote på totalt 122 dyr (se tabell 2.4.1). Uttaket var ca. 10 % (9 dyr) høyere enn i perioden 2007-10. Fellingsprosenten gikk imidlertid noe ned, spesielt det siste året, men var totalt sett på 71 % i forhold til kvote og 89 % i forhold til fellingsmål. I planperioden er det videre registrert en avgang utenom ordinær jakt på 8 dyr i valdet (per 23.02.2015), hvorav bare 1 trafikkdrept dyr. Dette er drøyt 60 % lavere enn det som ble registrert i perioden 2007-10 (22 dyr). Det er bare 2 kyr som er registrert tapt utenom jakt, mot hele 7 i perioden 2007-10.

Sett-elg per jegerdagsverk tyder på at bestanden har gått ned de siste par årene (se figur 2.4.3). Dersom en ser planperiodene samlet, er sett-elg per jegerdagsverk i gjennomsnitt på samme nivå i 2011-14 (0,44) som i 2007-10 (0,43).

Fellingsprofilen for 2011-14 er med unntak av ku utenfor målprofilen (se tabell 2.4.1). Det er skutt en større andel okser enn planlagt og litt lavere andel ungdyr og kalv. Som i øvrige vald i Sør-Varanger er det observerte ku/okse-forholdet kommet urovekkende lavt (bare 0,6:1 i 2014, se tabell 2.4.3). Dette på tross av at det i planperioden er felt en større andel okse enn planlagt (se tabell 2.4.1).

Evaluering av plangjennomføring

For planperioden 2011-14 var det satt som mål at elgbestanden i Pasvik skulle økes moderat. Sett i forhold til de siste årenes nedgang i sett-elg synes denne målsetningen ikke å være nådd. Den samlede avskytingen gjennom planperioden avviker fra målprofilen for både okse, ungdyr og kalv, men er innenfor hva angår felling av ku. Det er derfor noe overraskende at det er andelen ku i bestanden som sliter mest. Det vil være behov for tiltak som gjenreiser ku/okse-forholdet til minst 1:1.

3.0 Plan for 2015-18 – mål og virkemidler

3.1. Mål for planperioden

Det er satt opp følgende **hovedmål** og **etterprøvbare delmål** for planperioden 2015-18:

- Elgbestanden i Sør-Varanger-stammen skal forvaltes slik at beitegrunnet ikke overbelastes, verken på kort eller lang sikt.
  - De gode kalvevektene skal opprettholdes.
- Ulemper for samfunn og miljø i form av trafikkulykker samt elg i tettbygd strøk skal begrenses til et minimum.
  - Antall elgpåkjørsler skal ikke overskride 10 tilfeller totalt i planperioden.
  - Avgang utenom ordinær jakt skal reduseres. Antall døde elg som følge av påkjørsler skal ikke overskride 8 dyr i planperioden.
  - Utfordringer med elg i boligområder bør primært løses gjennom ordinært jaktuttak. Det betinger at kommunen får dispensasjon fra dyrelivsfredningen på Kirkeneshalvøya. Akutte uttak utenom ordinær jakt («nødverge-uttak») bør ikke overskride 1 dyr per år i planperioden.
- Bestanden skal produsere et overskudd som kan høstes ved jakt til gode for befolkningen og grunneier.
  - Effektiv jakt og høy fellingsprosent gir rom for å ha noe større andel kyr enn okser i bestanden. En moderat høy produktivitet skal sikres gjennom et ku/okse-forhold på mellom 1:1 og 1,5:1. Utover dette skal det ikke foretas vesentlige endringer i kjønnsforholdet i bestandene.
- Det skal tas hensyn til lokale forhold og legges opp til en differensiert forvaltning av den enkelte delbestand (vald). Bestandsstørrelsen i det enkelte vald skal endres slik det framgår av bestandsmålene under:
  - Elgbestanden i Neiden-Munkefjord-valdet har trolig blitt redusert i siste planperiode. For perioden 2015-18 er det et mål å øke bestanden moderat.
  - Elgbestanden i Jarfjord-Grense Jakobselv-valdet har trolig økt i siste planperiode. For perioden 2015-18 er det et mål å øke bestanden.
  - Elgbestanden i Pasvik-valdet har trolig blitt redusert i siste planperiode. For perioden 2015-18 er det et mål å øke bestanden moderat.

3.2. Virkemidler

Elgbestandens størrelse og sammensetning styres i all hovedsak av uttaket gjennom jakt. Gjennom regulering av beskatningstrykket på bestanden som helhet, og på de enkelte kjønns- og aldersgruppene i bestanden, skal bestandsplanens målsetning for hvert enkelt vald (delbestand) oppnås.

Overbeskatning av bestanden har tidligere vært mulig ved at hoveddelen av uttaket har vært konsentrert på voksne dyr. Siden planperioden 2003-06 har en stor del av uttaket vært lagt på årskalv. Selv om det skjer et visst tap av kalv til bjørn, og denne avgangen kommer på toppen av jaktuttaket, gir ikke dette grunn til redusere kalveandelen på kvoten. Bjørnepredasjon på kalv må nødvendigvis kompenseres for gjennom lavere totalkvote, og ikke ved å forskyve kvoten fra kalv til eldre dyr. Høy andel kalv i uttaket foreslås derfor videreført også i kommende planperiode. Dette vil gi grunnlag for en produktiv bestand med en relativt stabil bestandsutvikling, samtidig som sjansene for å overbeskatte bestanden er små.

Avskytingen legger opp til underbeskatning av bestanden og en dreining av kjønns sammensetningen mot større hodyrandel. Dagens ku/okse-forhold i stammen ligger ifølge sett-elg på ca. 0,6:1, som er langt under under 1,5:1 som ofte anses som ideelt. Det bør derfor være grunn til fortsatt å holde kuandelen i avskytingen på et lavt nivå, særlig på voksne kyr. Det virker ikke som at høyt okseuttak de siste årene har ført til at okseandelen i bestanden har blitt skadelidende. Med et fortsatt høyt uttak av okser vil det imidlertid være viktig å fortløpende å overvåke kjønns sammensetningen i bestanden. Dersom det oppstår skjevheter bør denne fortrinnsvis søkes rettet opp gjennom noe større uttak av kviger og unge kyr.

Bruk av tilleggsdyr er først og fremst et virkemiddel for å få tatt ut dyr der de står under jakta og dermed få høyest mulig fellingsprosent. Problemet i Sør-Varanger-stammen er ikke å få tatt ut et tilstrekkelig antall dyr, men heller å få tatt ut riktig type dyr. På denne bakgrunn er det mindre nødvendig å ha tilleggsdyr på kvotene.

3.2. Avskytingsplan

Neiden-Munkefjord-valdet

Bestandsmål: Elgbestanden i Neiden-Munkefjord skal i planperioden 2015-18 økes moderat.

Fellingsmål: Ut fra erfaringene fra foregående planperioder antar vi at et årlig uttak på 20 dyr vil kunne oppfylle målet om moderat økning i bestanden. Et uttak på inntil 20 dyr kan oppnås med en årlig kvote på 26 dyr. For 4-årsperioden må FeFo derfor søke om en kvote på **104 dyr** fra Sør-Varanger kommune for dette valdet.

Målprofil: Fellingsresultatet av de ulike kategorier av dyr skal holdes innenfor følgende ramme:

Maksimum uttak av okser (1,5 år+)	70 %	(av alle felte dyr 1,5 år+)
Maksimum uttak av eldre kyr (2,5 år+)	10 %	(av alle felte dyr)
Minimum uttak av kalv/ungdyr	60 %	(av alle felte dyr)
Minimum uttak av kalv	40 %	(av alle felte dyr)

Kvote 1. år: For å oppnå fellingsmål på 20 dyr og målprofilen over kan den årlige kvoten på 26 dyr fordeles som følger det første året:

$$10 \text{ okser} + 5 \text{ ungdyr} + 11 \text{ kalver} = 26 \text{ dyr}$$

Påfølgende år må kvoten eventuelt justeres for å holde fellingsresultatet innenfor målprofilen.

Jarfjord-Grense Jakobselv-valdet

Bestandsmål: Elgbestanden i Jarfjord-Grense Jakobselv skal i planperioden 2015-18 økes.

Fellingsmål: Ut fra erfaringene fra foregående planperioder antar vi at et årlig uttak på 4 dyr vil kunne oppfylle målet om økning i bestanden. Et uttak på inntil 4 dyr kan oppnås med en årlig kvote på 6 dyr, hvorav 1 dyr avgis årlig til privatfeltet Storslåtten/Tofte. For 4-årsperioden må FeFo derfor søke om en samlet kvote på **24 dyr** fra Sør-Varanger kommune for dette valdet.

Målprofil: Fellingsresultatet av de ulike kategorier av dyr skal holdes innenfor følgende ramme:

Maksimum uttak av okser (1,5 år+)	70 %	(av alle felte dyr 1,5 år+)
Maksimum uttak av eldre kyr (2,5 år+)	10 %	(av alle felte dyr)
Minimum uttak av kalv/ungdyr	60 %	(av alle felte dyr)
Minimum uttak av kalv	40 %	(av alle felte dyr)

Kvote 1. år: For å oppnå fellingsmål på 4 dyr og målprofilen over kan den årlige kvoten på 6 dyr fordeles som følger det første året:

$$2 \text{ okser} + 2 \text{ ungdyr} + 2 \text{ kalver} = 6 \text{ dyr}$$

Påfølgende år må kvoten eventuelt justeres for å holde fellingsresultatet innenfor målprofilen.

Pasvik-valdet

Bestandsmål: Elgbestanden i Pasvik skal i planperioden 2015-18 økes moderat.

Fellingsmål: Ut fra erfaringene fra foregående planperioder antar vi at et årlig uttak på 22 dyr vil kunne oppfylle målet om økt bestand. Et uttak på inntil 22 dyr kan oppnås med en årlig kvote på 32 dyr. For 4-årsperioden må FeFo derfor søke om en kvote på **128 dyr** fra Sør-Varanger kommune for dette valdet.

Målprofil: Fellingsresultatet av de ulike kategorier av dyr skal holdes innenfor følgende ramme:

Maksimum uttak av okser (1,5 år+)	70 %	(av alle felte dyr 1,5 år+)
Maksimum uttak av eldre kyr (2,5 år+)	10 %	(av alle felte dyr)
Minimum uttak av kalv/ungdyr	60 %	(av alle felte dyr)
Minimum uttak av kalv	40 %	(av alle felte dyr)

Kvote 1. år: For å oppnå fellingsmål på 22 dyr og målprofilen over kan den årlige kvoten 32 dyr fordeles som følger det første året:

$$12 \text{ okser} + 7 \text{ ungdyr} + 13 \text{ kalver} = 32 \text{ dyr}$$

Påfølgende år må kvoten eventuelt justeres for å holde fellingsresultatet innenfor målprofilen.

3.3. Andre aktuelle tiltak i planperioden

Følgende andre tiltak er aktuelle for kommende planperiode:

Vinterbeitegranskning i Pasvik

Det bør i løpet av planperioden foretas en beitegranskning i Pasvik for å kartlegge vinterbeitetrykket. Beitegranskningen bør skje i regi av Bioforsk i samarbeid med blant andre Sør-Varanger kommune, Finnmarkseiendommen og eventuelt Øvre Pasvik nasjonalparkstyre.

Gjerder og lignende

Gjerder kan fungere som trekkbarrierer for elg, spesielt for kalv. Videre viser fallviltstatistikken nesten årlige tap av elg som går seg fast i gjerder og lignende. Sør-Varanger kommune vil, i samarbeid med de lokale jeger- og fiskerforeningene, ta kontakt med reindrifta for å etablere bedre rutiner for åpning og stengning av viltporter i reingjerder, samt følge opp viltporter i konfliktgjerder mellom reindrift og jordbruk. Sør-Varanger kommune vil også se på muligheten for å få fjernet gamle gjerder og telefonlinjer som utgjør en skaderisiko for elg.

Utvidelse av jakttid

Jaktfeltene i Øvre Pasvik har lite elg innenfor dagens jakttid på grunn av at elgen ikke trekker dit før snøen har lagt seg. Trekket viser seg ofte å foregå lenge etter at jakta er over. Ved neste jakttdsrevisjon vil Sør-Varanger kommune og FeFo arbeide for en permanent utvidelse av jakttida gjennom å få utarbeidet og godkjent en lokal forskrift for jakttider i Sør-Varanger.

Jakt på Kirkeneshalvøya

Kirkeneshalvøya er i dag fredet mot all jakt («dyrelivsfredningsområde»). De siste årene har det vært et økende antall «problemelg» innenfor verneområdet. Sør-Varanger kommune ønsker at slik elg kan tas ut under ordinær jakt. I tillegg har jeger- og fiskerforeningene i Sør-Varanger fremmet ønske om å få til ordinær elgjakt i hele eller deler av området. Sør-Varanger kommune kan, etter søknad fra jeger- og fiskerforeningene, kontakte miljømyndighetene for å undersøke hvilke muligheter det er for dispensasjon til å kunne drive elgjakt i hele eller deler av verneområdet, eventuelt å få opphevet verneforskriften.

4.0. Søknad

Søknad

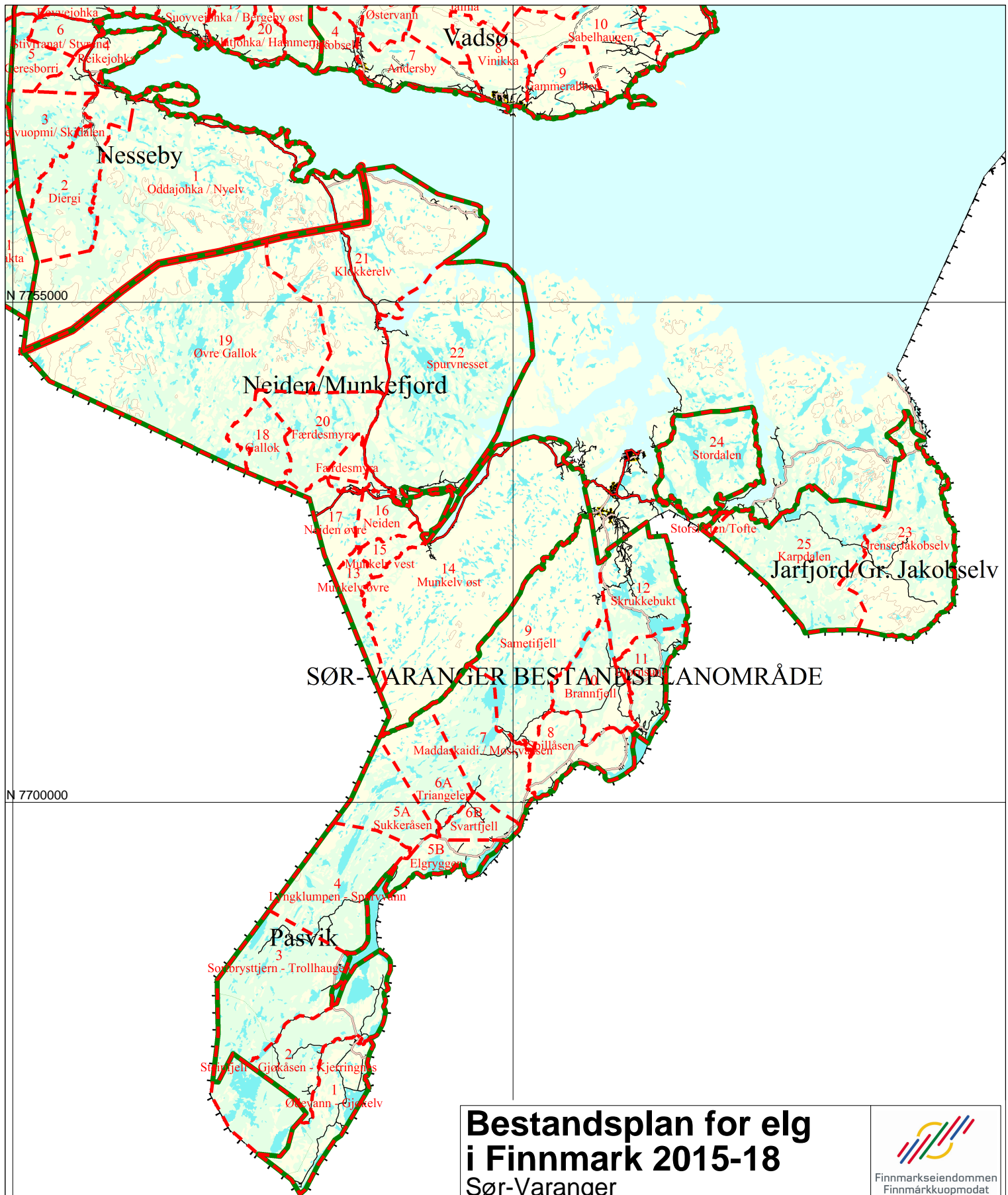
Finnmarkseiendommen viser til vedlagte bestandsplan for elg for Sør-Varanger bestandsplan-område, perioden 2015-18, samt *Forskrift om forvaltning av hjortevilt* av 15.02.2012 §§ 10-19 .

Finnmarkseiendommen søker med dette **Sør-Varanger kommune** om

- godkjenning av bestandsplan, perioden 2015-18.
- samlet fellingskvote på **256 frie dyr** for perioden 2015-18.

Alta 23.02.2015

Finnmarkseiendommen
v/ Anders Aarhun Ims e.f.

Bestandsplan for elg i Finnmark 2015-18

Sør-Varanger bestandsplanområde

- Grense bestandsplanområde
- Valdgrense
- - - - - Jaktfeltgrense

Kartgrunnlag: Elgfeltgrenser og tema fra N250.
Kartet er produsert for FeFo av Sweco Norge AS

Målestokk:
1:550000

Løkkeveien 115
9510 ALTA
www.sweco.no

Utskriftsdato
23.02.2015

N 7755000

N 7700000

N 7645000

E 550000

Bestandsplaner for Finnmark - rammeplan

1.0. Formelt grunnlag

1.1. Innledning

Finnmarkseiendommen/Finnmárkkuopmodat (FeFo) administrerer elgjakt på sin eiendom. Elgjakta vil under jakta 2015 bli fordelt på ca. 290 jaktfelt over 38 000 km² i 14 av fylkets 19 kommuner.

FeFo ønsker å gi et godt elgjakttilbud til fylkets innbyggere. De siste 10 årene har opp mot 2.000 jegere årlig vært med på elgjakt i Finnmark, og mellom 670 og 850 elger har blitt felt hvert år. I Strategisk plan for Finnmarkseiendommen heter det: «*FeFo vil stimulere til og legge til rette for bærekraftig utmarkshøsting, både for å videreføre tradisjonell naturbruk og som bidrag til trivsel, bosetning og bedre folkehelse*», og videre at «*FeFo vil forvalte elgjakta slik at flest mulig av fylkets innbyggere får anledning til å drive elgjakt*».

Flerårige bestandsplaner, med årlige justeringsmøter, har siden 2003 dannet grunnlaget for forvaltningen av elgbestanden i Finnmark, først gjennom Statskog sine planer for 2003-05 (seinere forlenget til 2006), og deretter Finnmarkseiendommens planer for 2007-10 og 2011-14. I strategisk plan har FeFo listet opp 4 såkalte "kjerneverdier" som gir føringer for arbeidet med bestandsplanlegging og jaktforvaltning: "*FeFo skal være forutsigbar, langsiktig, utviklende og samspillende*".

FeFo har nå, i nært samarbeid med brukerorganisasjoner og kommunale viltmyndigheter, utarbeidet nye bestandsplaner for elg i Finnmark. Planene omfatter Finnmarkseiendommens grunn, samt noe privat grunn som er åpnet for elgjakt. Planene bygger på foregående planer gjelder for perioden 2015-18.

1.2. Lovgrunnlag

Forvaltningen av elgbestanden i Finnmark er i hovedsak regulert gjennom Finnmarksloven¹ og viltloven². Vi kan noe forenklet si at forvaltning av rettigheten til elgjakt tas hånd om av Finnmarksloven, mens forvaltning av «naturressursen elg» i hovedsak gjøres gjennom viltloven. Innenfor verneområder reguleres elgjakta i tillegg av naturmangfoldloven³.

Finnmarkslovens § 21 gir hovedprinsippene i forvaltningen av de fornybare ressursene, herunder storviltet: «*Finnmarkseiendommen skal forvalte de fornybare ressursene på sin grunn i samsvar med lovens formål og innenfor de rammer som følger av viltloven, lakse- og innlandsfiskloven og annen lovgivning. Naturens mangfold og produktivitet skal bevares*». Lovens § 23 gir personer bosatt i fylket rett til jakt på storvilt, herunder elg, mens § 25 åpner for at også bosatte utenfor Finnmark kan gis adgang til storviltjakt.

Hjorteviltforskriften⁴ slår fast at det er kommunene som har ansvaret for å sette målene for utviklingen av hjorteviltbestandene, jf. § 3: «*Kommunen skal vedta målsettinger for utviklingen av bestandene av elg, hjort og rådyr, der det er åpnet for jakt på artene(e). Målene skal blant annet ta hensyn til opplysninger om beitegrunnlag, bestandsutvikling, skader på jord- og skogbruk og omfanget av viltulykker på veg og bane*». Rundskrivet til forskriften framholder at målsettingene som vedtas bør være konkrete og etterprøvbare.

Forskriften slår videre fast at hjorteviltet bør forvaltes etter en bestandsplan, og at jaktrettshaver er gitt ansvaret for utarbeiding av slik plan, jf. § 2: «*Bestandsplan for hjortevilt er jaktretts-havernes offentlig godkjente, flerårige plan med målsettinger for forvaltningen, og beskrivelse av den årlige avskytingen*» av elg i et vald. I rundskrivet til forskriften heter det at «*Kommunen skal*

¹ Lov om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke av 17.06.2005.

² Lov om jakt og fangst av vilt av 29.05.1981, med seinere endringer, sist av 10.01.2010.

³ Lov om forvaltning av naturens mangfold av 19.06.2009, med seinere endringer, sist av 10.01.2010.

⁴ Forskrift om forvaltning av hjortevilt av 15.02.2012.

legge til rette for og stimulere jaktrettshaverne til å planlegge en god, målrettet bestandsforvaltning gjennom utarbeiding av en bestandsplan».

Hjorteviltet forholder seg ikke til kommune- og valdgrenser. For å sikre en mer helhetlig forvaltning har derfor forskriften innført et nytt begrep som kalles «bestandsplanområder». Dette er en forvaltningsenhet som skal tilstrebe geografisk best mulig sammenfall med de arealene de lokale bestandene faktisk bruker. Begrepet er i forskriftens § 2 definert som «to eller flere vald i et forpliktende samarbeid, som har felles målsettinger og bestandsplan for hjorteviltartene det jaktes på i området». Forskriftens § 4 slår fast at «To eller flere kommuner bør samarbeide om felles mål for hjorteviltbestandene når det er hensiktsmessig å samordne bestandsplanleggingen over kommunegrenser». I rundskrivet til forskriften heter det at «De berørte kommunene må tilstrebe en mest mulig lik målsetning for utviklingen av bestanden innenfor sine områder».

For elgforvaltningen i Finnmark, hvor Finnmarkseiendommen er rettighetshaver på 96 % av arealet, er bestandsplansamarbeid på tvers av kommunegrenser viktig. For å sikre en mest mulig helhetlig forvaltning av hovedbestandene av elg i fylket, har Finnmarkseiendommen delt elgbestanden inn i 5 bestandsplanområder (se kapittel 1.3), hvorav 4 er kommuneoverskridende. Bestandsplanområdene er ment å sammenfalle best mulig med leveområdene for hovedbestandene. For valdene i hvert bestandsplanområde er det utarbeidet en felles bestandsplan, med et felles sett av overordnede målsettinger. En har lagt til grunn at forskriften er fleksibel og gir rom for lokalt tilpassede bestandsmål i ulike deler av bestandsplanområdet, f.eks. at bestanden skal reduseres i kjerneområdet og økes i ytterområdene. Gjennom organiseringen av en bestandsplangruppe (se kapittel 1.3) for hvert bestandsplanområde er det videre etablert et løpende samarbeid, på et mer overordnet nivå, om bestandsforvaltning og jaktutøvelse. En slik organisering gir rom for en fleksibel og effektiv jaktutøvelse innad i bestandsplanområdet og med det en mer presis bestandsforvaltning.

Før vald og bestandsplanområder kan opprettes, og bestandsplanene kan iverksettes, må det foreligge godkjenning fra kommunene, jf. forskriftens §§ 13, 16, 17 og 19. I § 19 heter det:

«Kommunene kan godkjenne en flerårig, maksimalt 5-årig, bestandsplan for et vald eller et bestandsplanområde godkjent for jakt på elg og/eller hjort, og som disponerer et areal på minimum 20 ganger minstearealet. Planen skal inneholde målsetting for bestandsutviklingen og plan for den årlige avskytingen i antall, fordelt på alder og kjønn. Planens målsetting skal være i samsvar med kommunens mål for å bli godkjent, jf. § 3. For bestandsplanområder skal planen beskrive hvordan ulike dyrekategorier i fellingskvoten årlig fordeles på de enkelte valdene. Når godkjent bestandsplan foreligger, skal kommunen gi en samlet fellingstillatelse for hele planperioden som valgfrie dyr.»

Kommuneoverskridende vald/bestandsplanområder skal i henhold til forskriftens § 17 godkjennes og forvaltes av kommunen med det største tellende arealet innenfor valdet/bestandsplanområdet⁵. Denne kommunen skal også godkjenne plan og tildele kvote. For å sikre best mulig lokal forankring har Finnmarkseiendommen valgt å legge kommuneoverskridende bestandsplaner fram til godkjenning i alle berørte kommuner. Gjennom kommunal deltakelse i bestandsplangruppene har en forhåpentligvis «ryddet bort» avgjørende uenigheter mellom de berørte kommuner for planen går til behandling. Denne måten å gjøre det på har så langt fungert veldig bra i Finnmark.

Dersom grunneier ikke utarbeider bestandsplan, eller kommunen ikke godkjenner den, skal kommunen om nødvendig «pålegge målrettet avskyting ved å fordele fellingskvoten på et bestemt antall definerte kjønns- og aldersgrupper»⁶, jf. forskriftens § 21. Dersom kommunen har vedtatt bestandsplan, og det på et seinere tidspunkt i planperioden inntreffer «vesentlige avvik fra godkjent bestandsplan», eller «vesentlig uforutsette endringer i bestanden i området», kan kommunen «vedta å trekke godkjenningen tilbake og tildele ny fellingstillatelse», jf. § 19 siste ledd.

⁵ Dette forutsetter at øvrige kommuner har gitt sitt samtykke i medhold av kommunelovens § 12.

⁶ Kalv (1/2 år), voksne hunndyr (1 ½ år), voksne hanndyr (1 ½ år og eldre).

Organisering og planprosess

Elgbestanden i fylket er i planen delt inn i 5 hovedbestander (stammer) ut fra kjennskap til sammenhenger og trekkforhold i bestanden. Hver hovedbestand er delt inn i flere delbestander, dels etter trekkforhold og dels etter administrative grenser (kommunegrenser, nasjonalparkgrense).

Hjorteviltforskriften nytter ikke betegnelsene «hovedbestand» og «delbestand». I stedet anvendes begrepene «bestandsplanområde» og «vald» om tilsvarende geografiske enheter. I den nye planen har FeFo derfor endret begrepsbruken fra «hovedbestand» og «delbestand» til «bestandsplanområde» og «vald».

For hvert bestandsplanområde er det utarbeidet en egen bestandsplan med et sett av felles målsettinger. Innenfor hver bestandsplan er det igjen utarbeidet delplaner for de enkelte vald, med spesifikke bestandsmål.

Alta bestandsplanområde:

- Omfatter Alta kommune og litt av Kvænangen kommune.
- Inndelt i **3 vald**: *Alta sør/sentral, Langfjorden/Alteidet og Altafjord øst.*

Karasjok sør/Kautokeino bestandsplanområde:

- Omfatter Karasjok kommune sør for indre riksvei og Kautokeino kommune.
- Inndelt i **5 vald**: *Karasjok sør, Kautokeino nord, Kautokeino sørvest, Kautokeino sørøst og Anarjohka.*

Porsanger bestandsplanområde:

- Omfatter Porsanger kommune, Karasjok kommune nord for indre riksvei, samt Kvalsund, Lebesby, Gamvik og Nordkapp kommuner.
- Inndelt i **6 vald**: *Porsanger vest, Kvalsund, Porsanger sør, Karasjok nord, Porsanger øst og Lebesby/Gamvik/Nordkapp.*

Tana/Varanger bestandsplanområde:

- Omfatter Tana, Nesseby, Vadsø, Berlevåg og Båtsfjord kommuner.
- Inndelt i **5 vald**: *Tana, Nesseby og Vadsø (kjerneområde), samt Berlevåg og Båtsfjord (utløpere fra kjerneområdet).*

Sør-Varanger bestandsplanområde:

- Omfatter Sør-Varanger kommune.
- Inndelt i **3 vald**: *Neiden/Munkefjord, Jarfjord/Grense Jakobselv og Pasvik.*

Planarbeidet er gjennomført av lokale bestandsplangrupper på vegne av FeFo. Hver av gruppene er satt sammen av representanter fra grunneier (1-3 repr.), de respektive kommuner (inntil 2 repr., hvorav én fra administrasjonen) og lokale brukergrupper (1-2 repr. fra hver gruppe). Sammensetning av hver enkelt plangruppe framgår av bestandsplanene for hver hovedbestand. Under prosessen med ny plan er det gjennomført 2 møter med hver bestandsplangruppe. Videre i planperioden tar FeFo sikte på å videreføre praksisen med årlige justeringsmøter.

Bestandsplanene ble i februar 2015 sendt ut til hver enkelt av de berørte kommunene til godkjenning. Kommunene har så vedtatt de respektive bestandsplaner og gitt samlede fellingskvoter for hele planperioden som valgfrie dyr. Referanse for behandling av bestandsplanen i hver enkelt kommune går fram av hver enkelt bestandsplan.

Parallelt med bestandsplanarbeidet er det foretatt en revisjon av en del jaktfeltgrenser på grunnlag av innmeldte ønsker om grenseendringer. Bestandsplanen forutsetter at det skal gjøres minst mulig endringer i jaktfeltstrukturen eller jaktfeltgrenser underveis i planperioden.

2.0. Kunnskapsgrunnlag

2.1. Biologiske grunnprinsipper

Bestandskontroll

En elgbestands tilvekst og kvalitet styres i hovedsak av størrelse og sammensetning av det årlige jaktuttaket. Skjevheter i beskatningen vil derfor kunne føre til endringer i bestandens kjønns- og alderssammensetning og i neste omgang også for bestandens produksjonspotensiale. Avgang av dyr utenom ordinær jakt (også kalt «irregulær avgang») vil komme på toppen av jaktuttaket. Irregulær avgang omfatter dyr som dør/tas ut som følge av, påkjørsel, sykdom, drukning, skadeskyting eller annen skade. Uttak av skadegjørende dyr utenom ordinær jakt, samt avgang av dyr som følge av tjuvjakt og rovdyrta, hører også inn under irregulær avgang. Det kan være nødvendig å ta hensyn til slik avgang i kvoteplanleggingen, enten i forkant av planperioden og/eller underveis i planperioden. Behovet for dette vil avhenge av omfanget og sammensetningen av den irregulære avgangen.

En gitt avskytningsstrategi kan gi en effekt i en bestand og en helt annen effekt i en annen bestand. Det er også av avgjørende betydning om bestandsstørrelsen er på tur oppover eller nedover. En bestand som er i vekst kan i stor grad kompensere eventuelle skjevheter som blir gjort i avskytingen. På den annen side vil en bestand i vekst etter hvert belaste sitt eget næringsgrunnlag så mye at dødeligheten øker og slaktevektene og produksjonen synker. Det vil kunne ta lang tid å gjenopprette god kvalitet på en bestand hvor beitegrunnlaget er blitt vesentlig svekket.

Produktivitet og bestandssammensetning

Vinterbeiteressursen er som oftest minimumsfaktoren for elgbestander i Norge. Dersom en ønsker å opprettholde en høy produksjon og mange dyr å jakte på, må dyra som utnytter dette vinterbeitet i størst mulig grad være produksjonsdyr. Det må i tillegg være et tilstrekkelig antall yngre dyr som skal rekrutteres inn i produksjonssegmentet av bestanden. Kalv som går over vinteren vil forbruke vinterbeiter som produksjonsdyr ellers kunne ha brukt, og er i tillegg mer tapsutsatt enn eldre dyr. Kalv som derimot felles om høsten har ikke brukt vinterbeite, og kan derfor sees på som et rent "renteuttak".

2.2. Grunnlagsdata

Til grunn for utarbeiding av bestandsplanen ligger hver enkelt kommunes ønske om utvikling av elgbestanden lokalt. Et godt kunnskapsgrunnlag er viktig for å kunne vurdere både hva som er gjort og hva som bør gjøres med elgbestanden i Finnmark for å styre utviklingen i riktig retning.

Som grunnlagsdata for analyse av de ulike bestandene har vi nyttet data om sett-elg, felte dyr, avgang utenom ordinær jakt (irregulær avgang) og slaktevekter, samt kunnskap om blant annet trekkforhold. Data er i hovedsak hentet fra de siste 20-25 årene, med hovedvekt på data fra de siste to planperiodene (2007-14).

I noen grad er det også nyttet data fra flytelling av elgbestander for å si noe om bestandsutviklingen. Flytelling er svært ressurskrevende og vil ikke kunne gjennomføres årlig. Det vil generelt være knyttet usikkerhet til hvor stor andel av dyrene i området som faktisk blir observert under flytellingen. Med begrensede økonomiske ressurser vil andelen av bestanden som observeres være svært avhengig av blant annet værforhold, leveområdet størrelse og hvor god kontroll en har over dyrenes trekkemønster. Endringer i observasjonsprosenten gir store utslag når bestandsstørrelsen skal beregnes. I tillegg er det viktig å være klar over at dyra om vinteren ofte står i andre områder enn under jakta, slik at en vintertelling dermed gir en annen geografisk fordeling av dyr enn under jakta på høsten.

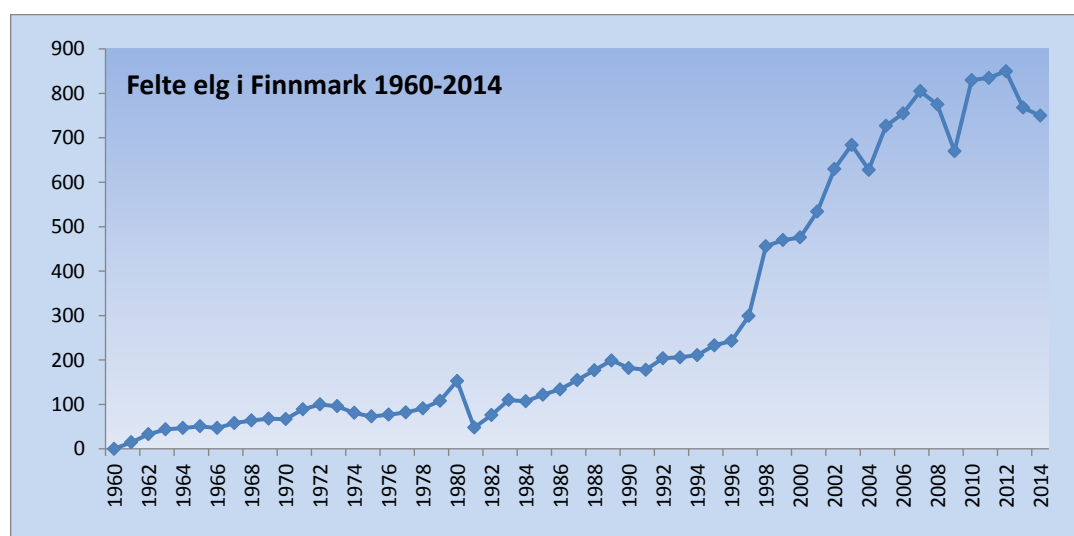
Slike forhold gjør at en i stor grad bør bruke sett-elg-data til å følge utviklingen i elgbestanden i Finnmark⁷. Sett-elg-data alene kan ikke gi den totale bestandsstørrelsen, men de gir både informasjon om sammensetning av bestanden, kalveproduksjon og endringer i bestandsstørrelse («sett elg per jegerdagsverk»). Så lenge datatilfanget er tilstrekkelig stort, er sett-elg et godt og lite ressurskrevende verktøy for å følge utviklingen i bestanden fra år til år. Sett-elg-data for Finnmark er nå registrert i hjorteviltregisteret (www.hjorteviltregisteret.no) helt tilbake til 1993.

Med mange små bestander (vald) i Finnmark kan det, på grunn av lite datatilfang, være en noe krevende øvelse å anvende og tolke sett-elg-statistikk. Små endringer i jaktinnsats og observerte dyr vil kunne medføre store endringer i indeksene for små bestander. For slike bestander kan det være hensiktsmessig å se på sett-elg-data samlet for flere år, og/eller å tolke data fra valdet i lys av data fra hele bestandsplanområdet. Et annet viktig forhold ved sett-elg-data er at indeksene er noe forsinket i tid. Eksempelvis vil sett-elg-indeksen som beregnes på grunnlag av innsamlede skjema fra jakta i 2014 i større grad gjenspeile situasjonen i bestanden i forkant av jakta enn etter jakta. Når en skal vurdere bestandsendringer i et år med store endringer i avskyting, bør en være særlig oppmerksom på dette.

2.3. Bestandsutvikling

Finnmark fylke har et areal på omkring 48.000 km². Mesteparten av dette er terreng som tradisjonelt ikke oppfattes som typisk elgterreng. Elgstammen har imidlertid spredt seg fra barskogsområdene i kommunene Sør-Varanger, Karasjok, Porsanger og Alta til store deler av Finnmark. I dag er det elgjakt i 14 kommuner i fylket. Mange av disse er kommuner der en tidligere hadde liten tro på at det kunne etableres fast elgstamme. Sist ut var Nordkapp som ble åpnet for elgjakt i 2006. Det har vist seg at elgen klarer seg godt i områder uten barskog og lite skog generelt, bare beitetilbudet er tilstede.

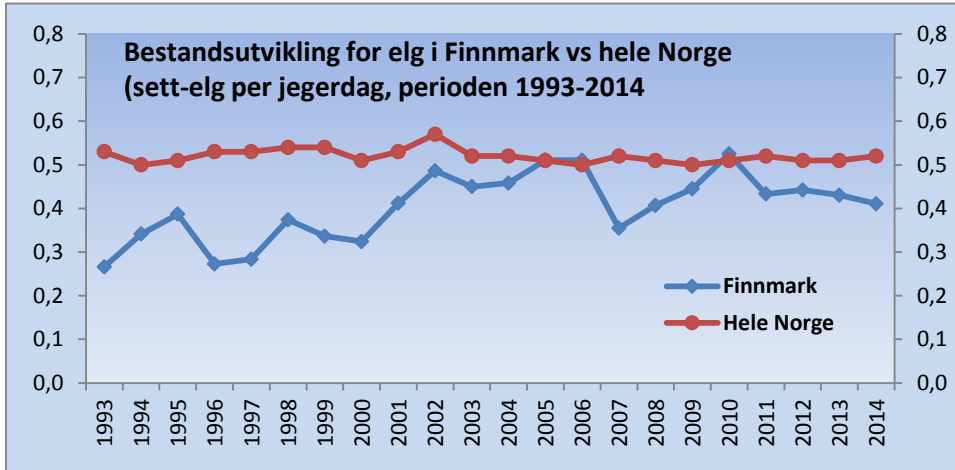
Elgbestanden i Finnmark er ikke spesielt gammel. Før krigen var elgen et nærmest ukjent dyr i fylket. Det ble bare felt enkelte spredte individer i furuskogene i Pasvik og Karasjok. Først i 1961 ble det åpnet for ordinær elgjakt i 5 av fylkets kommuner (Sør-Varanger, Nesseby, Tana, Karasjok og Kautokeino). Det første året ble det bare felt 15 elg totalt i Finnmark. I tiårene som fulgte økte stammen/avskytingen, men det skulle gå tre tiår fram til 1992 før avskytingen i fylket kom over 200 dyr (se figur 2.3.1). Gjennom de første tiårene var perioder med ulovlig jakt en sterkt begrensende faktor for stammens vekst. Etter 1992 har avskytingen økt sterkt. I løpet av de siste snaue 20 år har antall felte dyr blitt firedoblet. I 2012 ble det satt ny fellingsrekord for Finnmark med 850 felte dyr.

Figur 2.3.1. Felte elg i Finnmark, perioden 1960-2014 (se vedlegg for tilsvarende statistikk på kommunenivå).

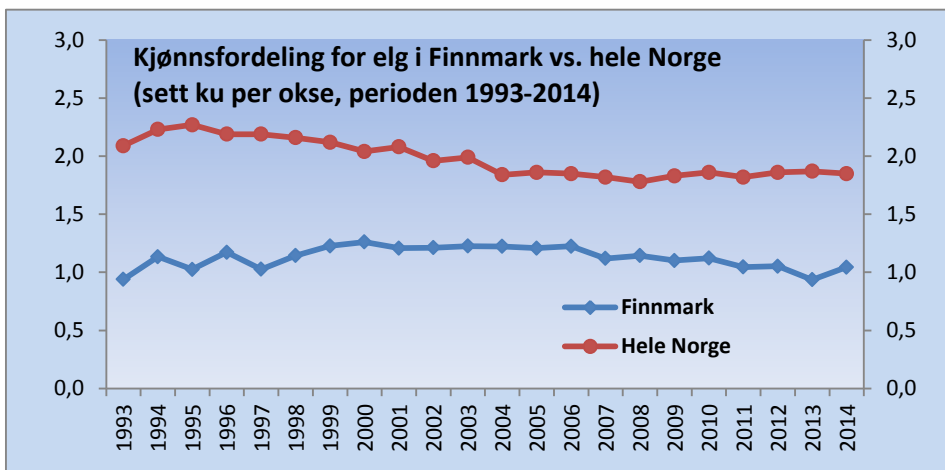
⁷ Sett elg i bestandsplanbasert elgforvaltning. Veileder utarbeidet av Norges Skogeierforbund, 2005.

Siden bestandsplaner ble innført som forvaltningsverktøy i Finnmark i 2003 har målsetningen vært å ta kontroll over bestandsveksten. Dersom en ser på sett-elg per jegerdagsverk for hele Finnmark kan det synes som om bestandsutviklingen har flatet ut (se figur 2.3.2), med tendens til reduksjon de siste årene. Som det vil framgå av sett-elg for de ulike bestandsplanområder og vald varierer imidlertid både bestandsmålsetninger og bestandsutvikling betydelig mellom ulike bestander i Finnmark.

Figur 2.3.2. Bestandsutvikling for elg i Finnmark sammenlignet med hele Norge (sett-elg per jegerdagsverk), perioden 1993-2014 (*fra 2003 er sett-elg per dagsverk justert til 8 timers jakt dag).

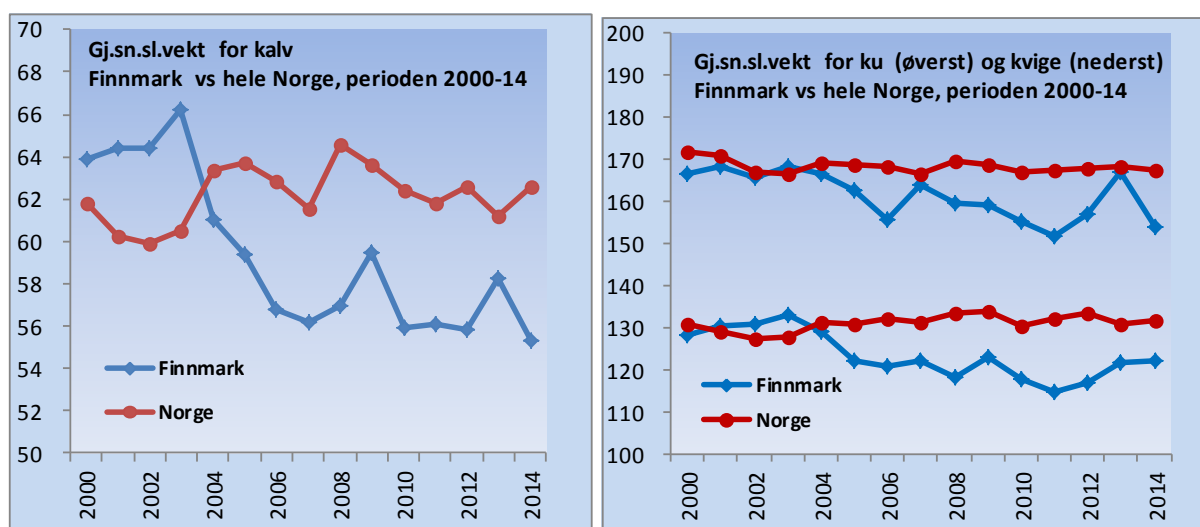
Elgstammen i Finnmark kjennetegnes ved at den i langt større grad enn i resten av landet er naturlig sammensatt, med et kjønnsforhold på tilnærmet 1:1 (se figur 2.3.3). Oksemangel er nesten et ukjent begrep i fylkets elgbestander. Selv om en har forsøkt å drive rettet avskyting, har dette i liten grad endret sammensetningen i stammen. Bestandsøkningen som har vært er nok en av faktorene som har bidratt til å dempe endringer i strukturen i stammen. Avgang utenom ordinær jakt (irregulær avgang) kan være en annen faktor som bidrar til å balansere kjønnsforholdet i stammen. I dag tar avskytningspolitikken de fleste steder i fylket ikke lenger sikte på å forskyve kjønnsforholdet i stammen. Ut fra en generell vurdering er den økte produksjonen, som følger av en større forskyvning i kjønnsforholdet, ikke ønskelig i Finnmark. Elgbestandene vokser fort nok som det er.

Figur 2.3.3. Kjønnsfordeling for elg i Finnmark sammenlignet med hele Norge (sett ku per okse), perioden 1994-2014.

Også alderssammensetningen i stammen er forskjellig fra det som er vanlig i store deler av landet. Gjennomsnittsalderen i stammen ser ut til å være høyere enn ellers i landet. Forklaringen på dette er at elgjakta relativt sett er lite effektiv i store deler av fylket. En forholdsvis mindre andel av dyra blir sett av jegerne i løpet av jakta. Dette har sammenheng med store arealer med veiløst terreng og en tynn elgstamme per arealenhet. Dette gjør igjen at en i store deler av fylket ikke kan være veldig spesifikk når kvoten bestemmes. Kvotene må være forholdsvis "runde" for å få tatt ut det nødvendige antall dyr. Kjønnbestemte ungdyr på kvoten er eksempelvis et ukjent begrep de fleste steder i fylket.

Balansert kjønnsforhold, høy gjennomsnittsalder og lave bestandstettheter har lenge bidratt til at Finnmark har hatt mange store dyr i bestanden. Elgokser med slaktevekt på over 300 kg har forekommet årlig de siste 15 årene. Høye gjennomsnittsvæker er normalt hos bestander som er nyetablerte, som tilfellet er for elgbstanden i Finnmark. Over den siste 15-års-perioden har det imidlertid vært en markert nedgang i gjennomsnittlige slaktevekter i elgbestanden i Finnmark, og da særlig for kalv (se figur 2.3.4). Siden 2004 har de registrerte slaktevektene for Finnmark ligget under landsgjennomsnittet.

Figur 2.3.4. Gjennomsnittlige slaktevekter for felte elg i Finnmark sammenlignet med resten av Norge, perioden 2000-14.

Utviklingen i slaktevekter gir indikasjoner på at beitegrunnet har blitt forringet som følge av en for høy elgbestand over lenger tid. Flere massive lauvmakkangrep de siste 10 årene, særlig i østfylket, kan ha svekket beitet ytterligere. En annen medvirkende årsak til reduserte vekter kan være større andel yngre dyr i bestanden som følge av flere år med reduksjonsavskyting. Noe av vektforskjellen mellom Finnmark og resten av landet, og da spesielt for kalv, kan nok også tilskrives 3,5 ukers framskjøvet jakttid i Karasjok (hvor ca. 25 % av jaktuttaket skjer). Dessuten bidrar metodikken for veiing av elg i Finnmark trolig til systematisk noe lavere vekter⁸.

Et forskningsstudie⁹ fra 2010 på framveksten av elgbestanden i Finnmark påviste en vedvarende reduksjon i slaktevekt gjennom de foregående 20 årenes kraftige bestandsvekst. Vekttapet ble beregnet til 23,5 % for kalv, 14,5 % for ungdyr og 12 % for voksne. Undersøkelsen konkluderte med at den plutselige økningen i tetthet av elg i Finnmark og den beiteslitasje som har fulgt med kan gi langvarig negative effekter for bestanden gjennom å begrense dyrenes utvikling i de første leveårene. Dette kan unngås gjennom å redusere bestanden gjennom intensivt jaktuttak.

⁸ I Finnmark blir den faktisk innveide slaktevekta justert ned til nærmeste 5 kg. For dyr som veies inntil 4 dager etter fellingsdato gis det i tillegg fratrukk for letning.

⁹ Fjellaksel, S-E. 2010. Temporal change in life history traits of a newly colonized population of moose in Finnmark County, Northern Norway. Masteroppgave, Universitetet i Tromsø.

3.0. Hovedmål for planperioden

3.1. Mål for bestandsutviklingen

Som figur 2.3.1 viser har elgbestanden i Finnmark hatt en voldsom vekst over de siste 25 årene. I foregående bestandsplaner har det vært et mål å få kontroll med bestandsveksten og stabilisere bestanden på et nivå som er tilpasset beiteressursene og som gir et høstbart overskudd, samtidig som at ulemper for samfunn og miljø i form av trafikkulykker, elg i tettbygd strøk, skade på skog og innmark, og negative effekter på biologisk mangfold skulle reduseres til et minimum.

Hovedmålsetningen for den nye planperioden bør være stabilisere bestanden på ønsket nivå i de delbestander der målsetningen synes å være nådd. I øvrige delbestander hvor målet ikke er nådd, må avskytingsstrategien legges opp deretter.

3.2. Virkemidler

Elgbestandens utvikling styres av uttaket gjennom jakt. Gjennom regulering av beskatningstrykket på bestanden som helhet, og på de enkelte kjønns- og aldersgruppene, skal målsetningene for bestandsplanene for hvert enkelt område oppnås.

Når en velger avskytingsstrategi er det viktig å være føre-var og skyte tilstrekkelig mange dyr slik at bestandsnivået ikke blir for stort i forhold til beitegrunnet. Dersom målet er å øke kalveproduksjonen per ku vil det være viktig å skyte en stor andel unge dyr for dermed å øke gjennomsnittsalderen i bestanden. For å øke produktiviteten ytterligere er det i tillegg viktig å skyte de små individene blant de voksne. Dette fordi alle dyr med dårlige egenskaper finnes blant små individer og ikke blant store og velutviklede dyr, som har gode gener og bør bevares for videre avl. Dersom målet er ha mange okser å jakte på i bestanden, vil det være viktig å spare de store oksene.

Avskytingsmodell

Finnmarkseiendommen har gjennom to bestandsplaner anvendt en modell for målrettet avskyting som forutsetter at en betydelig del av beskatningen legges på ungdyr og kalv. En slik avskyting gir høyere gjennomsnittsalder i stammen, som igjen gir en mer produktiv bestand. I de områdene der dette er praktisk mulig har en i tillegg prøvd å få tatt ut kalv i større omfang enn ungdyr. Dette for å sikre maksimal vinterbeitetilgang for de dyrene som skal produsere kommende sesongs høstbare overskudd. Maksimumsgrenser for andel okser i uttaket er lagt inn for å unngå for skjev kjønnsfordeling i bestandene både når det skal skytes "hardt" og "mindre hardt".

Tilleggsdyr brukes som et virkemiddel i for å oppnå tilstrekkelig antall dyr og riktig andel av ønsket kjønn- og alderskategori i uttaket. Bruken av tilleggsdyr varierer fra område til område avhengig av behov. Avhengig av ønsket målsetning forutsetter den nevnte modellen en prosentvis fordeling av hva som kan tas ut av okser og voksne kyr (maksimumsandel), og hva som bør tas ut av ungdyr og kalv (minimumsandel) (se tabell 3.2.1).

Tabell 3.2.1. Modell for avskyting basert på maksimum og minimum uttak av ulike kategorier dyr.

Mål for	Maksimumsandel		Minimumsandel	
	okse 1,5+ ¹	ku 2,5+ ²	kalv/ungdyr ²	kalv ²
Økning i bestanden	60 %	15 %	60 %	50 %
Stabil bestand	60 %	20 %	50 %	30 %
Reduksjon i bestand	55 %	30 %	40 %	25 %

1 Antall felte okser 1,5 år+ i % av antall felte dyr 1,5 år+ totalt.

2 Antall felte dyr av gitt kategori i % av antall felte dyr totalt.

Denne målsatte fordelingen kan kalles for «målprofil», mens det faktiske uttaket som målprofilen skal sammenlignes med kan betegnes «fellingsprofil». De ulike parametere i modellen kan forklares som følger:

- Maksimumsandel okser (okse 1,5 år+) i målprofilen viser hvor stor andel av uttaket som maksimalt kan tas ut som okser. Denne parameteren brukes for å holde kontroll med kjønnsforholdet i bestanden. Jaktseleksjon inntreffer fra dyra er 1,5 år, og fra da kan jegerne i praksis skille dyrene på kjønn. En antar at kalvene beskattes tilfeldig uavhengig av kjønn.
- Maksimumsandel voksne kyr (ku 2,5 år+) i målprofilen viser hvor stor andel av uttaket som maksimalt kan tas ut som voksne kyr. Parameteren gir uttrykk for hvor hardt produktive kyr beskattes. Et balansert uttak bør også omfatte noen eldre kyr. 2,5-årige kyr er ikke produktive i Finnmark, men vi kan i praksis ikke skille disse fra eldre ut fra tannsett. Bli beskattningen på eldre ku for sterk vil produksjonsevnen i stammen bli redusert.
- Minimumsandel ungdyr/kalv gir uttrykk for hvor stor andel av uttaket som minst bør være unge dyr.
- Minimumsandel kalv viser hvor stor andel av uttaket som minst bør være kalv.

Dersom bestanden skal **stabiliseres** legges til grunn at bestanden ikke skal endres nevneverdig, verken i antall eller sammensetning.

Dersom bestanden skal **økes** legges til grunn en lavere andel voksne kyr og en betydelig større andel av kalv i uttaket. Ved å spare kyr og felle kalv før de forbruker vinterbeite, oppnås en høyere produktivitet som i seg selv gir grunnlag for bestandsvekst. Dette vil kunne forsterkes ved at en i tillegg skyter færre dyr enn tilveksten.

Dersom bestanden skal **reduseres** legges til grunn gjennomskyting av stammen. Det vil si at sammensetningen i uttaket skal gjenspeile sammensetningen i bestanden. Det skal tas ut flere dyr enn tilveksten uten å forskyve kjønns- og aldersfordelingen i bestanden. Dette for å unngå å redusere produksjonsevnen i bestanden. Stor andel fridyr på kvoten kan være en måte å gjøre dette på.

Modellen vil kunne nyanseres ytterligere ut fra lokale forhold.

Fastkvote og tilleggsdyrkvote

Ved tildeling av årlig fellingskvote nyttes vanligvis fastkvote (grunnkvote) og tilleggsdyrkvote i kombinasjon. Tilleggsdyr brukes til å kanalisere fellingsstillatelser dit hvor dyrene er for dermed å øke fellingsprosenten. Samtidig brukes tilleggsdyr til å få justert den løpende fellingsprofilen i ønsket retning i forhold til målprofilen. Tilleggsdyr kan også holdes tilbake for å unngå å overskride fellingsmål i antall dyr for mye, eller dersom en underveis i jakta får signaler om at bestanden er lavere enn antatt. Bruken av tilleggsdyr varierer fra bestand til bestand avhengig av behov.

I henhold til vedtak¹⁰ gjort av styret for FeFo skal andelen tilleggsdyr ikke skal overskride 35 % av fellingskvoten. I forhold til tidligere praksis innebærer dette en reduksjon i andelen tilleggsdyr på kvoten i Karasjøk og Porsanger kommuner.

Oppfølging og underveisjustering

Om nødvendig må planlagt fellingskvote justeres underveis i planperioden dersom bestandsutviklingen ikke synes å gå i riktig retning. De årlige justeringsmøtene for bestandsplangruppa er i denne sammenheng viktig. Her vil gruppa kunne utveksle informasjon som vil kunne avdekke behov for justering, samt diskutere graden av endring i virkemidlene i forhold til plan.

Dersom den irregulære avgangen er stor eller har en ugunstig kjønns- og aldersfordeling, må dette tas hensyn til i planleggingen av de årlige fellingskvoter.

---

¹⁰ Revisjon av regler for storviltjakt på Finnmarkseiendommen (storvilthøringen 2013-14) (styresak 7-2014).

AVTALE OM FELLES VALD OG BESTANDSPLAN 2015-18

Avtaleparter

- 1) *Finnmarkseiendommen*
v/ leder utmark Einar J. Asbjørnsen
- 2) *Jarfjordeiendommen*
v/ Ture Jensen som fullmektig for de private (jf. fullmakt av 27.01.2015), som er:
  - Ture Jensen, som hjemmelshaver til Storslåttan 31/2
  - Ingvild Warttainen og Geir Gulbrandsen, som hjemmelshaver til Tofte 31/4, 31/10 og 31/27

Formål

Avtalen skal bidra til en helhetlig forvaltning av elgbestanden i Jarfjord / Grense Jakobselv-området gjennom opprettelse av et felles vald og utarbeidelse av felles bestandsplan for valdet.

Varighet

Avtalen har en varighet på 4 år (2015-18), som tilsvarer varigheten av bestandsplanen.

Felles vald og bestandsplan

Partene oppretter et felles vald som kalles Jarfjord / Grense Jakobselv. Valdet inngår i Sør-Varanger bestandsplanområde og består av følgende 4 jaktfelt: Stordalen, Karpdalen og Grense Jakobselv (Finnmarkseiendommen), samt Storslåttan (Jarfjordeiendommen).

Partene utarbeider felles bestandsplan for valdet. Planen skal omfatte felles målsettinger, felles avskytingsplan og søknad om samlet fellingskvote for hele planperioden.

Planen utarbeides i samråd med en bestandsplangruppe. Jarfjordeiendommen er ikke representert i bestandsplangruppa, men skal gjennom fullmektig Ture Jensen orienteres om planarbeidet og gis mulighet til å komme med innspill underveis.

Finnmarkseiendommen sender bestandsplan og kvotesøknad sendes til Sør-Varanger kommune for godkjenning.

Kvotefordeling

Av den samlede tildelte fellingskvote for valdet skal Jarfjordeiendommen årlig ha 1 dyr. Dyrekategori skal gjenspeile bestandsplanen og blir fastsatt gjennom bestandsplangruppas årlige møter.

Jaktorganisering

Hver enkelt avtalepart står fritt i hvordan elgjakta organiseres på egen grunn.

Rapportering

Jarfjordeiendommen skal innen 10 dager etter endt jakt gi informasjon om felling, slaktevekt og sett-elg-data til Finnmarkseiendommen. Finnmarkseiendommen registrerer data og rapporterer videre til kommunen.

Underliggende fullmakt

Finnmarkseiendommen setter som en forutsetning at de private opptrer med en felles fullmektig og at alle eiendommene nevnt i denne avtalen inngår.

Oppsigelse

Dersom en av eierne trekker seg, er dette å betrakte som oppsigelse av avtalen.

Vedlegg

Fullmakter og kart over Jarfjord/Grense Jakobselv følger denne avtale som vedlegg.

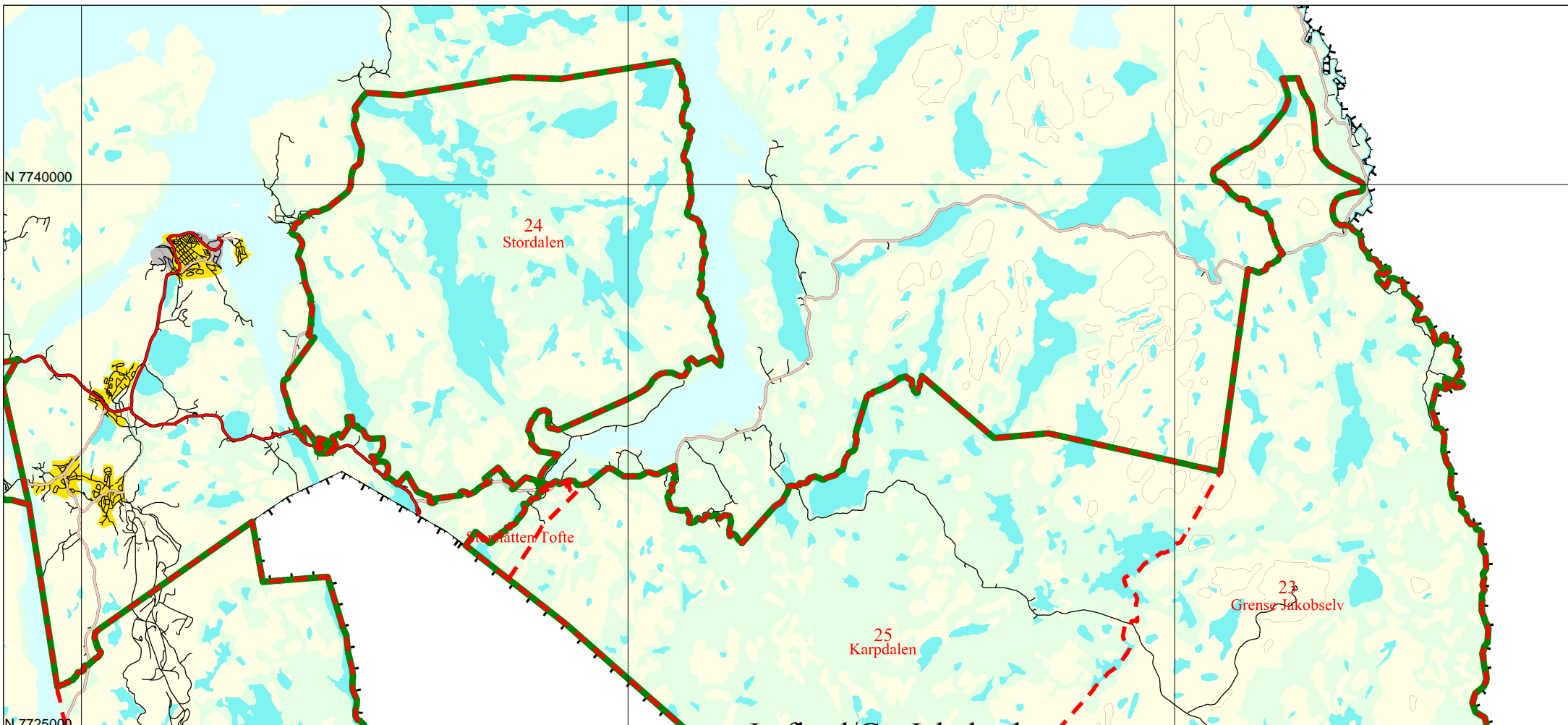
Sted/dato:

Sted/dato:

Einar J. Asbjørnsen
leder utmark Finnmarkseiendommen

Ture Jensen
Fullmektig Jarfjordeiendommen

Bestandsplan for elg i Finnmark 2015-18

Jarfjord / Grense Jakobselv

- Grense bestandsplanområde
- Valdgrense
- - - Jaktfeltgrense

Kartgrunnlag: Elgfeltgrenser og tema fra N250.
Kartet er produsert for FeFo av Sweco Norge AS

Målestokk:
1:150000

Utskriftsdato
23.02.2015

E 630000

E 645000

SØR-VARANGER KOMMUNE

Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Fax 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Sarajärvi, Trygve Enhetsleder: Sarajärvi, Trygve, tlf. 78 97 74 86	Dato: 10.03.2015
Arkivsak: <arkivsaknr>	
Saksordfører:	

Utvalg	Saksnummer	Dato
Utvalg for miljø og næring	004/2015	24.03.2015
Kommunestyret	018/2015	25.03.2015

HØRING - HANDLINGSPROGRAM FOR FINNMARK VANNREGION OG GRENSEVASSDRAGENE

Vedlagte dokumenter:

Handlingsprogram for Regional plan for vannregion Finnmark og grensevassdragene 2016 - Kopi.pdf

HØRING AV HANDLINGSPROGRAM (2016) OG ROOF REPORT KNYTTET TIL REGIONAL VANNFORVALTNINGSPLAN FOR FINNMARK OG GRENSEVASSDRAGENE (2016-2021)

Dokumenter i saken:

- 2015004625 HØRING - SAMARBEIDSKAPITTEL FINLAND-NORGE I INTERNASJONAL VANNREGION TANA-NEIDEN OG PASVIK (ROOF REPORT)
- 2015004463 HØRING - SAMARBEIDSKAPITTEL FINLAND-NORGE I INTERNASJONAL VANNREGION TANA-NEIDEN OG PASVIK (ROOF REPORT)
- 2015004027 VARSEL OM 2.GANGSHØRING AV DELER AV DEN REGIONALE VANNFORVALTNINGSPLANEN FOR FINNMARK OG GRENSEVASSDRAGENE (2016-2021)
- 2015003058 OPPNEVNING AV NYTT VARAMEDLEM TIL DEN NORSK-FINSKE GRENSEVASSDRAGSKOMMISJONEN
- 2015001671 ANBEFALINGER FRA DEN NORSK-FINSKE GRENSEVASSDRAGSKOMMISJONEN I 2014
- 2015000018 HØRINGSSVAR - REGIONAL VANNFORVALTNINGSPLAN 2014-2021
- 2014024430 MELDING OM VEDTAK FRA KOMMUNESTYRET 10.12.14: HØRING - REGIONAL VANNFORVALTNINGSPLAN FOR FINNMARK VANNREGION OG GRENSEVASSDRAGENE

- 2014021881 HØRING - REGIONAL VANNFORVALTNINGSPLAN FOR FINNMARK VANNREGION OG GRENSEVASSDRAGENE
- 2014020698 UTKAST TIL MAL FOR SAKSFRAMLEGG VEDRØRENDE VANNFORVALTNINGSPLANER
- 2014020254 HØRING AV HANDLINGSPROGRAM (2016) OG ROOF REPORT KNYTTET TIL REGIONAL VANNFORVALTNINGSPLAN FOR FINNMARK OG GRENSEVASSDRAGENE (2016-2021)
- 2014014096 REGIONAL VANNFORVALTNINGSPLAN FOR FINNMARK NÅ UTE PÅ HØRING
- 2014013170 TILSAGNSBREV FOR SØKNAD OM MIDLER TIL PASVIK OG NEIDEN VANNOMRÅDER FOR 2014
- 2014008275 VANNFORVALTNINGSPLAN 2016-2021 - SØKNAD OM SKJØNNSMIDLER FRA FYLKESMANNEN I FINNMARK.
- 2014008273 VANNFORVALTNINGSPLAN 2016-2021 - SØKNAD OM MIDLER FRA FFK FOR 2014
- 2014008263 SØKNAD OM MIDLER FRA FFK - VANNFORVALTNINGSPLAN 2016 - 2021
- 2013010035 FORPROSJEKT FOR VANNFORVALTNINGSPLAN 2016-2021
- 2013009774 MELDING OM VEDTAK FRA KOMMUNESTYRET 29.05.13: VANNFORVALTNINGSPLAN 2016-2021
- 2013005985 OPPDATERT PROSJEKTPLAN MARS 2013
- 2013003493 VANNFORVALTNINGSPLAN 2016-2021
- 2013003478 PROSJEKTPLAN FOR PASVIK OG NEIDEN VANNOMRÅDE (2013-2015)

Kort sammendrag:

Regional plan for vannregion Finnmark og grensevassdragene (2016-2021) skal vedtas i fylkestinget i 2015 og sendes til nasjonal godkjenning hos Kongen i Statsråd innen 1. juli 2015.

Planen er utarbeidet i tråd med forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften) som er en implementering av EUs vannrammedirektiv. Vannforskriften er hjemlet i forurensningsloven, plan- og bygningsloven og vannressursloven. Regional vannforvaltningsplan vedtas som en regional plan etter plan- og bygningsloven § 8 – 4 med de særregler som følger av vannforskriften.

Den regionale planen gjelder for vannregion Finnmark samt den norske delen av den norskfinske vannregionen Tana, Pasvik og Neiden. Planen fastsetter miljømål som skal sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannet. Tiltaksprogrammet til planen fremsetter hvilke tiltak som må gjennomføres for at disse målene skal nås. Det generelle miljømålet er minimum god miljøtilstand for vannforekomstene innen 2021. Planlegging etter vannforskriften følger seksårsykluser, dermed skal det foretas en rullering av gjeldende plan innen utgangen av 2021.

Faktiske opplysninger:

Regional plan består av flere dokumenter:

1. Regional vannforvaltningsplan med planbeskrivelse
2. Regionalt tiltaksprogram
3. Regionalt overvåkingsprogram
4. Handlingsprogram (dette dokumentet)

Sør-Varanger kommunestyre behandlet saken i møte 10. desember 2014 og høringsuttalelse ble oversendt Finnmark Fylkeskommune. Dette gjaldt regional vannforvaltningsplan med planbeskrivelse og tiltaksprogram. Regionalt overvåkingsprogram har ikke vært på høring.

I henhold til plan- og bygningsloven § 8-1 skal alle regionale planer ha et handlingsprogram.

Det er fylkestinget som vedtar handlingsprogrammet som en del av den regionale planen.

Det er også fylkestinget som har ansvar for å ta handlingsprogrammet opp til en årlig

rullering. Ved denne rulleringen fornyes inngåtte avtaler med andre regionale og kommunale aktører om gjennomføringen av planen.

Handlingsprogrammet skal gi en vurdering av hvilken oppfølging planen krever. De økonomiske ressursene er i mange tilfeller knytte til årlige budsjettvedtak.

Handlingsprogrammet anslår ressursbehov og utpeker ansvarlig organ og

samarbeidspartnere for gjennomføring av planen. I tillegg er det tatt inn krav om årlig

rapportering på tiltaksprogrammet som følger planen. En slik årlig rapportering følger ikke av

forskriften, men er sett på som viktig for å kunne følge opp sektormyndighetene som har

ansvar for gjennomføring av tiltak.

Det regionale tiltaksprogrammet for 2016-2021 inneholder i underkant av 300 tiltak som skal bidra til å bedre vannkvaliteten i vannregionen. Det er det enkelte departement som er ansvarlig for å sørge for at deres ytre etater har mandat til å bidra på en konstruktiv måte i

dette arbeidet.

Rullering av handlingsprogrammet sees i sammenheng med fylkeskommunenes arbeid med rullering av økonomiplanen.

I handlingsprogrammet er det mange aktiviteter som gjelder Neiden og Pasvik vannområder. Sør-Varanger kommune skal medvirke til oppdatering av data som går på karakterisering og klassifisering og problemkartlegging av vannforekomster, vi skal sørge for god medvirkning i prosessen, følge opp tiltaksanalysene for våre vannområder, avholde møter i vannområdeutvalget, gjennomføre vedtatt overvåkingsprogram og følge opp forurensningsforskriften.

Dette vil kreve både ressurser i form av saksbehandling ved Plan- og utviklingsavdelingen og økonomiske ressurser.

Det vil bli søkt om midler fra Finnmark fylkeskommune til lønn for prosjektleder i ca 25% stilling, slik det er gjort de siste årene. Sør-Varanger kommune har fått tildelt 150 000 kroner pr år til dette arbeidet siden 2012.

Mht gjennomføring av tiltak i de lokale tiltaksanalysenes tiltakstabeller må kommunen vurdere og prioritere enkelttiltak.

Kommuneplanens hovedmål:

Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:

Ingen merknad

Infrastruktur:

Ingen merknad

Barn og ungdom:

Ingen merknad

Kompetansebygging:

Ingen merknad

Økonomi:

Gjennomføring av tiltak i vannområdene våre kan medføre noe økonomisk belastning for Sør-Varanger kommune i framtiden.

Universell utforming, jfr bestemmelser i plan og bygningslov:

Ingen merknad

Forslag til innstilling:

Utvalg for miljø og næring har i møte 24. mars 2015 behandlet handlingsprogram for Finnmark vannregion og vil avgj følgende innstilling til kommunestyret:

Sør-Varanger kommune har 2 vannområder innenfor kommunegrensene, og vi er sterkt medvirkende i gjennomføringen av det regionale handlingsprogrammet.

Sør-Varanger kommune skal medvirke innenfor følgende tema:

Vi skal:

- Oppdatere data som går på karakterisering og klassifisering av vannforekomster i våre vannområder.
- Bistå Fylkesmannen i Finnmark med problemkartlegging av vannforekomster.
- Sørge for god medvirkning i den videre prosessen.
- Følge opp de vedtatte tiltaksanalysene for våre vannområder.
- Avholde møter i vannområdeutvalget.
- Gjennomføre vedtatt regionale overvåkingsprogram.
- Følge opp forurensningsforskriften mht forurensning av våre vannforekomster.

Nina Bordi Øvergaard
kst. rådmann

- Dette dokumentet er godkjent elektronisk i Sør-Varanger kommune og har derfor ingen signatur. -

Finnmark vannregion

Norsk-finsk vannregion

Forslag til Handlingsprogram for Finnmark vannregion og grensevassdragene 2016

Høringsforslag 01.10.2014

Finnmark
vannregion og norsk
del av den norsk-
finske vannregionen
Tana, Pasvik og
Neiden
2016-2021

Handlingsprogram til regional vannforvaltningsplan for Finnmark vannregion og Norsk-Finsk vannregion (2016-2021)

Regional plan for vannregion Finnmark og grensevassdragene (2016-2021) skal vedtas i fylkestinget i 2015 og sendes til nasjonal godkjenning hos Kongen i Statsråd innen 1. juli 2015.

Planen er utarbeidet i tråd med forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften) som er en implementering av EUs vannrammedirektiv. Vannforskriften er hjemlet i forurensningsloven, plan- og bygningsloven og vannressursloven. Regional vannforvaltningsplan vedtas som en regional plan etter plan- og bygningsloven § 8 – 4 med de særregler som følger av vannforskriften.

Den regionale planen gjelder for vannregion Finnmark samt den norske delen av den norsk-finske vannregionen Tana, Pasvik og Neiden. Planen fastsetter miljømål som skal sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannet. Tiltaksprogrammet til planen fremsetter hvilke tiltak som må gjennomføres for at disse målene skal nås. Det generelle miljømålet er minimum god miljøtilstand for vannforekomstene innen 2021. Planlegging etter vannforskriften følger seksårsykluser, dermed skal det foretas en rullering av gjeldende plan innen utgangen av 2021.

Planens hovedinnhold

Planen består av:

1. Regional vannforvaltningsplan med planbeskrivelse
2. Regionalt tiltaksprogram
3. Regionalt overvåkingsprogram
4. Handlingsprogram (dette dokumentet)

Handlingsprogram

I henhold til plan- og bygningsloven § 8-1 skal alle regionale planer ha et handlingsprogram. Det er fylkestinget som vedtar handlingsprogrammet som en del av den regionale planen. Det er også fylkestinget som har ansvar for å ta handlingsprogrammet opp til en årlig rullering. Ved denne rulleringen fornyes inngåtte avtaler med andre regionale og kommunale aktører om gjennomføringen av planen.

Handlingsprogrammet skal gi en vurdering av hvilken oppfølging planen krever. De økonomiske ressursene er i mange tilfeller knytte til årlige budsjettvedtak. Handlingsprogrammet anslår ressursbehov og utpeker ansvarlig organ og samarbeidspartnere for gjennomføring av planen. I tillegg er det tatt inn krav om årlig rapportering på tiltaksprogrammet som følger planen. En slik årlig rapportering følger ikke av forskriften, men er sett på som viktig for å kunne følge opp sektormyndighetene som har ansvar for gjennomføring av tiltak. Det regionale tiltaksprogrammet for 2016-2021 inneholder i underkant av 300 tiltak som skal bidra til å bedre vannkvaliteten i vannregionen. Det er det enkelte departement som er ansvarlig for å sørge for at deres ytre etater har mandat til å bidra på en konstruktiv måte i dette arbeidet. Rullering av handlingsprogrammet sees i sammenheng med fylkeskommunenes arbeid med rullering av økonomiplanen.

Handlingsprogram for Regional plan for vannregion Finnmark og grensevassdragene 2016-2021							
VRM: Vannregionmyndighet, VO: Vannområde, VRU: vannregionutvalg, FM: Fylkesmannen		Hovedansvar	Medvirkende	2016	2017	2018	Ressursbehov
Oppgave 1: Koordinere og legge til rette for arbeidet som skal utføres på regionalt nivå							
Aktivitet 1	Oppdatere karakterisering og klassifisering	FM	Prosjektleder, alle berørte sektor-myndigheter	X	X	X	Ressurser til faglig og administrativt arbeid
Aktivitet 2	Avholde minimum 1 årlig møte i VRU	VRM	VRU	X	X	X	Ressurser til faglig og administrativt arbeid i FFK, arrangements-utgifter
Aktivitet 3	Holde regional referansegruppe orientert om arbeidet	VRM	VRU	X	X	X	Ressurser til faglig og administrativt arbeid i FFK, arrangements-utgifter
Aktivitet 4	Sørge for god medvirkning gjennom hele prosessen	VRM	Alle berørte sektor-myndigheter og aktører	X	X	X	Ressurser til faglig og administrativt arbeid i FFK, arrangements-utgifter
Aktivitet 5	Samordne med andre avdelinger i fylkeskommunen	VRM	Fylkeskommunen	X	X	X	Ressurser til faglig og administrativt arbeid i FFK
Aktivitet 6	Bidra til formidling av arbeidet og konsekvensene av den regionale planen	VRM	Prosjektleder, FFK	X	X	X	Ressurser til faglig, administrativt og politisk arbeid i FFK, arrangementsutgifter. Det samme i VO og hos sektormyndigheter, FM

Aktivitet 7	Problemkartlegging i vannforekomster	FM	VO, Kommuner, Problemeiere	X	X	X	Ressurser til planlegging og gjennomføring av problemkartlegging hos alle berørte parter.
Oppgave 2: Koordinere og legge til rette for arbeidet som skal utføres på lokalt nivå							
Aktivitet 8	Følge opp lokal tiltaksanalyse	Prosjektleder	VO, berørte sektor-myndigheter, kommunen	X	X	X	Ressurser til faglig og administrativt arbeid i kommunene, arrangementsutgifter
Aktivitet 9	Avholde møter i vannområdeutvalget (minst 1 i året)	Prosjektleder	VO	X	X	X	Ressurser til faglig og administrativt arbeid i kommunene, arrangementsutgifter
Aktivitet 10	Sørge for god medvirkning gjennom hele prosessen, spesielt på lokalt nivå	Prosjektleder	Alle berørte sektormyndigheter og aktører, kommunen	X	X	X	Ressurser til faglig og administrativt arbeid i kommunene, arrangementsutgifter
Oppgave 3: Følge opp myndigheter som har oppgaver i henhold til regional plan og tiltaksprogram jmf. forskriften							
Aktivitet 11	Følge opp regional plan ovenfor kommunenes planleggingsoppgaver	FFK	VRM, FFK	X	X	X	Ressurser til faglig og administrativt arbeid i FK, arrangementsutgifter
Aktivitet 12	Legge regional plan til grunn for egen virksomhet	Alle berørte sektor-myndigheter	VRM, FFK	X	X	X	Ressurser til implementering hos alle berørte parter
Aktivitet 13	Gjennomføre vedtatt tiltaksprogram	Alle berørte sektor-myndigheter		X	X	X	Ressurser til planlegging og implementering
Aktivitet 14	Rapportere på vedtatt tiltaksprogram	Alle berørte sektor-myndigheter	VRM	X	X	X	Ressurser til faglig og administrativt arbeid hos sektormyndigheter og i FFK

Aktivitet 15	Rapportere til VRM når planens formål og prioriteringer avvikes	Alle berørte sektor-myndigheter	VRM	X	X	X	Ressurser til faglig og administrativt arbeid
Aktivitet 16	Rapportere til KLD på gjennomføringen av den regionale planen	VRM	Alle			X	Ressurser til faglig og administrativt arbeid i FFK
Aktivitet 17	Gjennomføre vedtatt overvåkingsprogram	FM	Alle berørte sektormyndigheter, kommunene, VRM	X	X	X	Ressurser til Fylkesmannens miljøvern avdeling
Aktivitet 18	Veiledning til kommunenes saksbehandling og oppfølging av forurensningsforskriften	FM	VO	X	X	X	Ressurser til Fylkesmannens miljøvern avdeling
Oppgave 4: Koordinere arbeidet etter forskriften i henhold til tidsfristene som er angitt							
Aktivitet 19	Utarbeide planprogram for rullering regional plan for 2022-2027	VRM, VRU	VRU, FFK			X	Ressurser til faglig, politisk og administrativt arbeid i FFK, arrangementsutgifter

Se adresseliste

Høring av Handlingsprogram for Finnmark vannregion og grensevassdragene (2016) og det overordnede kapittelet med Finland for grensevassdragene (Roof Report)

Finnmark fylkeskommune viser til tidligere høringsbrev om offentlig høring av regional vannforvaltningsplan for Finnmark vannregion og grensevassdragene, for planperioden 2016-2021. Ytterligere to dokumenter som inngår i den regionale vannforvaltningsplanen for Finnmark og grensevassdragene skal nå sendes ut på høring. Dette gjelder Handlingsprogrammet, samt et samarbeidsdokument utarbeidet av regionale myndigheter i Finnmark og Lappland, Finland.

Handlingsprogram for Finnmark og grensevassdragene 2016

I henhold til plan- og bygningsloven § 8-1 skal alle regionale planer ha et handlingsprogram. Det er fylkestinget som vedtar handlingsprogrammet som en del av den regionale planen. Det er også fylkestinget som har ansvar for å ta handlingsprogrammet opp til en årlig rullering. Ved denne rulleringen fornyes inngåtte avtaler med andre regionale og kommunale aktører om gjennomføringen av planen.

Finnmark fylkeskommune sender forslaget til Handlingsprogram for Finnmark vannregion og grensevassdragene på høring i perioden 1. oktober – 31. desember 2014. Handlingsprogrammet gir en vurdering av hvilken oppfølging den regionale vannforvaltningsplanen krever. Oversikten gjelder for 2016-2018. Handlingsprogrammet rulleres hvert år, fram til enden av planperioden i 2021.

Samarbeidskapittel mellom Finland og Norge, «Roof Report»

I 2013 ble det inngått en samarbeidsavtale mellom Norge og Finland for å formalisere vannforvaltningen i vannområdene Tana, Pasvik og Neiden. Inntil videre er Tana, Pasvik og Neiden på norsk side omtalt i de samme dokumentene som vannregion Finnmark, da arealene har mange felles trekk, utfordringer og tiltak. Det er ikke utarbeidet egne dokumenter for den Norsk-finske vannregionen, men det jobbes mot at en slik inndeling skal være på plass innen vannforvaltningsplanene skal godkjennes ved kongelig resolusjon i 2015. Det er nå utarbeidet et overordnet kapittel til forvaltningsplanen i de to landene som gir innsikt i samarbeidet, sammenligner organisering og metodikk samt hvilke utfordringer som gjenstår. Dette kapittelet er på høring fra 1. oktober 2014 – 31. mars 2015, som tilsvarende høringsperioden i Finland. Dette kapittelet er tilgjengelig på norsk og finsk. Det overordnede kapittelet vil inngå i de regionale vannforvaltningsplanene på norsk og finsk side når disse skal godkjennes nasjonalt i 2015.

Begge dokumentene er åpne for innspill og uttalelser. Begge dokumentene er tilgjengelig elektronisk på Finnmark fylkeskommune sine sider eller på www.vannportalen.no/finnmark.

Innholdet i den regionale vannforvaltningsplanen og tiltaksprogrammet, samt formelle krav til høringsperiode og vedtak er hjemlet i vannforskriften. Forvaltningsplanen blir endelig vedtatt i fylkestinget og hos Kongen i statsråd i 2015.

Høringsuttalelse til Handlingsprogrammet for Finnmark, samt til det overordnede kapittelet sendes til:

Finnmark fylkeskommune
Vannregionmyndigheten i vannregion Finnmark
Fylkeshuset
9815 Vadsø

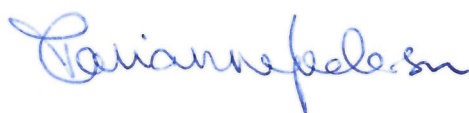
Eller per e-post til postmottak@ffk.no. Tittelfeltet i e-posten merkes: "Høringsuttalelse til den regionale vannforvaltningsplanen med tilhørende tiltaksprogram for Finnmark (2016-2021)".

Fristen for å levere innspill til Handlingsprogrammet er 31.12.2014.

Fristen for å levere innspill til samarbeidskapittelet «Roof Report» er 31.03.2015.

Disse dokumentene, kontaktinformasjon til vannregionmyndigheten og vannområdene, og annen nyttig informasjon om vannforvaltningsarbeidet i vannregion Finnmark og den norsk-finske vannregionen finnes på www.vannportalen.no/finnmark.

Vadsø, 01.10.2014

Tore Gundersen
Plan og kultursjef

Stein Tage Domaas

SØR-VARANGER KOMMUNE

Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Fax 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Sarajärvi, Trygve Enhetsleder: Sarajärvi, Trygve, tlf. 78 97 74 86	Dato: 10.03.2015
Arkivsak: <arkivsaksnr>	
Saksordfører:	

Utvalg	Saksnummer	Dato
Utvalg for miljø og næring	005/2015	24.03.2015
Kommunestyret	019/2015	25.03.2015

HØRING - SAMARBEIDSKAPITTEL FINLAND-NORGE I INTERNASJONAL VANNREGION TANA-NEIDEN OG PASVIK (ROOF REPORT)

Vedlagte dokumenter:

HØRING AV HANDLINGSPROGRAM (2016) OG ROOF REPORT KNYTTET TIL
REGIONAL VANNFORVALTNINGSPLAN FOR FINNMARK OG GRENSEVASSDRAGENE
(2016-2021)

Overordnet kapittel til den regionale vannforvaltningsplanen for Finnmark vannregion og
grensevassdragene (2016-2021).pdf

Norsk-finsk avtale

Memorandum of Understanding (L)(125281)

Dokumenter i saken:

- 2015004463 HØRING - SAMARBEIDSKAPITTEL FINLAND-NORGE I INTERNASJONAL
VANNREGION TANA-NEIDEN OG PASVIK (ROOF REPORT)
- 2015004462 HØRING - HANDLINGSPROGRAM FOR FINNMARK VANNREGION OG
GRENSEVASSDRAGENE
- 2015004027 VARSEL OM 2.GANGSHØRING AV DELER AV DEN REGIONALE
VANNFORVALTNINGSPLANEN FOR FINNMARK OG
GRENSEVASSDRAGENE (2016-2021)
- 2015003058 OPPNEVNING AV NYTT VARAMEDLEM TIL DEN NORSK-FINSKE
GRENSEVASSDRAGSKOMMISJONEN
- 2015001671 ANBEFALINGER FRA DEN NORSK-FINSKE
GRENSEVASSDRAGSKOMMISJONEN I 2014

2015000018 HØRINGSSVAR - REGIONAL VANNFORVALTNINGSPLAN 2014-2021
 2014024430 MELDING OM VEDTAK FRA KOMMUNESTYRET 10.12.14: HØRING -
 REGIONAL VANNFORVALTNINGSPLAN FOR FINNMARK VANNREGION
 OG GRENSEVASSDRAGENE
 2014021881 HØRING - REGIONAL VANNFORVALTNINGSPLAN FOR FINNMARK
 VANNREGION OG GRENSEVASSDRAGENE
 2014020698 UTKAST TIL MAL FOR SAKSFRAMLEGG VEDRØRENDE
 VANNFORVALTNINGSPLANER
 2014020254 HØRING AV HANDLINGSPROGRAM (2016) OG ROOF REPORT KNYTTET
 TIL REGIONAL VANNFORVALTNINGSPLAN FOR FINNMARK OG
 GRENSEVASSDRAGENE (2016-2021)
 2014014096 REGIONAL VANNFORVALTNINGSPLAN FOR FINNMARK NÅ UTE PÅ
 HØRING
 2014013170 TILSAGNSBREV FOR SØKNAD OM MIDLER TIL PASVIK OG NEIDEN
 VANNOMRÅDER FOR 2014
 2014008275 VANNFORVALTNINGSPLAN 2016-2021 - SØKNAD OM SKJØNNSMIDLER
 FRA FYLKESMANNEN I FINNMARK.
 2014008273 VANNFORVALTNINGSPLAN 2016-2021 - SØKNAD OM MIDLER FRA FFK
 FOR 2014
 2014008263 SØKNAD OM MIDLER FRA FFK - VANNFORVALTNINGSPLAN 2016 - 2021
 2013010035 FORPROSJEKT FOR VANNFORVALTNINGSPLAN 2016-2021
 2013009774 MELDING OM VEDTAK FRA KOMMUNESTYRET 29.05.13:
 VANNFORVALTNINGSPLAN 2016-2021
 2013005985 OPPDATERT PROSJEKTPLAN MARS 2013
 2013003493 VANNFORVALTNINGSPLAN 2016-2021
 2013003478 PROSJEKTPLAN FOR PASVIK OG NEIDEN VANNOMRÅDE (2013-2015)

Kort sammendrag:

Den 22. mai 2014 trådte en bilateral avtale i kraft, med sikte på å oppfylle kravene i EUs

vannrammedirektiv (Water Framework Directive -WFD) og den norske Vannforskriften.

Avtalen definerer de fire nedbørfeltene Tana, Neiden, Munkelva og Pasvik som en internasjonal vannregion (Den Norsk-finske vannregionen). Formålet med avtalen er å etablere et felles rammeverk for å sikre et sterkere bilateralt samarbeid og samordning mellom Vannregionmyndighetene (Finnmark fylkeskommune og ELY-Senteret i Lapland).

Avtalen omhandler planleggingen og gjennomføringen av regionale

vannforvaltningsplaner og regionale tiltaksprogrammer. Detaljerte prosedyrer for koordineringen er nedfelt i en intensjonsavtale (Memorandum of Understanding) som hører til den bilaterale avtalen. Se vedlagte saksdokumenter.

Her står det også at det skal utarbeides et felles overordnet kapittel for den Norsk-finske

Vannregionen (Roof report) for å oppfylle kravene i vannrammedirektivet, som oppsummerer de to nasjonale vannforvaltningsplanene.

Det overordnede kapittelet er på høring fra 1. oktober 2014 til 31. mars 2015. Etter høringsperioden vil alle innspill bli vurdert av vannregionmyndighetene, og nødvendige

oppdateringer foretas. Det overordnede kapittelet vil bli sendt sammen med de regionale vannforvaltningsplanene til nasjonal godkjenning i sine respektive land i 2015.

Det overordnede kapittelet vil være tilgjengelig på finsk og norsk. Dokumentet, andre plandokumenter og annen informasjon vil være tilgjengelig på www.vannportalen.no i Norge og www.ymparisto.fi i Finland.

Høringsuttalelse til den regionale vannforvaltningsplanen og tiltaksprogrammet sendes til Finnmark fylkeskommune i Norge og Lapin ELY-keskus i Finland (Lapland region).

Faktiske opplysninger:

I henhold til artikkel 3 - 3 i vannrammedirektivet (WFD), skal vassdrag som strekker seg inn i

territoriet til en annen medlemsstat bli tildelt en internasjonal vannregion. For å overholde WFD og nasjonal lovgivning, har Norge og Finland undertegnet en avtale om en Norsk-finsk vannregion.

Avtalen setter rammene for bilateralt samarbeid og administrative ordninger for vannregionen. Den Norsk-finske vannregionen omfatter Tana og Neiden vannområder, Munkelva med sideelver, og norsk og finsk territorium i Pasvik vannområde. En intensjonsavtale er også utarbeidet, som omhandler prosedyrene for koordinering av vannforvaltning i den Norsk-finske vannregionen på et mer detaljert nivå.

Den Norsk-finske vannregionen består av Tana, Neiden og Pasvik vannområder. Mens Tana og Neiden strekker seg inn i Norge og Finland, strekker Pasvik vannområde seg også inn i Russland, men Russland er ikke en del av avtalen om den internasjonale vannregionen.

Vesentlige vannforvaltningsspørsmål.

Vannrammedirektivet krever at vesentlige påvirkninger kartlegges, minst to år før

vannforvaltningsplanene trer i kraft. Både Finland og Norge har utarbeidet et dokument som

utpeker og oppsummerer betydelige påvirkninger fra menneskelig aktivitet i sine respektive

vassdrag. Oppsummeringen av disse vesentlige vannforvaltningsspørsmålene er basert på

karakteriseringen av vannforekomstene og angir hvilke påvirkninger, både nåværende og

fremtidige, det vil fokuseres på i tiltaksprogrammene og vannforvaltningsplanene for å forhindre ytterligere forringelse av vannressursene.

Oversikten indikerer også hvilke vannforekomster står i risiko for ikke å nå målet om god miljøtilstand innen 2021, hvilke mål og tiltak som bør prioriteres, og hvilke påvirkninger er mindre viktig.

Påvirkninger	Finland	Norge
Påvirkninger fra gruvedrift		X
Påvirkninger fra avløp**	X	X
Avrenning fra diffuse kilder (bl.a. kommunale søppelfyllinger, avløp, skogsbruk)**	X	X
Beredskap mot akutt forurensning		X
Forurensning fra metallurgisk industri i Russland	X	X
Vannkraftreguleringer	X	X
Fremmede arter (i Norge: pukcellaks, ørekyt og lagesild)	X	X
Utslipp fra fiskeoppdrettsanlegg **		X
Kongekrabbe (<i>Paralithodes camtschaticus</i>) (påvirkning på bunnfauna)**		X
Forurensning i havnene (forurenset sjøbunn)		X
Fiskevandringshindre	X	X
Påvirkning fra fiske: overbeskatning av anadrom laksefisk.		X
Forebyggende tiltak for å hindre smitte av Gyrodactylus salaris og andre fiskesykdommer	X	X
Påvirkning fra fiskeoppdrett på anadrome fiskebestander (rømt fisk)**		X

Overvåking.

EUs vannrammedirektiv medfører at det skal utarbeides et regionalt overvåkingsprogram som gir en helhetlig og utstrakt oversikt over vannmiljøets tilstand. Overvåkingsprogrammet bør inkludere basisovervåking, tiltaksovervåking og, om nødvendig, problemkartlegging.

Basisovervåkingen skal danne en representativ oversikt over tilstanden for vannforekomster i

vannregionen. Basisovervåkingen skal samle inn data om den generelle tilstanden til

vannforekomstene i vannregionen, samt en generell overvåking av de hydrologiske forholdene.

Dette gir informasjon om de naturlige vannforekomstene i nedbørfeltene og den økologiske og kjemiske tilstanden i vannet, noe som kan påvirkes av menneskelig aktivitet og langsiktige

endringer, f.eks. klimaendringer. Basisovervåking omfatter en rekke biologiske og

fysisk/kjemiske faktorer.

Tiltaksovervåking utarbeides i vannforekomster hvor det er påvirkninger fra menneskelig aktivitet.

Tiltaksovervåking skal utføres med sikte på å fastslå tilstanden i vannforekomster som anses å være i risiko for ikke å nå miljømålene, samt vurdere eventuelle endringer i tilstanden i slike

vannforekomster som følge av forbedrende tiltak.

Problemkartlegging kan utføres for å finne årsaken til eventuelle overskridelser i den økologiske tilstanden i vannforekomster, så vel som for å fastslå omfanget og virkningene av utilsiktet forurensning.

Miljømål og tiltak.

Det viktigste elementet i de regionale vannforvaltningsplanene er miljømål. Miljømål er fastsatt etter kriterier i EUs vannrammedirektiv, som er implementert i Norge via

vannforskriften. Alle land som har implementert vannrammedirektivet forplikter seg til å nå sine miljømål innen 15 år etter implementeringen.

Vannrammedirektivet fastslår at god tilstand skal oppnås som miljømål for all overflate- og grunnvann i Europa. De regionale vannforvaltningsplanene som har vært ute på høring i 2014 tar sikte på å nå dette målet innen 2021. Direktivet definerer både god økologisk og kjemisk tilstand, som medfører at forurensningsnivåer er lave og at økosystemene fungerer godt. I tillegg skal alle vannforekomster som allerede har god eller svært god økologisk tilstand beskyttes fra forringelse.

Sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF)

Det er separate miljømål for vannforekomster som er sterkt modifiserte (SMVF). Grunnen er ofte menneskelig inngripen i vannforekomsten.

Dette tar høyde for endrede økosystemer som aldri vil kunne oppnå sitt fulle potensiale, samtidig som det tas høyde for samfunnsverdien i endringene som er gjort, f.eks. demninger, vannkraft, vannuttak, osv.

Miljømålene for SMVF er derfor satt til godt økologisk potensiale (GØP), men dette må defineres nærmere for hver enkelt vannforekomst basert på de gjeldende forholdene, type og nivå av hydromorfologiske endringer, og mulighetene for forbedring.

Dette krever kunnskap om økologisk tilstand, som avgjør hvilke tiltak kan foreslås for å oppnå minst god økologisk tilstand, for å så ta en vurdering om tiltak kan iverksettes eller ikke. Den høyeste økologiske tilstanden som kan oppnås blir miljømålet for vannforekomsten, som defineres som godt økologisk potensiale.

I den norske delen av den Norsk-finske vannregionen er det 15 foreslåtte kandidater til SMVF. 7 av disse er i Neiden vannområde og 6 i Pasvik vannområde, og årsaken er vannkraftdammer, overføring av vann og demning.

Blant disse 15 er det kun 4 som er videre foreslått som endelige SMVF av Vannregionutvalget, og som dermed får miljømålet «godt økologisk potensiale» (GØP). Alle disse ligger i Tana vannområde.

På den finske siden av vannregionen er innsjøene Inarijärvi og Rahajärvi regulert til vannkraft, men møter ikke kravene for sterkt modifiserte vannforekomster. Det er ikke utpekt

kandidater til sterkt modifiserte elver eller innsjøer på finsk side av vannregionen.

Utsatt frist for å nå miljømål innen 2021.

I noen tilfeller kan fristen for å oppnå miljømålet forlenges, for å sikre gradvis miljømåloppnåelse, gitt at visse forhold oppfylles. Fristen for å oppnå miljømålet kan utsettes grunnet tekniske årsaker, høye kostnader, eller naturlige forhold som forhindrer forbedringen. Utsettelsen av miljømåloppnåelse må begrunnes godt, og er begrenset til ytterligere to planperioder (altså innen 2027 eller 2033). Tiltak og en tidsramme for tiltakene må legges ved begrunnelsen. Utsettelse må revurderes under hver planperiode.

I den norske delen av den norsk-finske vannregionen er det kun en vannforekomst som har fått foreslått utsatt frist for å oppnå sine miljømål - Bøkfjorden midtre i Pasvik vannområde, som er sterkt påvirket av Sydvaranger Gruve AS. Miljømålet for denne vannforekomsten er foreslått til å være god økologisk tilstand (GØT) innen 2027. Miljømålet er foreslått av Miljødirektoratet, som er ansvarlig sektormyndighet, i påvente av resultater fra pågående tiltak og overvåking.

På finsk side av den Norsk-finske vannregionen er det kun én vannforekomst, elven Akujoki, som har dårlig tilstand, og vil ikke nå sitt miljømål god økologisk tilstand.

Tiltaksprogram.

Samarbeidsavtalen understreker at tiltaksprogrammene skal være koordinerte i hele vannregionen. Dette krever en samordning av karakterisering, overvåking, klassifisering og miljømål.

Ettersom samordningsprosessen ikke er fullført, og på grunn av forskjeller i tidsfrister, ble det utfordrende å koordinere felles tiltak for den norsk-finske vannregionen. De regionale myndighetene har tidligere blitt enige om å koordinere tiltak for påvirkning fra avløp og tiltak for å hindre spredning av *Gyrodactylus salaris*, men det finnes ingen felles tiltak som skal gjennomføres i dette øyeblikk.

Vannregionmyndighetene i begge land jobber for å bedre koordinere de relevante sektormyndighetene, slik at man kan utarbeide felles tiltak og nå miljømålene.

I Norge og Finland har prosessen med å utforme et tiltaksprogram vært organisert regionalt. Anmodninger om tiltaksutredning fra de ansvarlige sektormyndigheter ble organisert

regionalt.

Vannområdene vurderte de påvirkningene som er registrert i sine vannforekomster og sendte forespørsler til vannregionmyndigheten. Vannregionmyndigheten samlet deretter alle forespørslene, og koordinerte dette til hver sektormyndighet. Sektormyndighetene vurderte så anmodningene, gjennomførte befaringer, og utredet forslag til tiltak. Basert på disse forslagene, utarbeidet vannområdene lokale tiltaksanalyser, som dannet et grunnlag til det regionale tiltaksprogrammet. Samtlige sektormyndigheter svarte på anmodningene.

Problemkartlegging og kunnskapsinnhenting.

Et flertall av tiltak som foreslås for den norske delen av den Norsk-finske vannregionen er problemkartlegging og kunnskapsinnhenting. Dette er nødvendig i mange tilfeller for å kunne fastslå vannforekomstenes økologiske status og avklare påvirkningsgrad, og videre utrede mer konkrete tiltak om nødvendig.

Det er svært lite informasjon om kostnader for foreslåtte tiltak på dette tidspunktet. Tiltak er foreslått av de ansvarlige sektormyndighetene, og det er til syvende og sist sektormyndigheten som avgjør om tiltaket skal iverksettes, etter en grundig vurdering av kostnadseffektiviteten.

Noen tiltak vil bli iverksatt før 2016 ettersom de utgjør en del av lokale og regionale planer og prosesser som opererer med ulike planperioder. Dette gjelder i stor grad forbedringer i kommunal håndtering av avløpsvann. Noen av de foreslåtte tiltakene er også basert på annen lovgivning enn Vannforskriften, men likevel er knyttet til vannforvaltning ved fokus på vannkvalitet.

Kommuneplanens hovedmål:

Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:

God vannkvalitet i våre vannforekomster vil kunne gi flere typer næringsvirksomhet fordeler.

Infrastruktur:

Ingen merknad

Barn og ungdom:

Det er barn og ungdom som skal overta og forvalte vår ressurs i framtiden. Det er da viktig at de overtar og kan videreføre en god forvaltning av våre vannressurser.

Kompetansebygging:

Ingen merknad

Økonomi:

Ingen merknad

Universell utforming, jfr bestemmelser i plan og bygningslov:

Ingen merknad

Forslag til innstilling:

Utvalg for miljø og næring har i møte 24. mars 2015 behandlet Vannforvaltningsplan for den internasjonale vannregionen Tana, Neiden og Pasvik vannområder (Roof report) og vil avgi følgende innstilling til kommunestyret:

Sør-Varanger kommune har 2 vannområder innenfor den internasjonale vannregionen, og vi vil være sterkt medvirkende i gjennomføringen av tiltak som den internasjonale planen lanserer.

Sør-Varanger kommune vil forplikte seg til delta i prioritering og gjennomføring av tiltak i den internasjonale vannforvaltningsplanen for Tana, Neiden og Pasvik vannområder ved:

- Samarbeid med Finnmark fylkeskommune som regional vannforvaltningsmyndighet for Finnmark vannregion og regional myndighet og koordinator for det internasjonale samarbeidet med Finland.
- Samarbeid med lokale og regionale vannforvaltningsorganer på finsk side.
- Delta i samarbeid med Russland dersom det vil være nødvendig.
- Samarbeid med sektormyndigheter ved gjennomføring av tiltak i våre vannområder.
- Prioritering og gjennomføring av tiltak der kommunen er satt som ansvarlig myndighet gjennom regional vannforvaltningsplan for Finnmark vannregion, den internasjonale vannforvaltningsplanen (Roof report) og lokale tiltaksanalyser for Neiden- og Pasvik vannområder.

Nina Bordi Øvergaard
kst. rådmann

- Dette dokumentet er godkjent elektronisk i Sør-Varanger kommune og har derfor ingen signatur. -

Se adresseliste

Høring av Handlingsprogram for Finnmark vannregion og grensevassdragene (2016) og det overordnede kapittelet med Finland for grensevassdragene (Roof Report)

Finnmark fylkeskommune viser til tidligere høringsbrev om offentlig høring av regional vannforvaltningsplan for Finnmark vannregion og grensevassdragene, for planperioden 2016-2021. Ytterligere to dokumenter som inngår i den regionale vannforvaltningsplanen for Finnmark og grensevassdragene skal nå sendes ut på høring. Dette gjelder Handlingsprogrammet, samt et samarbeidsdokument utarbeidet av regionale myndigheter i Finnmark og Lappland, Finland.

Handlingsprogram for Finnmark og grensevassdragene 2016

I henhold til plan- og bygningsloven § 8-1 skal alle regionale planer ha et handlingsprogram. Det er fylkestinget som vedtar handlingsprogrammet som en del av den regionale planen. Det er også fylkestinget som har ansvar for å ta handlingsprogrammet opp til en årlig rullering. Ved denne rulleringen fornyes inngåtte avtaler med andre regionale og kommunale aktører om gjennomføringen av planen.

Finnmark fylkeskommune sender forslaget til Handlingsprogram for Finnmark vannregion og grensevassdragene på høring i perioden 1. oktober – 31. desember 2014. Handlingsprogrammet gir en vurdering av hvilken oppfølging den regionale vannforvaltningsplanen krever. Oversikten gjelder for 2016-2018. Handlingsprogrammet rulleres hvert år, fram til enden av planperioden i 2021.

Samarbeidskapittel mellom Finland og Norge. «Roof Report»

I 2013 ble det inngått en samarbeidsavtale mellom Norge og Finland for å formalisere vannforvaltningen i vannområdene Tana, Pasvik og Neiden. Inntil videre er Tana, Pasvik og Neiden på norsk side omtalt i de samme dokumentene som vannregion Finnmark, da arealene har mange felles trekk, utfordringer og tiltak. Det er ikke utarbeidet egne dokumenter for den Norsk-finske vannregionen, men det jobbes mot at en slik inndeling skal være på plass innen vannforvaltningsplanene skal godkjennes ved kongelig resolusjon i 2015. Det er nå utarbeidet et overordnet kapittel til forvaltningsplanen i de to landene som gir innsikt i samarbeidet, sammenligner organisering og metodikk samt hvilke utfordringer som gjenstår. Dette kapittelet er på høring fra 1. oktober 2014 – 31. mars 2015, som tilsvarende høringsperioden i Finland. Dette kapittelet er tilgjengelig på norsk og finsk. Det overordnede kapittelet vil inngå i de regionale vannforvaltningsplanene på norsk og finsk side når disse skal godkjennes nasjonalt i 2015.

Begge dokumentene er åpne for innspill og uttalelser. Begge dokumentene er tilgjengelig elektronisk på Finnmark fylkeskommune sine sider eller på www.vannportalen.no/finnmark.

Innholdet i den regionale vannforvaltningsplanen og tiltaksprogrammet, samt formelle krav til høringsperiode og vedtak er hjemlet i vannforskriften. Forvaltningsplanen blir endelig vedtatt i fylkestinget og hos Kongen i statsråd i 2015.

Høringsuttalelse til Handlingsprogrammet for Finnmark, samt til det overordnede kapittelet sendes til:

Finnmark fylkeskommune
Vannregionmyndigheten i vannregion Finnmark
Fylkeshuset
9815 Vadsø

Eller per e-post til postmottak@ffk.no. Tittelfeltet i e-posten merkes: "Høringsuttalelse til den regionale vannforvaltningsplanen med tilhørende tiltaksprogram for Finnmark (2016-2021)".

Fristen for å levere innspill til Handlingsprogrammet er 31.12.2014.

Fristen for å levere innspill til samarbeidskapittelet «Roof Report» er 31.03.2015.

Disse dokumentene, kontaktinformasjon til vannregionmyndigheten og vannområdene, og annen nyttig informasjon om vannforvaltningsarbeidet i vannregion Finnmark og den norsk-finske vannregionen finnes på www.vannportalen.no/finnmark.

Vadsø, 01.10.2014

Tore Gundersen
Plan og kultursjef

Stein Tage Domaas

Finnmark vannregion

Norsk-finsk vannregion

ROOF REPORT

Overordnet kapittel for den regionale vannforvaltningsplanen for Finnmark vannregion og grensevassdragene

Høringsforslag 01.10.2014

Vannområdene Tana,
Neiden og Pasvik i
Finland og Norge
2016-2021

Den Norsk-finske vannregionen

Den 22. mai 2014 trådte en bilateral avtale i kraft, med sikte på å oppfylle kravene i EUs vannrammedirektiv (Water Framework Directive -WFD). Avtalen definerer de fire nedbørfeltene Tana, Neiden, Munkelva og Pasvik som en internasjonal vannregion (Den Norsk-finske vannregionen). Formålet med avtalen er å etablere et felles rammeverk for å sikre et sterkere bilateralt samarbeid og samordning mellom Vannregionmyndighetene (Finnmark fylkeskommune og ELY-Senteret i Lapland). Avtalen omhandler planleggingen og gjennomføringen av regionale vannforvaltningsplaner og regionale tiltaksprogrammer. Detaljerte prosedyrer for koordineringen er nedfelt i en intensjonsavtale (Memorandum of Understanding) som hører til den bilaterale avtalen. Her står det også at det skal utarbeides et felles overordnet kapittel for den Norsk-finske vannregionen for å oppfylle kravene i vannrammedirektivet, som oppsummerer de to nasjonale vannforvaltningsplanene.

Det overordnede kapittelet er på høring fra 1. oktober 2014 til 31. mars 2015. Etter høringsperioden vil alle innspill bli vurdert av vannregionmyndighetene, og nødvendige oppdateringer foretas. Det overordnede kapittelet vil bli sendt sammen med de regionale vannforvaltningsplanene til nasjonal godkjenning i sine respektive land i 2015.

Det overordnede kapittelet vil være tilgjengelig på finsk og norsk. Dokumentet, andre plandokumenter og annen informasjon vil være tilgjengelig på:

- www.vannportalen.no på de regionale sidene for vannregion Finnmark/ den Norsk-finske vannregionen
- www.ymparisto.fi

Høringsuttalelse til den regionale vannforvaltningsplanen og tiltaksprogrammet sendes til:

I Norge: Finnmark fylkeskommune
Vannregionmyndigheten i vannregion Finnmark
Fylkeshuset
9815 Vadsø

Eller per e-post til postmottak@ffk.no. Tittelfeltet i e-posten merkes: "Norsk-finsk vannregion"

I Finland: Lapin ELY-keskus
PL 8060
96101 Rovaniemi

Eller per e-post til pekka.raina@ely-keskus.fi. Tittelfeltet i e-posten merkes: "Norsk-finsk vannregion"

Innholdsfortegnelse

1. Bakgrunn	3
2. Områdebeskrivelse	4
3. Vesentlige vannforvaltningsspørsmål og påvirkninger	8
4. Beskytta områder i vannregionen.....	10
5. Overvåking	12
6. Karakterisering og klassifisering.....	18
7. Miljømål og unntak	22
8. Økonomisk vurdering av vannforbruk	25
9. Tiltaksprogram	26
10. Klimaendringer.....	29
11. Medvirkning og høringsperioden	30
12. Fremtidige utfordringer	31
13. Referanser og vedlegg	32

1. Bakgrunn

I henhold til artikkel 3 - 3 i vannrammedirektivet (WFD), skal vassdrag som strekker seg inn i territoriet til en annen medlemsstat bli tildelt en internasjonal vannregion. For å overholde WFD og nasjonal lovgivning, har Norge og Finland undertegnet en avtale om en Norsk-finsk vannregion. Avtalen setter rammene for bilateralt samarbeid og administrative ordninger for vannregionen. Den Norsk-finske vannregionen omfatter Tana og Neiden vannområder, Munkelva med sideelver, og norsk og finsk territorium i Pasvik vannområde. En intensjonsavtale er også utarbeidet, som omhandler prosedyrene for koordinering av vannforvaltning i den Norsk-finske vannregionen på et mer detaljert nivå.

Vannforvaltningsplaner er et viktig verktøy for å sikre og forbedre statusen til våre vannressurser. Forvaltningsplanene oppsummerer vannforekomstenes økologiske og kjemiske tilstand, fastsetter miljømål og danner et grunnlag for lokale, regionale og nasjonale myndigheters aktivitet, ved å oppmuntre til en helhetlig tilnærming til bruk av vannressursene. Dette dokumentet er et oppsummerende og sammenlignende vedlegg til de regionale vannforvaltningsplanene for den Norsk-finske vannregionen. En avtale mellom de to landene ble undertegnet i 2013. Før avtalen tilhørte disse vannområdene Finnmark vannregion i Norge, og Tana, Neiden og Pasvik vannregion i Finland. Ved starten av høringsperiodene for plandokumentene har det ikke vært mulig å lage en felles forvaltningsplan for den Norsk-finske vannregionen, grunnet forskjeller i organisering og metodikk. Forsøk på å harmonisere forskjellene er gjort, og målet er å produsere felles dokumenter for neste planperiode (2021-2027).

De regionale myndighetene Finnmark fylkeskommune, Fylkesmannen i Finnmark og Lappland ELY-keskus (Senter for økonomisk utvikling, transport og miljø) har hatt møter med jevne mellomrom siden 2011 for å koordinere og sette felles mål for vannforvaltning. Møtene har handlet om inndeling av vannforekomster, karakterisering, klassifisering og risikovurdering, og hvilket nivå av samordning kan oppnås for vannforvaltningsplaner, tiltaksprogrammer og overvåkingsprogrammer. I tillegg har det blitt holdt årlige møter for alle vannregionene i det nordlige Skandinavia (Nordkalotten), for å utveksle informasjon og samordne prosesser. Det har også vært møter på lokalt nivå mellom kommuner i Norge og Finland.

Det har lenge vært et samarbeid mellom finske og norske myndigheter om forvaltningen av felles vassdrag. I 1980 undertegnet den norske og finske regjeringen en avtale om en Norsk-finsk grensevassdragskommisjon, som jobber for å bevare de unike naturforholdene i grensekryssende vassdrag og deres miljø, samt ivareta befolkningens interesser i saker som angår bruk av grenseoverskridende vassdrag. Kommisjonen er fortsatt en viktig arena for diskusjon og innspill i vannforvaltningen etter vannforskriften.

2. Områdebeskrivelse

Geografisk beskrivelse

Den Norsk-finske vannregionen består av Tana, Neiden og Pasvik vannområder. Mens Tana og Neiden strekker seg inn i Norge og Finland, strekker Pasvik vannområde seg også inn i Russland, men Russland er ikke en del av avtalen om den internasjonale vannregionen.

Kart 1: Den Norsk-finske vannregionen. For mer detaljert informasjon om vannområdene, vennligst se de regionale vannforvaltningsplanene. Kilde: NVE/Lappland ELY-keskus.

Den Norsk-finske vannregionen dekker nedbørfelt for elvene, Tana, Neiden, Pasvik og Munkelva, som drenerer til Barentshavet, sammen med de øverste sideelvene til elva Tuloma, som drenerer til Russland. Det totale landarealet av nedbørfeltet er omtrent 48 000 km², hvorav omlag to tredjedeler befinner seg på finsk side av grensen. Området er tynt befolket og det er bare noen få større byer i området. Befolkningen på finsk side er på omtrent 8000, og befolkningstettheten er 0,3 personer/km². Det er omtrent 20 000 innbyggere på norsk side. Dette resulterer i få påvirkninger for et flertall av vannforekomstene i vannregionen, og dermed er den økologiske statusen svært god eller god for mesteparten av området. Store deler av vannregionen befinner seg i samiske områder.

Vannregionen tilhører det fennoskandiske skjoldet på finsk side, og en liten del av Tanaelvens nedslagsfelt tilhører Caledonia-fjellenes bio-geografiske region på norsk side. Pasvik vannområde er delt inn i vestlige og sørlige fjellområder, mens området rundt Enaresjøen er mer kupert. Det er høydeforskjeller i fjellområdet, fra 150 til 600 m over havet, og i området rundt Enaresjøen varierer høyden fra 100 til 200 meter over havet.

Morene er den vanligste jordtype i vannregionen. Vegetasjonen er sparsom i mange deler av området, og knauser er rikelig. I dalene (Tana, Neiden og Munkelva, og Utsjoki daler) er det rygger og deltaer. Store sandforekomster er dannet i elvene, som har gravd ut ulike nivåer i sandelveterrassene, som brukes til dyrking og bosetninger. Berggrunnen varierer fra sandstein til granitt og gneis. Landet er preget av morener, daler med sandbanker og terrasseflater og vegetasjonen varierer fra golde fjell og vidder til furuskog og store myrområder. Pasvik vannområde grenser til den Sibiriske Taigaen. Elvekantene langs elvene Tana og Neiden er mottakelige for vårflom, mens Pasvikelva har en høy biologisk produksjon på grunn av store mengder organisk materiale. Tana vannområde er dannet av den samme geologiske fjellformasjonen som resten av Nord-Finland, som granitt/gneis, skifer, kvartsitt og kalkstein. Som et resultat av fjellformasjonen og det lave pH-verdiene i jordsmonnet, er vegetasjonen sparsom, som er typisk for denne typen selektiv miljø.

Vannmiljøet i området er generelt næringsfattig og klar, og vannforekomster inneholder svært lite organisk materiale, med noen unntak. Nedbørfeltene er rike på arter både i form av vegetasjon, fisk, fugler og pattedyr. De største elvene i området er Tana, Karasjokha, Anarjokha, Inarijoki, Neiden, Utsjoki, Vaskojoki, Ivalojoiki, Juutuanjoki, Pasvik og Munkelva. Den største innsjøen i området er Enaresjøen, som drenerer ut til Barentshavet langs Pasvikelva. Vannforekomstene i Norge er gruppert i øko-regioner med bakgrunn i klimatiske forhold og bio-geografiske utbredelsesmønstre. Den norske siden av vannregion tilhører øko-regionen Indre Nord-Norge, som har flere fiskearter enn andre regioner i Norge på grunn av en distinkt migrasjonshistorie.

Vann dominerer landskapet i den Norsk-finske vannregionen. Tabell 1 viser antall vannforekomster i vannregionen.

Tabell 1: Vannforekomster i den Norsk-finske vannregionen (per 30.06.2014)

Vannkategori		Elver		Innsjø		Kystvann		Grunnvann	
		Antall	Lengde (km)	Antall	Areal (km ²)	Antall	Areal (km ²)	Antall	Areal (km ²)
Norge	Tana	152	14848,11	156	247,76	20	1071,6	31	230,68
	Pasvik	108	2684,87	89	186,13	9	121,84	7	17,65
	Neiden	83	2892,57	55	73,19	7	106,95	2	8,3
Finland	Tana	35	930	46	62,9			-	-
	Pasvik	66	1372	184	1546,4			-	-
	Neiden	15	219	75	175,4			-	-
Total		459	22946,55	605	2291,78	36	1300,39	40	256,63

Vannområdene er betydningsfulle for bosetningen, og elver, innsjøer og områdene rundt er viktig for jordbruk, skogbruk, fiske og industri, samt fritidsaktiviteter som fiske, fotturer og jakt. Elvene har også stor verdi i samisk kultur. Det er flere nasjonalparker og naturreservater i området. Flere av elvene i vannregionen er viktige gyteelver for atlantisk laks; Tana er en av Europas største lakseelver. Det er spesielle verneregimer for å beskytte laksebestandene i de nasjonale laksefjordene og elver i Norge. Deltaet til Tanaelven er også Nord-Europas største elvedelta, og har høy betydning for våtmarksfugl.

Påvirkninger fra menneskelig aktivitet i vannregionen kommer fra bl.a. næringstilførsel, vannkraft og andre fysiske endringer av vassdrag (inkludert fiskevandringshindre), fremmede arter og forurensning. Forurensningskilder omfatter både punktkilder og diffuse kilder som avløpsvann, industri, forurensning fra deponier og nedlagte industriområder og gruvedriftsområder. Den norske delen av vannregionen har også forurensede sedimenter i de fleste havnene. Tilførsel av næringsstoffer kan komme fra skogbruk, avløpsvann (både fra husholdninger og kommunalt avløpsvann) og andre diffuse kilder, men er relativt lite i vannregionen sammenlignet med andre steder i Norge og Finland. Den økologiske statusen er hovedsakelig klassifisert som god eller svært god i de fleste vannforekomster.

To innsjøer er regulert for vannkraftproduksjon på finsk side, innsjøene Inari og Rahajärvi. Vannkraft på norsk side omfatter Kongsfjordvassdraget, Pasvikvassdraget, Kobbholmvasdraget, samt flere elver og innsjøer i Neiden. På norsk side av Tana vannområde er alle vassdrag vernet mot vannkraftutbygging.

Blant fremmede arter har man kongekrabbe (*Paralithodes camtschaticus*) i kystvann i Norge, og trusselen fra fiskeparasitten *Gyrodactylus salaris* og andre parasitter som de største utfordringene. Trusselen fra *Gyrodactylus salaris* er også aktuell på finsk side. Andre fremmede arter i Norge inkluderer hvitfinnet steinulke, pukkellaks og lagesild.

En av de største forurensningskildene i vannregionen er fra Norilsk nikkell-anlegget i Russland, som ligger kun 7 km fra den norske grensen til Russland. Anlegget slipper ut omtrent 100 000 tonn SO₂, i tillegg til utslipp av tungmetaller (bl.a. nikkell og kobber) til luft- og vassdrag. Dette har en stor innvirkning på vannkvaliteten i flere innsjøer og elver. I tillegg er det en betydelig forurensning fra gruvedrift og industriell aktivitet i Pasvik vannområde, der gruveselskapet Sydvaranger Gruve AS

har en utslippstillatelse for Bøkfjorden. Det er utstedt kostholdsråd for fisk i dette området. Det er ingen industriell aktivitet på finsk side av området, med unntak av noen små lakse- og reinforedlingsanlegg i Utsjoki kommune.

Organisering

I Norge administreres vannregionene av fylkestingene, som er utpekt som vannregionmyndigheter, jmf. § 20 i vannforskriften. Vannregionmyndighetene har ansvar for å tilrettelegge, koordinere og følge opp prosessene med å utarbeide en regional vannforvaltningsplan, et regionalt tiltaksprogram og et regionalt overvåkingsprogram. Fylkesmannen i Finnmark er utpekt som miljømyndighet i vannregionen. Et Vannregionutvalg er oppnevnt, med representanter fra regionale sektormyndigheter, Fylkesmannen, fylkeskommunen, kommunene og andre berørte myndigheter. Dersom vannregionen omfatter flere fylkeskommuner, oppnevnes en styringsgruppe, men dette er ikke tilfellet i Finnmark. Offentlig deltakelse og engasjement er sikret ved å invitere andre aktører og interesseorganisasjoner til å delta i regionale og lokale referansegrupper.

Kommunene i vannområdene oppfordres til å organisere det lokale arbeidet i et interkommunalt prosjekt, hvor én kommune tar ansvar for koordineringen av lokale prosesser. Et vannområdeutvalg oppnevnes, bestående av de involverte kommunene på politisk og administrativt nivå, regionale sektormyndigheter og andre interessenter. En lokal referansegruppe blir ofte slått sammen med vannområdeutvalget for å skape bedre forutsetninger for medvirkning og styrke lokalt engasjement. For Tana vannområde leder Tana kommune arbeidet, mens Sør-Varanger kommune er ansvarlig for Pasvik og Neiden vannområder.

All dokumentasjon, oppdateringer, kontaktinformasjon og møterefater er tilgjengelig på www.vannportalen.no/finnmark.

Finlands sentre for økonomisk utvikling, transport og miljø (ELY-senter) er ansvarlig for planlegging av vassdragsforvaltning i sine respektive vannregioner, med ett senter utpekt til å koordinere forvaltningen av hver av de fem vannregionene, sammen med en styringsgruppe. Alle ELY-sentrene i hver vannregion deltar i arbeidet via samarbeidsgrupper, sammen med en representant for fiskeriforvaltningen. ELY-senteret har satt opp felles workshops, hvorav andre medlemmer består av inviterte representanter fra de viktigste nasjonale og lokale myndighetene, organisasjoner, grunneiere og næringsinteresser som er ansvarlige for bruk og vern av vannforekomstene. Kommunene deltar i samarbeidsgruppen.

Regionale vannforvaltningsplaner har nå blitt systematisk utarbeidet for alle Finlands vannregioner. Forvaltningssystemet er basert på samarbeid mellom myndigheter, interessegrupper og borgere, som definert i den nye nasjonale lovgivning.

All dokumentasjon, oppdateringer, kontaktinformasjon og møterefater er tilgjengelig på www.ymparisto.fi.

3. Vesentlige vannforvaltningsspørsmål og påvirkninger

Vannrammedirektivet krever at vesentlige påvirkninger kartlegges, minst to år før vannforvaltningsplanene trer i kraft. Både Finland og Norge har utarbeidet et dokument som utpeker og oppsummerer betydelige påvirkninger fra menneskelig aktivitet i sine respektive vassdrag. Oppsummeringen av disse vesentlige vannforvaltningsspørsmålene er basert på karakteriseringen av vannforekomstene og angir hvilke påvirkninger, både nåværende og fremtidige, det vil fokuseres på i tiltaksprogrammene og vannforvaltningsplanene for å forhindre ytterligere forringelse av vannressursene. Oversikten indikerer også hvilke vannforekomster står i risiko for ikke å nå målet om god miljøtilstand innen 2021, hvilke mål og tiltak som bør prioriteres, og hvilke påvirkninger er mindre viktig.

De norske og finske dokumentene om vesentlige vannforvaltningsspørsmål ble publisert og gjort tilgjengelig for offentlig høring i 2012. Tabell 2 tilbyr en oppsummering av felles vesentlige påvirkninger og innspill fra høringsperioden.

Etter høringsperioden, har norske og finske regionale myndigheter utarbeidet en liste over felles vesentlige påvirkninger samt innspill fra høringsperioden. Basert på denne listen, ønsket man å identifisere områder der felles tiltak kan iverksettes.

Høringsinnspillene er gruppert etter tema - påvirkning fra gruveindustrien, påvirkning fra næringsstoffer og prioriterte stoffer, påvirkning fra fremmede arter, medvirkning og samarbeid, og andre tema.

Høringsinnspill fra finske side avdekket et behov for mer informasjon til innbyggere om gruveprosjekter i nabolandene, samt et ønske om bedre konsekvensutredninger og avbøtende tiltak mot de skadelige effektene fra gullgraving i Lemmejoki området. På norsk side ble bekymringer reist angående spørsmål om mattrygghet, vannkvalitet og effekter fra giftig avfall fra gruveponier. Et behov for videre kunnskapsinnhenting av tidligere gravedriftsområder ønskes for å vite mer om dagens forurensningsnivå.

Høringsinnspill om næringstilførsel og prioriterte stoffer tok opp behovet for å redusere næringstilførsel fra avløp på begge sider av grensen. I tillegg er langtransportert forurensning fra industrivirksomhet i Russland bemerket som en utfordring, særlig for norske vannforekomster. I tillegg har den norske høringsperioden avdekket et behov for mer fokus på forurensede sedimenter i havner.

Tabell 2: Oppsummering av vesentlige vannforvaltningsspørsmål i den Norsk-finske vannregionen* (Tana, Pasvik og Neiden vannområder) for 2016-2021

Påvirkninger	Finland	Norge
Påvirkninger fra gruedrift		X
Påvirkninger fra avløp**	X	X

Avrenning fra diffuse kilder (bl.a. kommunale søppelfyllinger, avløp, skogsbruk)**	X	X
Beredskap mot akutt forurensning		X
Forurensning fra metallurgisk industri i Russland	X	X
Vannkraftreguleringer	X	X
Fremmede arter (i Norge: pukcellaks, ørekyt og lagesild)	X	X
Utslipp fra fiskeoppdrettsanlegg **		X
Kongekrabbe (<i>Paralithodes camtschaticus</i>) (påvirkning på bunnfauna)**		X
Forurensning i havnene (forurenset sjøbunn)		X
Fiskevandringshindre	X	X
Påvirkning fra fiske: overbeskatning av anadrom laksefisk.		X
Forebyggende tiltak for å hindre smitte av <i>Gyrodactylus salaris</i> og andre fisesykdommer	X	X
Påvirkning fra fiskeoppdrett på anadrome fiskebestander (rømt fisk)**		X
Vannforsyning og flomvern	X	

*Vesentlige vannforvaltningsspørsmål ble utarbeidet før den Norsk-finske vannregionen ble opprettet, slik at påvirkningene fremstilles hver for seg

** Kunnskapsgrunnlaget er mangelfullt, men det er grunn til å anta at påvirkningen har betydning for vannmiljøet.

Problemstillinger innenfor fiskeri og havbruk avslører et behov for samarbeid med Russland, både med tanke på fiskevandringshindre og på å forbedre samarbeidet med utvikling av havbruk og oppdrettsanlegg.

Når det gjelder fremmede arter, er tiltak mot å hindre videre smitte av parasitten *Gyrodactylus salaris* av høy interesse. Dette problemet er også tatt opp i den Norsk-finske grensevassdragskommisjonen.

Når det gjelder medvirkning og samarbeid viser høringsinnspill er det viktig å sikre lokal kunnskap, samt at informasjonsformidling og veiledning må økes. Behovet for å koordinere tiltak og miljømål mellom de to landene er tydelig, så vel som nødvendigheten av å utvikle en felles tidsplan for planleggingsprosessene. Disse utfordringene tas opp i avtalen om den Norsk-finske vannregionen.

Andre innspilt gjaldt bekymringer om arealplanlegging langs strandlinjen, manglende data om grunnvann, mattrygghet og et behov for en tettere kobling mellom forvaltning av vannkraftverk og vannforvaltning.

De vesentlige vannforvaltningsspørsmålene som har blitt nevnt har dannet grunnlaget for å utarbeide felles tiltak for de grensekryssende vannforekomstene i Tana, Pasvik og Neiden. De temaene som vil bli fokusert på i løpet av planperioden 2016-2021 vil være forebyggende tiltak mot *Gyrodactylus salaris* og næringstilførsel fra avløp i felles vannforekomster.

4. Beskytta områder i vannregionen

Ifølge vannrammedirektivet skal det utarbeides et register over områder med behov for særskilt beskyttelse i følge direktiver og annen lovgivning. I Finland skal følgende informasjon samles om beskytta områder:

- områder hvor vann til husholdningsformål på mer enn 10 m³ per dag (middelverdi) eller for mer enn femti PE (personer ekvivalent) tas ut eller skal tas ut
- badeområder basert på EU-lovgivning (badevannsdirektivet)
- Natura 2000 nettverksområder, som er viktige for å opprettholde eller forbedre tilstanden i vannforekomster for beskyttelse av miljøet eller arter (ikke implementert i Norge)

Miljømål for vannforekomstene i beskytta områder er fastsatt i henhold til de samme prinsippene som i andre vassdrag, etter vannforskriften. Videre skal spesifikke kriterier fra relevant lovgivning for områdene tas hensyn til. Dette kan medføre endringer i miljømål, da det er den strengeste lovgivningen som teller. Kvalitetsenelementene som benyttes i klassifiseringen av vannforekomster etter annen lovgivning er nødvendigvis ikke det samme som brukes i vannforskriften.

I Natura-2000 områder (kun Finland) er tilstanden av overflatevann og grunnvann undersøkt i forhold til beskyttelsesstatusen som er satt for akvatiske habitat og arter. Tilstanden til overflatevann og grunnvann må være på et nivå som gjør det mulig å opprettholde denne beskyttelsen. De naturtypene og arter som er avhengig av vannmiljøet er prioriterte i vannforvaltningsarbeidet. I de tilfellene hvor, f.eks. vern av vannforekomster er basert på naturlig tilstand (f.eks. næringsfattig og klart vann kvalitet), er miljømål i henhold til vannforskriften nødvendigvis ikke nok. Spesielt kan levevilkårene til noen vernede arter krever en høyere økologisk tilstand enn vannforskriften krever. I de fleste tilfeller, vil vannrammedirektivet/vannforskriften og andre EU-direktiv (havstrategidirektivet, habitatdirektivet, badevannsdirektivet, osv.) utfylle hverandre når det gjelder vannforvaltningskrav.

Finland har pekt ut 10 Natura 2000 områder og 14 grunnvannsområder (klasse I) i den Norsk-finske vannregion. Det er ikke registrert badeområder i vannregion på finsk side.

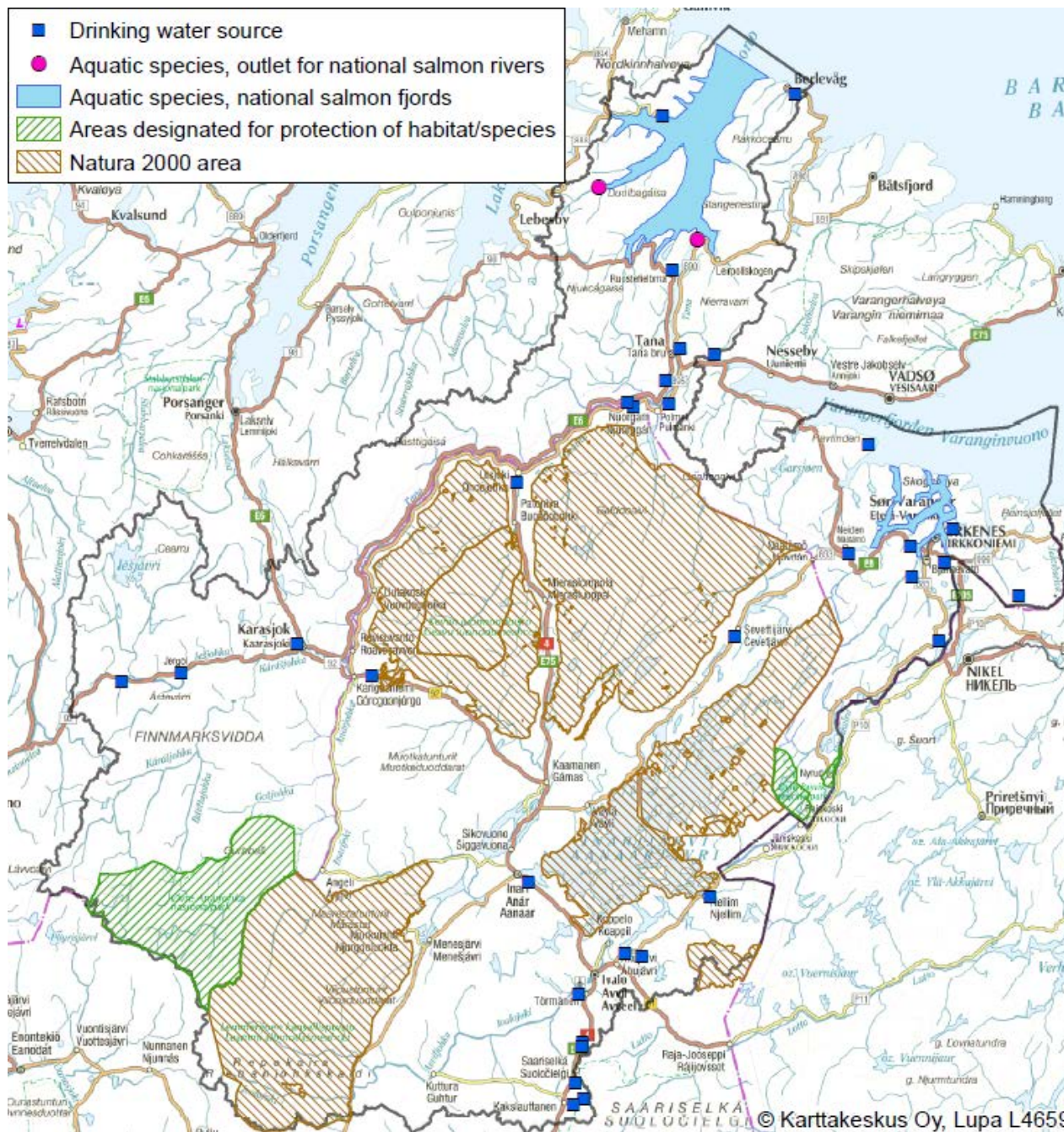
I Norge er det Miljødirektoratet som er ansvarlig for å utarbeide et register over beskytta områder etter vannforskriften. Registeret vil gi en oversikt over andre eventuelle miljømål enn de som er definert i vannforskriften, uten at dette krever tilleggs-mål. Miljømål som er hjemlet i annen lovgivning vil bli beskyttet, ved at det strengeste miljømålet gjelder. Registeret vil inneholde 5 kategorier:

1. Drikkevannskilder
2. Økonomiske betydelige akvatiske arter
3. Rekrasjonsområder (badeområder)
4. Områder følsomme for næringsstoffer
5. Områder utpekt til beskyttelse av habitater og arter

Registeret vil være tilgjengelig på www.vannportalen.no og www.vann-nett.no ved ferdigstillelse. Innen starten på høringsperioden i Norge hadde Miljødirektoratet sammenfattet en kartløsning som

viste utpekte beskytta områder. Disse har blitt innarbeidet i et kart sammen med beskytta områder i Finland (se kart 2). Basert på de utpekte områdene må enkelte vannforekomster identifiseres og miljømålene som er satt etter vannforskriften må vurderes mot miljømål etter annen lovgivning. Det har ikke kommet videre retningslinjer for hvordan dette arbeidet skal utføres, og miljømålene for områdene følger foreløpig vannforskriftens krav. Unntaket er nasjonale laksefjorder og – vassdrag, hvor Miljødirektoratet har foreslått strengere miljømål for fisk som kvalitetselement. En fullstendig oversikt over hvilke vannforekomster dette gjelder, er ennå ikke utarbeidet. Miljømålet vil ikke gjelde kystvann, da fisk ikke er et kvalitetselement.

Kart 2: Beskytta områder i den Norsk-finske vannregionen. Badeområder er ikke inkludert på norsk side. Kilde: Miljødirektoratet (Norge), Lappland ELY-keskus (Finland). Bearbeidet av Lappland ELY-keskus

5. Overvåking

EUs vannrammedirektiv medfører at det skal utarbeides et regionalt overvåkingsprogram som gir en helhetlig og utstrakt oversikt over vannmiljøets tilstand. Overvåkingsprogrammet bør inkludere basisovervåking, tiltaksovervåking og, om nødvendig, problemkartlegging.

Basisovervåkingen skal danne en representativ oversikt over tilstanden for vannforekomster i vannregionen. Basisovervåkingen skal samle inn data om den generelle tilstanden til vannforekomstene i vannregionen, samt en generell overvåking av de hydrologiske forholdene. Dette gir informasjon om de naturlige vannforekomstene i nedbørfeltene og den økologiske og kjemiske tilstanden i vannet, noe som kan påvirkes av menneskelig aktivitet og langsiktige endringer, f.eks. klimaendringer. Basisovervåking omfatter en rekke biologiske og fysisk-kjemiske faktorer.

Tiltaksovervåking utarbeides i vannforekomster hvor det er påvirkninger fra menneskelig aktivitet. Tiltaksovervåking skal utføres med sikte på å fastslå tilstanden i vannforekomster som anses å være i risiko for å ikke nå miljømålene, samt vurdere eventuelle endringer i tilstanden i slike vannforekomster som følge av forbedrende tiltak.

Problemkartlegging kan utføres for å finne årsaken til eventuelle overskridelser i den økologiske tilstanden i vannforekomster, så vel som for å fastslå omfanget og virkningene av utilsiktet forurensning.

Det regionale overvåkingsprogrammet er et resultat av en kombinasjon av overvåkingsaktiviteter utført av relevante sektormyndigheter, samt eventuelle andre aktører som opererer etter lovverk som skal beskytte miljøet. Standardisert prøvetaking, analysemetoder og andre krav må oppfylles ved gjennomføringen av overvåkingsprogrammet. Målinger og prøver sendes til laboratorier med oppdaterte kvalitetssystemer og som er akkrediterte for å utføre fysisk-kjemiske analyser. Kvaliteten på hydrologiske og biologiske målinger fremmes gjennom veiledning og opplæring. De som er ansvarlige for prøvetaking kvalitetssikres via sertifikater og tilstrekkelig utdanning.

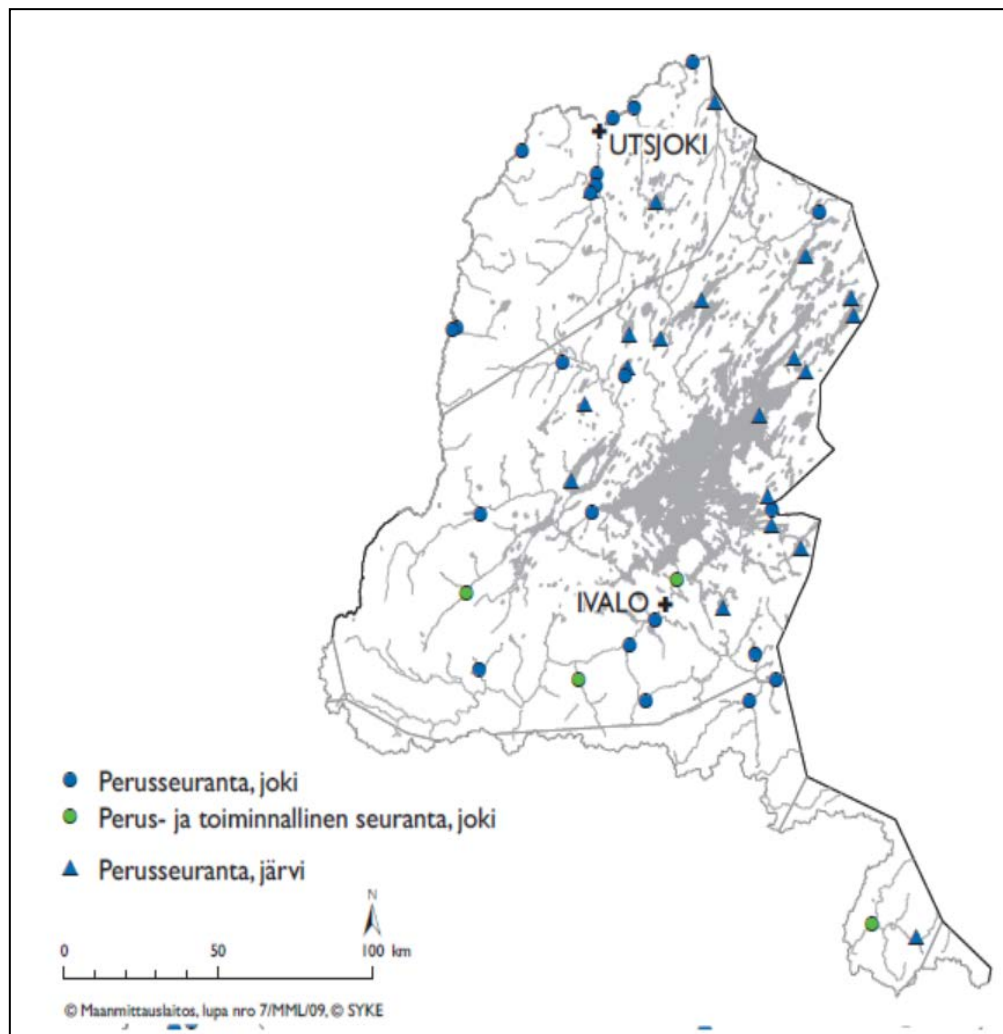
De lokale steds- og tidsvariasjoner er tatt hensyn til i overvåkingsprogrammet ved valget av stasjoner/lokalteter, type område og antall prøvetakinger, for å redusere effektene av sesongmessige endringer. Overvåkingsprogrammet har som mål å bygge opp en omfattende og helhetlig oversikt over vannmiljøets tilstand.

Vannforekomster klassifiseres etter en grupperings-metode. Det tillater en vurdering av tilstand for vannforekomster for et større område enn overvåkingsprogrammet dekker. På den andre siden må overvåkingsstasjoner velges ut og organiseres slik at de er representative for bruk i klassifiseringen. Målet med grupperings-metoden er å inkludere vannforekomster av en mindre størrelse i vannforvaltningen, og sørge for større dekningsgrad i klassifiseringen.

De nasjonale overvåkingsprogrammene ble oppdatert i Finland og Norge i 2013. De nye programmene omfatter mer varierende vannforekomststyper med ulikr påvirkningsbilder, i tråd med kravene til vannrammedirektivet. For øyeblikket finnes det ikke et felles overvåkingsprogram i den Norsk-finske vannregionen, men det er en ambisjon å ha dette på plass i nær fremtid.

Overvåkingsaktiviteter har foregått lenge i de grensekryssende vannforekomstene. Vannkvaliteten har vært overvåket i Tanaelva i flere tiår i samarbeid mellom Finland og Norge. Kjemiske parametre har blitt målt over en lengre tid, og i løpet av de siste årene er også biologisk overvåking utført.

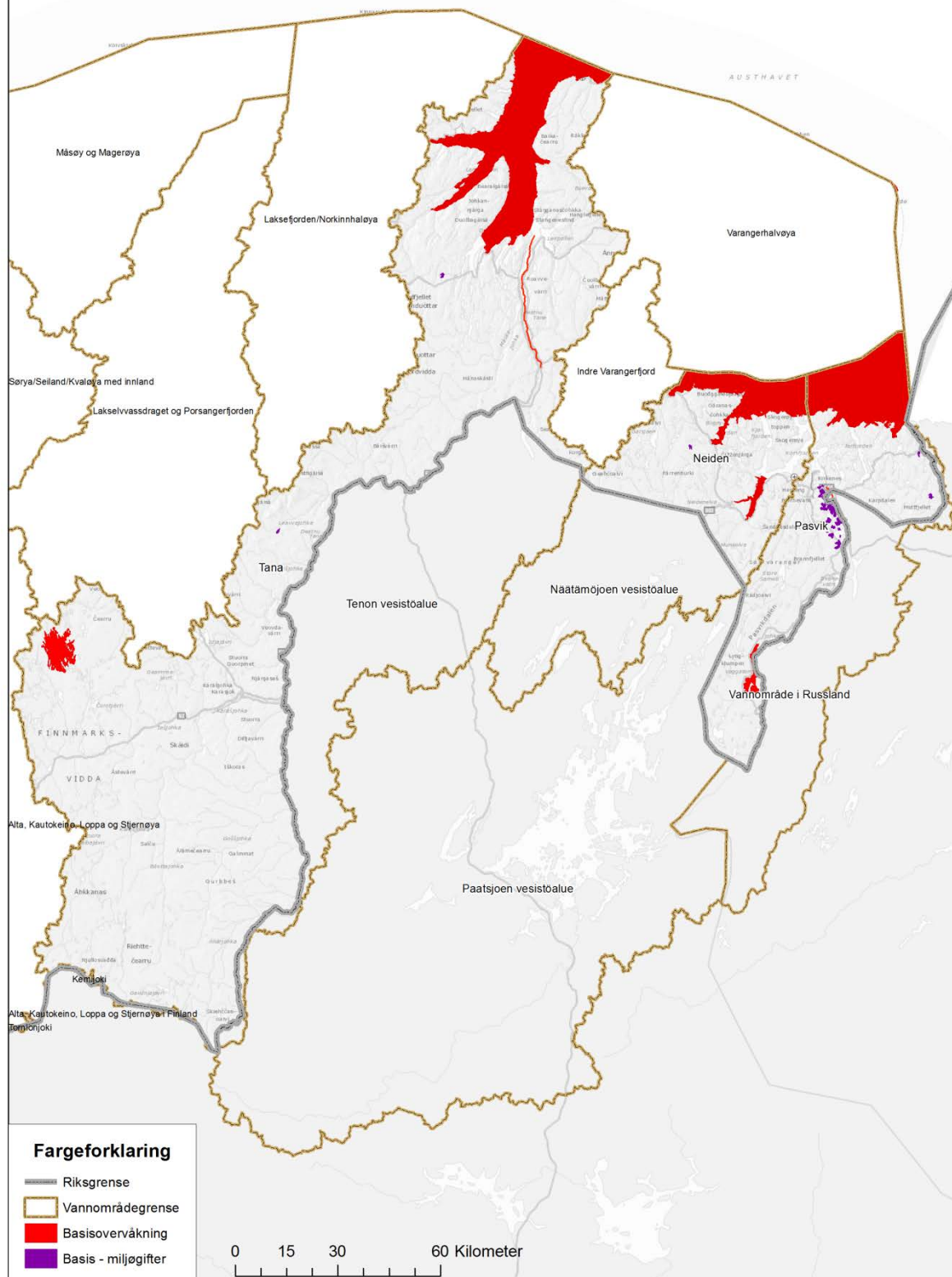
Det er ennå ikke utarbeidet et felles kart som viser overvåkingsstasjoner i Norge og Finland. Kartene under er hentet fra de regionale vannforvaltningsplanene.

Kart 3: Overvåkingsstasjoner i den finske delen av den Norsk-finske vannregionen. Kilde: Lapland ELY-keskus

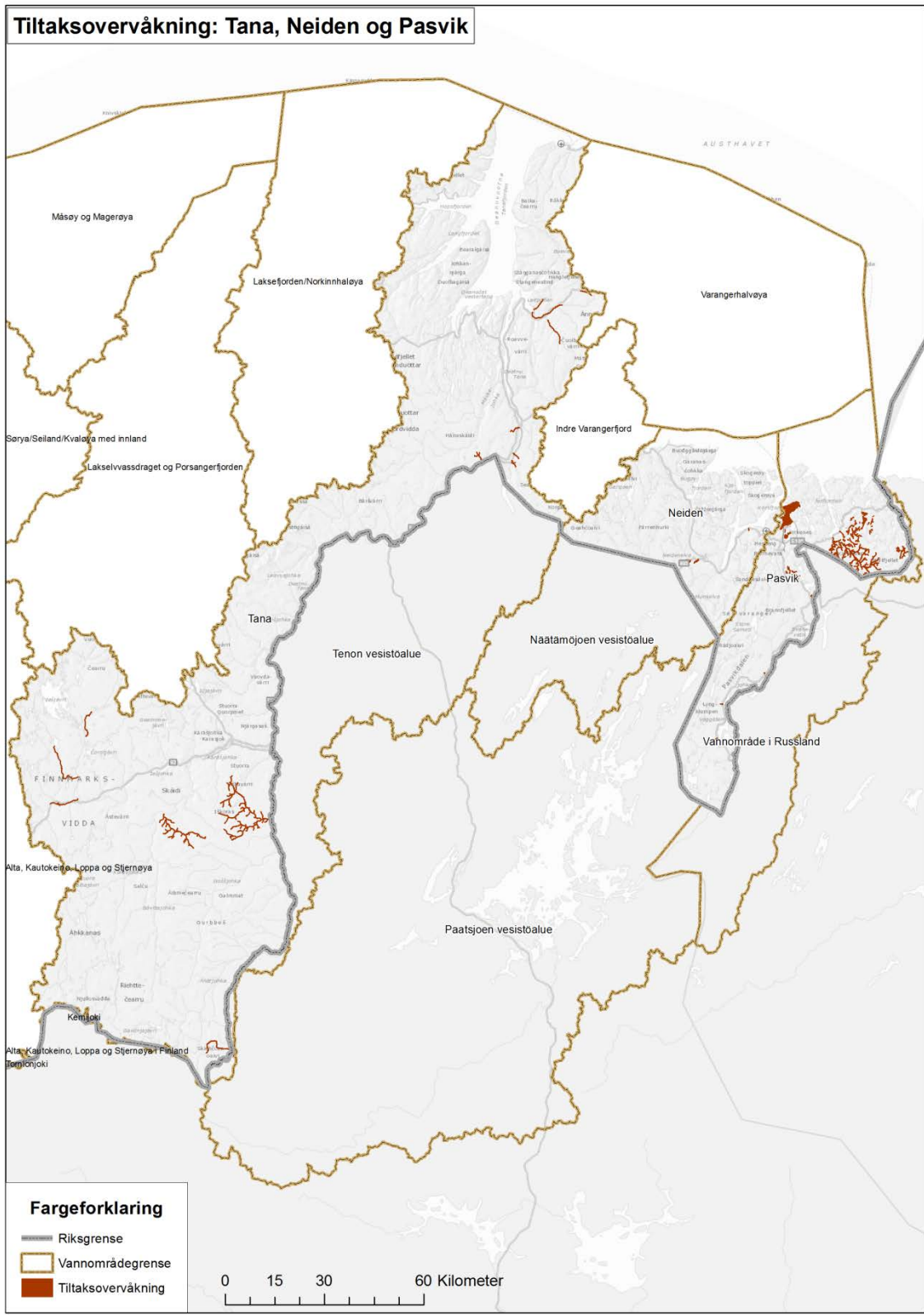

Basisovervåkning: Tana, Neiden og Pasvik

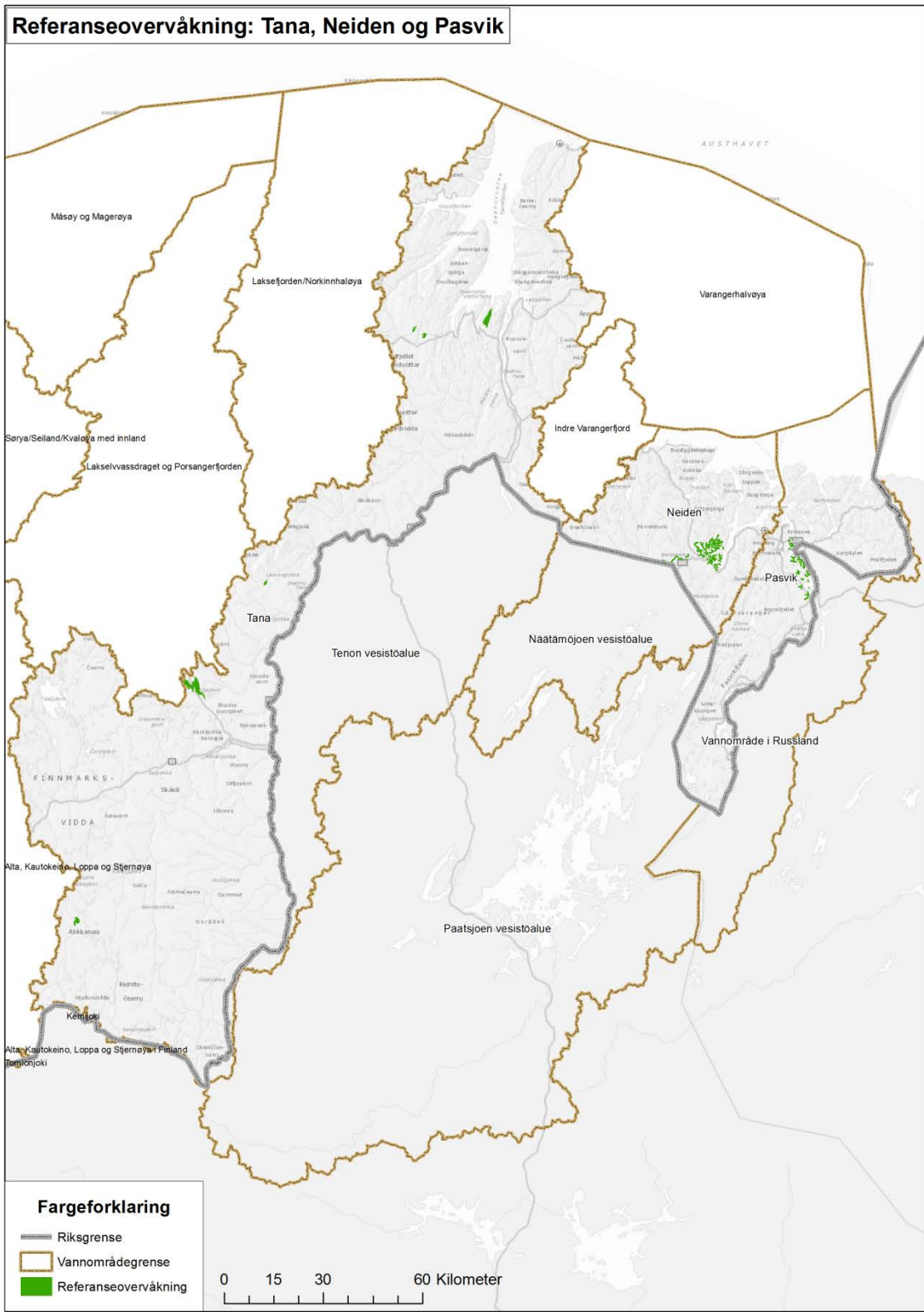

Kart 4: Basisovervåkingsstasjoner i den norske delen av den Norsk-finske vannregionen. Kilde: NVE

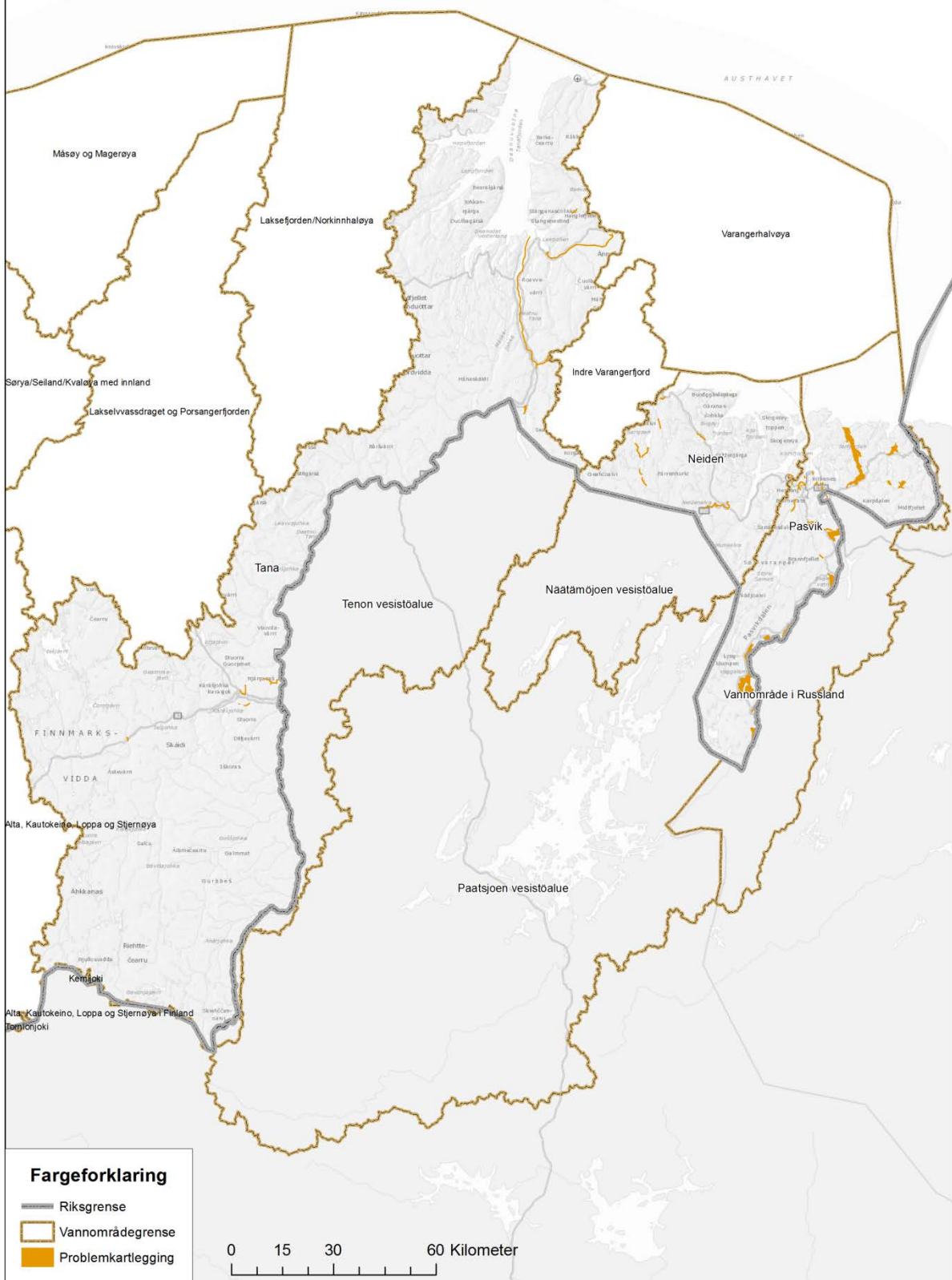

Kart 5: Tiltaksovervåkingsstasjoner i den norske delen av den Norsk-finske vannregionen. Kilde: NVE

Kart 6: Referanseovervåkingsstasjoner i den norske delen av den Norsk-finske vannregionen.
Kilde: NVE

Problemkartlegging: Tana, Neiden og Pasvik

Kart 7: Problemkartleggingsstasjoner i den norske delen av den Norsk-finske vannregionen.
Kilde: NVE

6. Karakterisering og klassifisering

Overflatevann er delt inn i ulike grupper basert på de geografiske og bio-kjemiske egenskapene til vannet. Typen overflatevann beskriver vannforekomstene som de er, eller bør være, uten påvirkning fra menneskelig aktivitet. Overflatevanntypen er angitt separat for elver, innsjøer og kystvann. For å bestemme referanseverdiene for overflatevann, er hver type beregnet etter uberørte forhold.

Referanseverdiene er basert på naturlig vann, hvor det er pålitelig materiale for målinger av biologiske kvalitetselementer og/eller vannkvaliteten. I noen tilfeller kan den naturlige tilstanden i vannet ikke måles for å gi et grunnlag for referanseverdiene. I disse tilfellene er referanseverdiene basert på historiske data, modellering, ekspertvurdering eller andre vannforekomster som er godt egnet og som har lav påvirkning fra menneskelig aktivitet. På tross av disse mulighetene, mangler mange vanntyper referanseverdier.

Det er noen ulikheter i inndelingen av vannforekomster. Norge har avgrenset innsjøer som er større enn 0,5 km² som egne vannforekomster. Mindre innsjøer er inkludert i elvevannforekomster/bekkefelt. Noen elver er inndelt i egne vannforekomster i Norge, men ikke i Finland. De store vannforekomstene har lik inndeling.

Den økologiske klassifiseringen av vannforekomster er hovedsakelig basert på biologiske kvalitetselementer. Klassifiseringen baseres på målinger av fisk, bunndyr og alger, i tillegg til vannplanter og konsentrasjonen av planteplankton som inneholder klorofyll. Den biologiske dataen brukt i klassifiseringen består av prøver tatt fra elver og innsjøer (littorale, pelagiske og dypvannsprøver). I tillegg er det nasjonalt utpekt prioriterte stoffer som skal inngå i vurderingen av den økologiske tilstanden. En fem-trinns skala brukes i den økologiske klassifiseringen, med klassene svært dårlig, dårlig, moderat, god og svært god (se figur 1).

Fig 1: Skala i klassifiseringen

Økologisk klassifisering også tar hensyn til andre effekter av menneskelig aktivitet på vannkvaliteten, som f.eks. på den fysiske-kjemiske kvaliteten på vannet, næringstilførsel, samt ulike menneskeskapte hydrologiske eller fysiske endringer, f.eks. demninger og mudring. En samlet

ekspertvurdering av vannforekomsten er nødvendig ettersom det biologiske materiale ofte er tilgjengelig kun i begrenset grad eller bare på bestemte steder.

Klassifiseringen er hovedsakelig basert på overvåkningsdata fra 2006 til 2012. Klassifiseringen er delt inn i fem kategorier basert på dataene som brukes i klassifiseringen: omfattende data, begrensede data, vannkvalitetsvurderinger, representativ klassifisering på grunnlag av andre vannforekomster, og sakkyndig vurdering.

Vannforekomster er også klassifisert i henhold til deres kjemiske tilstand. I den kjemiske klassifisering er virkningen av giftige og akkumulerte kjemikalier, såkalte prioriterte stoffer (f.eks visse metaller og plantevernmidler) studert i vann og fisk i Finland. I Norge males kjemisk status i vann, sediment og biota. På grunnlag av målingene på disse stoffene er vannforekomster klassifisert til å enten ha god tilstand eller ikke. Når enkelt substanser overskrider en grenseverdi vil dette føre til at vannforekomsten ikke oppnår god kjemisk tilstand. Data for klassifisering av kjemisk tilstand i den Norsk-finske vannregionen består hovedsakelig av tungmetallovervåking i vann og fiskeundersøkelser (kvikksølv).

Det er forskjeller i klassifiseringsmetodene i Norge og i Finland. Norge bruker "en ut, alle ut" prinsippet, mens Finland har valgt en annen metode der en samlet vurdering av påvirkningene er vurdert.

I den norske delen av vannregionen er det over 1000 vannforekomster. Noen få av disse er blitt undersøkt i henhold til kravene, og en fullstendig klassifisering kan derfor sjelden utføres. Samtidig er området tynt befolket, både i henhold til norske og europeiske standarder. Mesteparten av industriell aktivitet ligger ved kysten. Det er store områder som kan anses å være upåvirket av menneskelig aktivitet, med unntak av langtransportert forurensning og klimaendringer. Mange av vannforekomstene har ikke registrert effekter på vannmiljøet, og det antas derfor at den økologiske tilstanden til disse er svært god. Videre er det ofte slik at selv om man mangler data for den fullstendige klassifiseringen er det målinger for noen parametere som vurderes som følsomme for påvirkninger. I disse tilfellene vil kvalitetselementet med det dårligste resultatet styre utfallet (en ut, alle ut-prinsippet), og økologisk tilstand kan vurderes selv med lite data.

Generelt har Finland klassifisert felles vannforekomster til en høyere tilstand enn Norge. Anarjohka, Tanaelva, Neiden og Munkelva har blitt klassifisert som god i Norge og svært god i Finland. Spesielt problematisk er Skiehččanjohka/Kietsimäjoki, som har blitt klassifisert til moderat tilstand i Norge og god tilstand i Finland. I tillegg har én innsjø, Følvatnet/Varssalijärvi blitt klassifisert som moderat i Norge på grunn av høy Cu-konsentrasjon. I usikre tilfeller har Finland vurdert vannforekomster til god tilstand oftere enn i Norge. Et harmonisert system for klassifisering er nødvendig hvis man skal arbeide på tvers av grensen med felles tiltak og bli enig om felles miljømål.

Elver og bekkefelt

Generelt er elvevannforekomstene i vannregionen næringsfattig. Mengden av næringsstoffer og suspenderte partikler som kommer fra diffuse kilder og punktkilder er liten i området. Vannforekomster i vannregionen er ikke utbredt påvirket av forurensning.

De fleste vassdragene i vannregionen har en svært god eller god kjemisk og økologisk tilstand. I Finland ble elver med et større nedslagsfelt enn 100 km² klassifisert i den 2. planperioden. Totalt ble 136 elvevannforekomster re-klassifisert på finsk side. Bare ett vassdrag er klassifisert til å ha mindre enn god økologisk status på finsk side, dette er elva Akujoki nær Ivalo. På grunn av fosfortilførsel fra avløp i Ivalo og Saariselkä, og dårlig omsetning av vann, er vannkvaliteten i elva Akujoki klassifisert til dårlig økologisk tilstand. I tillegg ble tre vannforekomster i den finske delen av vannregionen vurdert til å være i risiko grunnet påvirkning fra gullutvinning (elvene Sotajoki (Inari), Maddib-Ravadas og Postijoki).

Flere av elvevannforekomstene er klassifisert til å ha moderat/dårlig status på den norske siden av vannregionen, hovedsakelig på grunn av avrenning fra industri, sur nedbør, tungmetaller og forurensning fra gruvevirksomhet i Russland. Dette gjelder hovedsakelig Pasvik vannområde.

En annen alvorlig risiko for økologien i elvene er *Gyrodactylus salaris* parasitten. Atlantisk laks har ingen motstand mot parasitten. Fiskesykdom som smittes via rogn er også en risiko i området.

Tabell 3 viser en oversikt over økologisk tilstand for elvevannforekomster i vannregionen.

Tabell 3: Økologisk tilstand for elvevannforekomster (antall og prosent)

Økologisk tilstand *		Svært god	God	Moderat	Dårlig	Svært dårlig	Udefinert
Norge	Tana	421 (82,2 %)	24 (4,7 %)	23 (4,5 %)	1 (0,2 %)	1 (0,2 %)	41 (8 %)
	Pasvik	54 (50 %)	5 (4,6 %)	13 (12 %)	1 (0,9 %)	1 (0,9 %)	34 (31,5 %)
	Neiden	63 (75,9 %)	5 (6 %)	3 (3,6 %)	0	0	12 (14,5 %)
Finland	Tana	90,7 %	9,3 %	0	0	0	-
	Pasvik	93,5 %	5,5 %	0	0	1 %	-
	Neiden	100 %	0	0	0	0	-

* I Norge er en stor andel av vannforekomstene satt til antatt status, ettersom man har lite data – her må økologisk tilstand bekreftes ved hjelp av problemkartlegging og representativ overvåking.

Innsjøer

Nesten alle innsjøene i vannregionen har svært god eller god kjemisk og økologisk status.

Vannkvaliteten har blitt vurdert for 316 innsjøer i Tana-Neiden-Pasvikelva nedslagsfelt på finsk side. Alle innsjøer større enn 100 hektar ble vurdert individuelt, basert på tilgjengelig informasjon om tilstanden i vannet og kjente påvirkninger. Innsjøer på 50-100 hektar ble klassifisert til å ha god økologisk tilstand basert på en ekspertvurdering, ettersom næringstilførselen i vannregionen generelt er svært lav. Dette resulterte i at de fleste innsjøer på den finske siden av vannregionen har god økologisk status (nesten 60 % av det totale antallet) og i overkant av 40 % har svært god

tilstand. Den største innsjøen i vannregionen, Enaresjøen, ble vurdert til å ha god økologisk status selv med påvirkning fra vannkraftproduksjon.

På finsk side er det to innsjøer som er regulerte for vannkraftproduksjon, men de er ikke klassifisert som sterkt modifiserte vannforekomster. Enaresjøen er regulert sammen med Kaitakoski demningen på russisk side. De største påvirkningene fra reguleringen er erosjon av bredden og redusert vegetasjon i strandsonen. Byggningsmasse har også forårsaket fiskevandringshindre i små elver.

Innsjøen Rahajärvi kan klassifiseres som i risiko med bakgrunn i den økologiske statusen. Innsjøen er regulert, og det mangler informasjon om effekten av reguleringen på biologiske kvalitetselementer. Innsjøen er inkludert i det nye overvåkingsprogrammet for innsjøer for årene 2014 - 2019, og når ny data om økologisk status av vannet foreligger kan den vurderes nærmere.

På norsk side av vannregionen er det noen innsjøer med moderat status, hovedsakelig på grunn av forurensning fra gruvevirksomhet, både i Norge og i Russland. Et høyt nivå av visse stoffer som kobber har blitt registrert, selv om årsaken til dette er ikke kjent. Det er mulig at dette skyldes høye bakgrunnsverdier.

Tabell 4 viser økologisk tilstand for innsjøer i vannregionen (antall og prosent).

Tabell 4: Økologisk tilstand i innsjøer i den Norsk-finske vannregionen

Økologisk tilstand*		Svært god	God	Moderat	Dårlig	Svært dårlig	Udefinert
Norge	Tana	141 (90,4%)	4 (2,6%)	2 (1,3%)	0	0	9 (5,8%)
	Pasvik	38 (42,7%)	5 (5,6%)	20 (22,5%)	0	0	26 (29,2%)
	Neiden	42 (76,4%)	0	3 (5,5%)	0	0	10 (18,2%)
Finland	Tana	57%	43%	0	0	0	-
	Pasvik	24%	76%	0	0	0	-
	Neiden	66%	34%	0	0	0	-

*I Norge er en stor andel av vannforekomstene satt til antatt status, ettersom man har lite data – her må økologisk tilstand bekreftes ved hjelp av problemkartlegging og representativ overvåking.

Kjemisk klassifisering

Den kjemiske tilstanden på finsk side av vannregionen er god. Overskridelser av kjemiske stoffer, som brukes i klassifisering, er ikke funnet i området. På finsk side av vannregionen er det ingen industri som er autorisert til å bruke eller slippe ut EUs prioriterte stoffer i vannmiljøet.

I Norge mangler nesten 97 % av vannforekomstene en vurdering av kjemisk tilstand. Dette skyldes manglende data, da ekspertvurdering brukes ikke i Finnmark for å fastsette kjemisk tilstand.

Overvåkingsstasjoner for prioriterte stoffer er få i Finnmark, men unntak av Jarfjellet, som inngår i et nasjonalt overvåkingsprogram for langtransportert luftforurensning og sur nedbør.

Grunnvann

Det understrekes at grunnvann har ikke blitt prioritert i Norge under planleggingen av perioden 2016-2021. Karakteriseringen av grunnvann har blitt utført nasjonalt av et ekspertpanel bestående av representanter fra NGU. I Finnmark fylke utgjør grunnvann en liten del av vannforekomstene, og nesten alle vurderes til å oppfylle kravene for å oppnå god økologisk og kjemisk tilstand i vannforskriften. Overvåking er nødvendig for å bekrefte dette.

På finsk side er 14 viktige grunnvannsforkomster (klasse I) og 12 vannforsyningsområder (klasse II) i vannregionen. Vannforekomster i klasse I og II er estimert til å utgjøre omtrent 20 000 m³/d. Alle vannforsyningskilder på finsk side er fra grunnvann. På finske side er det også en betydelig mengde grunnvann (klasse III, 371 vannforekomster) hvor egnethet som vannforsyningskilde ikke har blitt utredet. I disse klasse III områdene er mengden grunnvann estimert til å være omtrent 250 000 m³/d. På finsk side av vannregionen er den kvantitative og kjemiske tilstanden til grunnvannet god.

Kystvann

En oversikt over kystvann er ikke gitt i dette dokumentet, da man ikke har grensekryssende kystvann. For mer informasjon om kystvann i den Norsk-finske vannregionen, henvises det til den norske regionale vannforvaltningsplanen for området.

7. Miljøsmål og unntak

Det viktigste elementet i de regionale vannforvaltningsplanene er miljøsmål. Miljøsmål er fastsatt etter kriterier i EUs vannrammedirektiv, som er implementert i Norge via vannforskriften. Alle land som har implementert vannrammedirektivet forplikter seg til å nå sine miljøsmål innen 15 år etter implementeringen.

Vannrammedirektivet fastslår at god tilstand skal oppnås som miljøsmål for all overflate- og grunnvann i Europa. De regionale vannforvaltningsplanene som er ute på høring i 2014 tar sikte på å nå dette målet innen 2021. Direktivet definerer både god økologisk og kjemisk tilstand, som medfører at forurensningsnivåer er lave og at økosystemene fungerer godt. I tillegg skal alle vannforekomster som allerede har god eller svært god økologisk tilstand beskyttes fra forringelse (se fig.1 i kap.6).

Sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF)

Det er separate miljøsmål for vannforekomster som er sterkt modifiserte (SMVF). Dette tar høyde for endrede økosystemer som aldri vil kunne oppnå sitt fulle potensiale, samtidig som det tas høyde for samfunnsverdien i endringene som er gjort, f.eks. demninger, vannkraft, vannuttak, osv.

Miljømålene for SMVF er derfor satt til godt økologisk potensiale (GØP), men dette må defineres nærmere for hver enkelt vannforekomst basert på de gjeldende forholdene, type og nivå av hydromorfologiske endringer, og mulighetene for forbedring. Miljømålet god kjemisk tilstand gjelder uavhengig av om vannforekomsten er sterkt modifisert eller ikke. I Norge skal kandidater til sterk modifiserte vannforekomster (kSMVF) fastsettes som endelige SMVF ved hjelp av tiltaksmetoden. Dette krever kunnskap om økologisk tilstand, som avgjør hvilke tiltak kan foreslås for å oppnå minst god økologisk tilstand, for å så ta en vurdering om tiltak kan iverksettes eller ikke. Den høyeste økologiske tilstanden som kan oppnås blir miljømålet for vannforekomsten, som defineres som godt økologisk potensiale.

I den norske delen av den Norsk-finske vannregionen er det 15 foreslåtte kandidater til SMVF. Blant disse er det kun 4 som er videre foreslått som endelige SMVF av Vannregionutvalget, og som dermed får miljømålet «godt økologisk potensiale» (GØP). Det er svært lite data på økologisk tilstand i samtlige SMVF, og problemkartlegging er foreslått som tiltak for alle. For de 4 vannforekomstene som er prioritert videre har miljømålet GØP ikke blitt definert, ettersom den økologiske tilstanden er ukjent. De gjenværende 11 kandidater til SMVF har fått miljømålet god økologisk tilstand (GØT), da man mangler data og tiltak for å utpeke de som SMVF. Disse vannforekomstene vil beholde sin kandidat-status under høringsperioden. I følge vannforskriften skal alle kSMVF fastsettes som endelige SMVF eller fastsettes som naturlige vannforekomster innen nasjonal godkjenning av den regionale vannforvaltningsplanen. Det er ikke utarbeidet retningslinjer for hvordan dette skal gjøres i praksis når man har lite kunnskap om tilstanden.

Tabell 5 viser en oversikt over SMVF på norsk side av den Norsk-finsk vannregionen. Blant de 4 SMVF som har blitt prioritert videre, forventes alle å oppnå sine miljømål innen 2021. I tillegg er det ytterligere 9 vannforekomster som er foreslått som kandidater til SMVF (kSMVF), men disse er ennå ikke registrerte i databasen www.vann-nett.no. Dette gjelder kun vannforekomster i Pasvik vannområde.

Tabell 5: Sterkt modifiserte vannforekomster på norsk side av vannregionen

Vannforekomst ID	Navn	Påvirkning	Økologisk tilstand	Vannområde	Miljømål	Tiltak
244-2435-L	Gearretjavri	Vannkraftsdam	Udefinert	Neiden	Standard – god økologisk tilstand (GØT) 2021	Problemkartlegging
242-2426-L	Låddejavri	Vannkraftsdam	Udefinert	Neiden	Standard (GØT) 2021	Problemkartlegging
244-2431-L	Gárddejávri	Vannkraftsdam	Udefinert	Neiden	Standard (GØT) 2021	Problemkartlegging
244-29-R	Gearretjohka	Uten minstevannføring	Udefinert	Neiden	Standard (GØT) 2021	Problemkartlegging
242-6-R	Duttajohka - Duddaelva	Overføring av vann	Udefinert	Neiden	Standard (GØT) 2021	Problemkartlegging
244-34-R	Gallutjohka	Overføring av vann	Udefinert	Neiden	Standard (GØT) 2021	Problemkartlegging
242-7-R	Láddegurra (Bugøyfjord)	Annen regulering	Udefinert	Neiden	Standard (GØT) 2021	Problemkartlegging

247-2469-L	Viksjøen	Vannkraftsdam	Udefinert	Pasvik	Standard (GØT) 2021	Problemkartlegging
247-2473-L	Store Kobbholmsvatnet	Vannkraftsdam	Udefinert	Pasvik	Standard (GØT) 2021	Problemkartlegging
247-64392-L	Trillingvatnet	Vannkraftsdam	Udefinert	Pasvik	Standard (GØT) 2021	Problemkartlegging
247-2474-L	Store Valvatnet	Vannkraftsdam	Udefinert	Pasvik	Standard (GØT) 2021	Problemkartlegging
246-2445-L	Bjørnevatnet	Vannkraftsdam	Moderat	Pasvik	Standard (GØT) 2021	Utsettingspålegg
246-65242-L	Svanevatn	Vannkraftsdam	Udefinert	Pasvik	Standard (GØT) 2021	Utsettingspålegg
234-505-R	Julelva-Juovlajohka øvre	Overføring av vann	Udefinert	Tana	God økologisk potensial (GØP) 2021	Problemkartlegging
234-501-R	Julelva-Juovlajohka øvre	Overføring av vann	Udefinert	Tana	God økologisk potensial (GØP) 2021	Problemkartlegging
234-315-R*	Julelva-Juovlajohka fra Basávžžejohka til Riidoveajohka	Overføring av vann	Udefinert	Tana	GØP 2021	Problemkartlegging
234-303-R*	Fáhccabealjohka	Demning	Udefinert	Tana	GØP 2021	Problemkartlegging

*Disse vannforekomstene er ikke registrert som SMVF i database (Vann-nett). Hvis den ansvarlige sektormyndigheten ikke vurderer disse vannforekomstene til å være SMVF vil miljømålet endres til GØT. Problemkartlegging er foreslått for å avklare status.

På den finske siden av vannregionen er innsjøene Inarijärvi og Rahajärvi regulert til vannkraft, men møter ikke kravene for sterkt modifiserte vannforekomster. Det er ikke utpekt kandidater til sterkt modifiserte elver eller innsjøer på finsk side av vannregion.

Unntak

Utsatt frist for å nå miljømål

I noen tilfeller kan fristen for å oppnå miljømålet forlenges, for å sikre gradvis miljømåloppnåelse, gitt at visse forhold oppfylles. Fristen for å oppnå miljømålet kan utsettes grunnet tekniske årsaker, høye kostnader, eller naturlige forhold som forhindrer forbedringen. Utsettelsen av miljømåloppnåelse må begrunnes godt, og er begrenset til ytterligere to planperioder (altså innen 2027 eller 2033). Tiltak og en tidsramme for tiltakene må legges ved begrunnelsen. Utsettelse må revurderes under hver planperiode.

I den norske delen av den norsk-finske vannregionen er det kun en vannforekomst som har fått foreslått utsatt frist for å oppnå sine miljømål - Bøkfjorden midtre i Pasvik, som er sterkt påvirket av Sydvaranger Gruve AS. Miljømålet for denne vannforekomsten er foreslått til å være god økologisk tilstand (GØT) innen 2027. Miljømålet er foreslått av Miljødirektoratet, som er ansvarlig sektormyndighet, i påvente av resultater fra pågående tiltak og overvåking.

På finsk side av den Norsk-finske vannregionen er det kun én vannforekomst, elven Akujoki, som har dårlig tilstand, og vil ikke nå sitt miljømål god økologisk tilstand. Miljømåloppnåelse er satt til 2021 – her må det understrekes at Finland og Norge vurderer utsettelse ulikt. I Finland skal alle miljømål oppnås innen 2015, og alt etter dette blir utsettelse av fristen. Vannforekomsten dette gjelder er påvirket av avløp og landbruk, og elven har behov for redusert næringstilførsel. Næringstilførsel av total fosfor og nitrogen bør reduseres med 50 %. I tillegg er konsentrasjoner av faste partikler og koliforme bakterier høye og vannforekomsten viser tydelige tegn på menneskelig påvirkning.

Mindre strenge miljømål

Det er mulig å sette mindre strenge miljømål enn det som kreves i vannforskriften. Dette gjelder vannforekomster som er så sterkt påvirket av menneskelig aktivitet at det er umulig eller uforholdsmessig kostnadskrevenne å nå miljømålet. En rekke kriterier må oppfylles for at dette kan anvendes. In Norge kan mindre strenge miljømål kun foreslås etter nasjonale retningslinjer. Dette miljømålet har ikke blitt foreslått for planperioden 2016-2021. I Finland er dette miljømålet ikke foreslått.

Strengere miljømål

For beskytta områder skal det strengeste miljømålet settes – enten etter vannforskriftens krav eller annet lovverk som gjelder for området/vannforekomsten. Prosessen med å identifisere hvilke vannforekomster hører til beskytta områder er ikke avsluttet i Norge, og en gjennomgang og beskrivelse av miljømål for disse vannforekomstene er dermed ikke på plass i den regionale vannforvaltningsplanen for den norske delen av vannregionen. Miljødirektoratet har foreslått strengere miljømål for nasjonale laksefjorder og – vassdrag, der hvor dette ikke kommer i konflikt med miljømål for SMVF og hvor fisk er et kvalitetselement for å sette økologisk tilstand. En fullstendig oversikt over hvilke vannforekomster dette gjelder, er ikke utarbeidet, men miljømålet vil gjelde for mange vannforekomster. Blant de nasjonale laksevassdragene er det to stykker som krysser grensen til Finland (Tana og Neiden).

8. Økonomisk vurdering av vannforbruk

I Norge er det hovedsakelig kommuner eller kommunalt-eide selskaper som er ansvarlig for å levere vann- og avløpstjenester til befolkningen og næringslivet. En gjennomsnittlig norsk husholdning betaler omtrent 7000 kr/år for disse tjenestene. Dette tallet kan økes for å sikre nødvendige investeringer og vedlikehold, men kommunene kan ikke prise disse tjenestene høyere enn en strengt nødvendig nivå (full kostnadsnivå). Investeringskostnader for vannforsyning og håndtering av avløpsvann for kommunene og privatpersoner i Norge er anslått til opp til NOK 500 mrd innen 2030. Mange forbedringer er allerede gjort, men stadig strengere kvalitetskrav betyr at kostnadene vil fortsette å være høy i fremtiden (Norsk Vann 2014).

På finsk side av vannregionen har to vannforsyningsanlegg for husholdninger blitt inkludert i beregningene i tiltaksprogrammet, og begge er lønnsomme. Anleggene hadde en samlet omsetning på 1,9 millioner euro i 2011. Gjennomsnittlig omsetning for anleggene var 974 000 € Den

gjennomsnittlige avkastningen var 995 000 € (870 000 € år 2003) og gjennomsnittlig utgifter var 861 000 € (530 000 € år 2003). Kostnaden for å forsyne hele regionen (inntekter / kostnader) hadde et gjennomsnitt på 115,6 %. Anleggene har ikke vært subsidiert siden 2011. Behovet for vannforsyning er ventet å avta i fremtiden, hovedsakelig på grunn av et redusert antall innbyggere i området samt økt bruk vannsparingstiltak i husholdninger.

9. Tiltaksprogram

Samarbeidsavtalen understreker at tiltaksprogrammene skal være koordinerte i hele vannregionen. Dette krever en samordning av karakterisering, overvåking, klassifisering og miljømål. Ettersom samordningsprosessen ikke er fullført, og på grunn av forskjeller i tidsfrister, ble det utfordrende å koordinere felles tiltak for den norsk-finske vannregionen. De regionale myndighetene har tidligere blitt enige om å koordinere tiltak for påvirkning fra avløp og tiltak for å hindre spredning av *Gyrodactylus salaris*, men det finnes ingen felles tiltak som skal gjennomføres i dette øyeblikk. Man jobber for å bedre koordinere de relevante sektormyndighetene, slik at man kan utarbeide felles tiltak og nå miljømålene.

Nasjonale retningslinjer for tiltaksprogram ble publisert i løpet av våren 2013. I Norge ble det gjennomført møter med sektormyndigheter for å avklare rolleansvar og myndighetsområde. Innbyggere har også deltatt i prosessen, via referansegrupper. Arbeidet har vært koordinert av vannregionmyndigheten ved Finnmark fylkeskommune, samt av prosjektledere i vannområdene. I Finland har det blitt arrangert møter for den regionale samarbeidsgruppen i løpet av prosessen. På finsk side har koordineringsarbeidet, datainnsamling og rapportering blitt gjort av Lappland ELY-senter.

I Norge og Finland har prosessen med å utforme et tiltaksprogram vært organisert regionalt. I Finnmark ble vannregionutvalget orientert om arbeidet høsten 2012. Anmodninger om tiltaksutredning fra de ansvarlige sektormyndigheter ble organisert regionalt; vannområdene vurderte de påvirkningene som er registrert i sine vannforekomster og sendt forespørslene til vannregionmyndigheten. Vannregionmyndigheten samlet deretter alle forespørslene, og koordinerte dette til hver sektormyndighet. Sektormyndighetene vurderte så anmodningene, gjennomførte befaringer, og utredet forslag til tiltak. Basert på disse forslagene, utarbeidet vannområdene lokale tiltaksanalyser, som dannet et grunnlag til det regionale tiltaksprogrammet. Samtlige sektormyndigheter svarte på anmodningene, selv om en del ikke rakk den regionale fristen som var 1. september 2013. Dette skyldes hovedsakelig ressursmangel og sene retningslinjer. Videre manglet en stor andel tiltak detaljert informasjon, som skyldes et tynt datagrunnlag og knapp tid.

Et flertall av tiltak som foreslås for den norske delen av den Norsk-finske vannregionen er problemkartlegging og kunnskapsinnhenting. Dette er nødvendig i mange tilfeller for å kunne fastslå vannforekomstenes økologiske status og avklare påvirkningsgrad, og videre utrede mer konkrete tiltak om nødvendig. Det er svært lite informasjon om kostnader for foreslåtte tiltak på dette tidspunktet. Tiltak er foreslått av de ansvarlige sektormyndighetene, og det er til syvende og sist sektormyndigheten som avgjør om tiltaket skal iverksettes, etter en grundig vurdering av

kostnadseffektiviteten. Noen tiltak vil bli iverksatt før 2016 ettersom de utgjør en del av lokale og regionale planer og prosesser som opererer med ulike planperioder. Dette gjelder i stor grad forbedringer i kommunal håndtering av avløpsvann. Noen av de foreslåtte tiltakene er også basert på annen lovgivning enn vannforskriften, men likevel er knyttet til vannforvaltning ved fokus på vannkvalitet.

I Finland er elven Akujoki klassifisert i dårlig økologisk tilstand. Det skyldes høy avrenning av fosfor fra kloakkvannrenseanlegg i Ivalo og Saariselkäs, samt dårlig utskiftning av vann. I andre vannforekomster på finsk side er økologisk status god eller svært god. I slike tilfeller tar de foreslåtte tiltak sikte på å opprettholde eksisterende status. Dette gjelder også grunnvann. I elven Akujoki er det nødvendig å redusere avrenning av næringsstoffer, og for fosfor og nitrogen må næringsinnholdet reduseres med 50 %. Det er ikke behov for tiltak for prioriterte stoffer på finsk side av vannregionen. Problemkartlegging og kunnskapsinnhenting er også nødvendig for det videre arbeidet i Finland. En rekke av tiltakene som er foreslått vil bli iverksatt etter lokale og regionale styringsprosesser og med bakgrunn i andre lovverk og forskrifter enn vannforskriften.

I form av forebyggende tiltak mot overføring av *Gyrodactylus salaris*, har norske Mattilsynet redegjort hvilke forebyggende tiltak som i dag eksisterer. Tilsvarende myndighet i Finland som arbeider med forebyggende tiltak er det finske Food Safety Authority (Evira). Bekymringer har vært reist blant lokale organisasjoner og offentligheten om disse tiltakene er tilstrekkelige, og norske myndigheter vil vurdere om en egen regulering bør gjøres for elven Tana.

Tabell 6 gir en oversikt over tiltak for den Norsk-finske vannregionen. For detaljer, vennligst se vannforvaltningsplanene.

Tabell 6: Tiltak i den Norsk-finske vannregionen

Påvirkning/Tiltak	Norge	Finland
Forbedringer/investeringer i kommunale og spredte avløp	X	X
Fjerne fiskevandringshindre	X	X
Tiltak i regulerte vassdrag/vannkraftreguleringer	X	X
Tiltak mot avrenning fra industri og andre punktkilder	X	
Tiltak mot forurensning fra diffuse kilder (avrenning fra bebyggelse, gruvedrift, industri, (nedlagte) søppelfylinger, sediment forurensning i havner, osv)	X	X
Fremmede arter* (tiltak innebærer kartlegging og uttak)	X	
Forsøpling	X	
Miljøgifter/prioriterte stoffer	X	
Overfiske	X	
Jordbruk	X	
Forebyggende tiltak mot spredningen av <i>Gyrodactylus salaris</i>	X	X
Beredskap mot akutt forurensning		

*Påvirkning fra kongekrabbe (*Paralithodes camtschaticus*) er ikke medregnet

Den estimerte effekten av de foreslåtte tiltakene vil være en forbedring av data- og kunnskapsgrunnlaget for økologisk tilstand for mange av vannforekomster, ettersom problemkartlegging utgjør omtrent halvparten av alle tiltak. En forbedret database vil gi referanserverdier for fremtidig arbeid. Kartleggingen av økologisk og kjemisk tilstand vil medføre at man kan prioritere blant områder som har større påvirkningsbilde, samt blant de mest kostnadseffektive tiltakene. Med et bedre kunnskapsgrunnlag vil sektormyndighetene lettere kunne vurdere miljøhensyn i sin daglige virksomhet. Dette kan også føre til flere forebyggende tiltak og miljøvennlige tiltak. I tillegg kan en vurdering av miljøeffekter fra industri og annen aktivitet resultere i endrede rutiner, ny eller revidert regelverk og en mer helhetlig tilnærming til miljø- og vannforvaltning. For eksempel har innføringen av vannforskriften i Norge førte til en revisjon av vannkraftverk i Norge, hvor kostnader og nytte av miljømål er vurdert i forhold til kostnadene ved redusert produksjon. Denne prosessen kan medføre endringer i behandlingen av vannkraftkonsesjoner.

Som nevnt ovenfor er det svært lite data på kostnadene for foreslåtte tiltak i Norge. Det er heller ikke understreket forskjellen mellom grunnleggende tiltak, andre grunnleggende tiltak og supplerende tiltak i de norske planene, men det jobbes med å få dette på plass. En oversikt over tiltakskostnader er tilgjengelig i den norske regionale vannforvaltningsplanen. Oversikten er ikke komplett og tallene er heller ikke absolutte.

Tabell 7 gir en oversikt over kostnader på finsk side.

Tabell 7: Overslag av årlige kostnader for vannforvaltningstiltak i Finland.

Sektor/tiltak	Grunnleggende tiltak (1 000 €år)	Andre grunnleggende tiltak (1 000 €år)	Tilleggstiltak (1 000 €år)	Totalt (1 000 €år)
Kommunale avløpsbehandling	1 762		10	1 772
Spredte avløp	1 303			1 303
Skogbruk			26	26
Jordbruk			58	58
Restaurering av områder		177	22	199
Sikring av grunnvann		0,003		0,003
Vannforsyning			0,003	0,003
Totalt	3 065	177	116	3 358

Flomvern

EUs flomdirektiv er ikke implementert i Norge, men gjelder i Finland. Direktivet medfører at alle medlemsstatene skal vurdere flomrisiko langs alle vassdrag og kystlinjer, kartlegge flommens omfang og risikoområder, og utarbeide forvaltningsplaner og tiltak for å redusere flomrisikoen. Dette er under utarbeidelse i Finland. I Norge har NVE hatt en 24-timers flomvarslingstjeneste og overvåkingssystem siden 1989. Dette systemet består av en analyse av dagens situasjon, en beregning av strømning og vannstand og utstedelse av strømmen

flyt prognoser og flomvarsel. Et lignende system er også brukt i Finland av det finske Environment Institute (FEI). NVE og FEI kartlegger også risiko-områder og utfører risikovurderinger for å prioritere ulike beskyttelsestiltak. NVE og FEI støtter kommuner med kartlegging av lokale risiko-områder og detaljerte undersøkelser, samt bidrar til arealplanleggingsprosesser ved å sikre at flomrisikoen er tilstrekkelig ivaretatt. Når NVE foreslår tiltak som en del av de norske vannforvaltningsplanene vurderes den mulige effekten på flomrisiko nøye.

På den norske siden av Tana vannområde er noen flombarrierer fjernet, da disse barrierene har drastisk endret økosystemet, og det har vært ansett som trygt å fjerne.

Det er et flomrisiko-område på finsk side av vannregionen i Ivalo. Nye flombarrierer og økning av eksisterende tiltak har blitt foreslått for området.

Havstrategidirektivet

EUs havstrategidirektiv tar sikte på å beskytte det marine miljøet i Europa og sikre god miljøtilstand i europeiske havområder innen 2020. Alle medlemslandene må utvikle en marin strategi for sine kystfarvann. Direktivet er ikke vedtatt i Norge, men man har likevel omfattende marine forvaltningsplaner, marine verneplaner og verneområder under OSPAR-konvensjonen på plass. De marine forvaltningsplanene regulerer de norske havområdene (Barentshavet og Lofoten, den norske Havet, Nordsjøen). Marine verneplaner regulerer spesifikke områder med ulike egenskaper av økologisk interesse og betydning. Som en del av OSPAR har Norge meldt inn flere områder for å danne en del av et internasjonalt nettverk. Deler av havområdene rundt Svalbard, Bjørnøya, Jan Mayen, samt ulike korallrev områder og Ytre Hvaler nasjonalpark nå en del av dette nettverket, som har som mål å beskytte det marine miljøet i det nordlige Atlanterhavet. Havstrategidirektivet implementeres av den nasjonale lovgivningen i Finland. Det er ingen marine områder som ligger på den finske siden av vannregionen.

10. Klimaendringer

Klimaendringer påvirker vannressursene på mange måter. Effektene er allerede delvis synlig i dag, og de er anslått å øke innen utgangen av århundret. Informasjon om effektene av klimaendringer er fortsatt ufullstendig, og på kort sikt er mange andre faktorer mer betydningsfull i forhold til vannforvaltningen. Arbeidet med flomrisiko som utføres i forbindelse med EUs vannrammedirektiv vil bidra til å sikre en tilstrekkelig gjennomgang av effektene fra klimaendringer.

Ifølge de siste klimascenarier, vil Finlands gjennomsnittstemperatur være 0,9 til 2,2 °C høyere i perioden 2010-2039 enn for referanseperioden 1971-2000. For perioden 2040-2069 viser vekstscenariet en økning på 1,8-4,1 °C og for perioden 2070-2099 på 2,5 til 6,0 °C. En tilsvarende økning i nedbør for de respektive periodene vurderes til å være på 2–9 %, 5–15 % og 9-24 %.

Maksimal daglig nedbør kan øke 5-35 % om vinteren og 5-30 % i sommeren ved slutten av århundret. Disse nye scenarioene er ikke vesentlig forskjellig fra tidligere utarbeidelser. Imidlertid har prognosen for økningen i nedbør økt, spesielt på sensommeren. I Norge er det forventet en økning i nedbør på 8–9 % og en økning i temperatur på 2-3 °C innen 2050 (Hanssen Bauer et al 2009.).

Den viktigste effekten av klimaendringene er koblet til hydrologiske forhold (avrenning, vannføring og vannstand) av vassdrag. Den årlige avrenning er beregnet til å endre ved midten av århundret fra -5 til +12 %, avhengig av lokalitet. Avrenning om vinteren vil øke på grunn av en økning i snøsmelting og nedbørsmengder. Basert på dagens klimascenarier, vil flom i Nord-Lapland forbli på dagens nivå til slutten av århundret, men det forventes å øke i Norge.

Mer nedbør vil føre til økt erosjon, og dermed til økt næringstilførsel i vassdragene. Dette kan forsterkes av økt flom. Mindre snø kan øke næringstilførsel, spesielt fra fosfor og nitrogen, i vassdrag om vinteren, og mer nitrogen kan skylles ut fra skogsområder. Vanntemperaturen kan øke, og veksten av blå alger i innsjøer og kystvann kan øke. I tillegg kan oksygennivået reduseres i innsjøer og kystvann, særlig i ved lite gjennomstrømming, og mengden av bakterier kan øke. På den andre siden, kan kortere perioder med isdekke forbedre oksygenforbruket i vannet.

Endringer i temperatur og nedbør kan føre til endringer i flommønstre og risiko for skred. NVE har publisert flere rapporter om fremtidige utfordringer i Norge. I Finnmark er det en risiko for økte vinter- og høstflommer, og oversvømmelser i befolkede områder. Økt nedbør vil kreve en investering og vedlikehold i avløpsvann og avløpsinfrastrukturen. Et varmere klima kan også påvirke økologien i vassdrag, og påvirker overlevelse av fiskearter. Nye arter kan dukke opp og etablere seg.

11. Medvirkning og høringsperioden

Offentlig høring og informasjonsdeling er viktig for å sikre medvirkning og ta vare på lokal kunnskap. De regionale vannforvaltningsplanene er på offentlig høring i 6 måneder.

Det er forskjeller i høringsfristene i Norge og Finland. Den offentlige høringsperioden i Norge er fra 1. juli til 31. desember 2014. Under høringsperioden vil det være en nasjonal høringskonferanse, og regionale og lokale informasjons- og høringsmøter. Resultatene fra høringsperioden vil bearbeides og nødvendige oppdateringer vil foretas i plandokumentene i løpet av våren 2015. Dette innebærer møter i Vannregionutvalget, og møter med den regionale referansegruppen. Den regionale vannforvaltningsplanen skal så godkjennes i Vannregionutvalget og deretter sendes til Finnmark fylkeskommune for politisk godkjenning. Frist for innsending av vannforvaltningsplanen til nasjonale myndigheter i Norge for godkjenning er 1. juli 2015.

Høringsperioden i Finland varer fra 1. oktober 2014 til 31. mars 2015. Resultater fra den offentlige høringen vil bli behandlet i løpet av 2015 i samarbeid med interessenter og myndigheter. To separate dokumenter vil bli behandlet, vannforvaltningsplanen og tiltaksprogrammet. Endringer og

oppdateringer i dokumentene vil bli gjort etter konsultasjon. Innlevering av vannforvaltningsplanen til nasjonale myndigheter for godkjenning er satt til 1. oktober 2015. Vannforvaltningsplanen vil bli godkjent av den finske regjeringen.

Dette dokumentet vil følge den finske høringsperioden (fra oktober 2014 til mars 2015). Dokumentet vil bli presentert som vedlegg til de regionale vannforvaltningsplanene i Norge og Finland. Det er ønskelig at tidsfrister for vannforvaltning vil bli harmonisert mellom de to landene ved starten av 2016.

12. Fremtidige utfordringer

Det gjenstår en del utfordringer for den Norsk-finske vannregionen, og enkelte problemstillinger vil kreve avklaring fra nasjonale myndigheter i de respektive landene. Ulikheter i klassifiseringsmetoder er den største utfordringen, som er nærmere beskrevet i kap.6. Inndeling av vannforekomster bør også harmoniseres. I tillegg er det utfordringer i organiseringen av arbeidet. Det som skiller seg mest ut er en forskjell på 3 måneder i tidsfristene mellom Norge og Finland. Dette gjør det svært krevende å koordinere arbeidet på hver side av grensen, og spesielt utfordrende å utarbeide felles planer for den Norsk-finske vannregionen. Behov for et felles overvåkingsprogram bør også løses, slik at man kan bygge opp et felles kunnskapsgrunnlag.

Alle disse elementene er viktige for å kunne nå målet om en felles vannforvaltningsplan for vannregionen. Uten dette vil de bli vanskelig å enes om økologisk tilstand i de grensekryssende vassdragene, og dermed også å enes om miljømål. Dette er igjen viktig for å komme fram til felles tiltak. Regionale myndigheter i Norge og Finland vil fortsette å jobbe for å koordinere prosessene, og forhåpentligvis vil man være et skritt nærmere dette målet ved starten av neste planperiode.

13. Referanser og vedlegg

Norske dokumenter:

- Regional vannforvaltningsplan for Finnmark og grensevassdragene (2016-2021)
- Regional tiltaksprogram for Finnmark og grensevassdragene (2016-2021)
- Regional overvåkingsprogram for Finnmark vannregion og grensevassdragene (2016-2021)
- Vesentlige vannforvaltningsspørsmål for Finnmark vannregion (2016-2021)
- Planprogram for Finnmark vannregion (2016-2021)

Alle dokumentene er tilgjengelig på www.vannportalen.no/finnmark. Den regionale vannforvaltningsplanen, Tiltaksprogrammet og Vesentlige vannforvaltningsspørsmål er oversatt til finsk. Den regionale vannforvaltningsplanen er oversatt til samisk.

Finsks dokumenter:

- Vannforvaltningsplanen for Tana-Neiden-Paats vannregion (2016-2021)
- Tiltaksprogram for Tana-Neiden-Paats vannregion (2016-2021)

Alle dokumentene er tilgjengelig på www.ymparisto.fi

Vannforvaltningsplanen er oversatt til norsk.

Referanser:

Hanssen-Bauer, I., H.- Drange, L.A. Roald, K.Y. Børsheim, H.Hisdal, D. Lawrence, A. Nesje, S.Sandven, A. Sorteberg, S. Sundby, K. Vasskog og B. Ådlandsvik. 2009. Klima i Norge i 2100. Bakgrunnsmateriale til NOU Klimatilpasning, Norsk klimasenter, september 2009, Oslo.

Norsk Vann (2014): www.norskvann.no

Avtale mellom Norge og Finland om en norsk- finsk vannregion

Kongeriket Norges regjering og Republikken Finlands regjering, heretter kalt partene,

som med hensyn til Europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/60/EF om fastsettelse av rammer for fellesskapets vannpolitikk, heretter kalt "vanndirektivet", Det europeiske økonomiske samarbeidsområdets komité's beslutning nr. 125/2007 den 28. september 2007 om å endre vedlegg XX (miljø) i avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, og overenskomsten mellom partene om en norsk- finsk grensevassdragskommisjon, undertegnet i Helsinki 5. november 1980, heretter kalt "Avtalen om en norsk- finsk grensevassdragskommisjon",

er blitt enige om følgende:

Artikkel 1 Formål

Denne avtalens formål er å etablere et rammeverk for bilateralt samarbeid og administrative ordninger i nedbørfelt som dekker både norsk og finsk territorium, for å oppfylle kravene som er nedfelt i vanndirektivet.

Artikkel 2 Geografisk virkeområde

1. Partene er enige om å opprette en internasjonal vannregion mellom Norge og Finland, heretter kalt "den norsk- finske vannregionen". Den norsk- finske vannregionen omfatter følgende nedbørfelt:
  - a) Tana, Neiden og Munkelva med sideelver; og
  - b) Pasvik med sideelver innenfor norsk og finsk territorium.
2. Grensene for nedbørfeltene som er listet opp i underpunktene a) og b) til punkt 1 ovenfor, er beskrevet i vedlegget til denne avtalen. Vedlegget utgjør ikke en integrert del av avtalen og er ikke rettslig bindende.

Artikkel 3 Kompetente myndigheter

1. Hver av partene skal utpeke den myndighet som skal opptre som kompetent myndighet på deres vegne for å gjennomføre denne avtalens formål.
2. Hver av partene skal informere den andre parten skriftlig om endring av kompetent myndighet.

Artikkel 4 Koordinering av vannforvaltningsplaner

1. Hver av partene utarbeider og vedtar vannforvaltningsplaner for de delene av den norsk- finske vannregionen som ligger innenfor deres territorium i henhold til partens nasjonale lovgivning.
2. Ved utarbeidelsen av vannforvaltningsplanene som beskrevet i punkt 1 ovenfor, skal de kompetente myndighetene sikre nødvendig gjensidig koordinering i deres gjennomføring av vanddirektivets krav for å oppnå miljømålene. De kompetente myndighetene skal særlig sikre at tiltaksprogrammene er koordinert i hele den norsk- finske vannregionen.
3. Partene har til hensikt å etablere mer detaljerte prosedyrer for koordineringen etter punkt 2 ovenfor, i et memorandum of understanding.
4. Partene vil bestrebe seg på å utarbeide en felles vannforvaltningsplan for den norsk- finske vannregionen.

Artikkel 5 Informasjon og konsultasjon

1. De kompetente myndighetene skal sikre at offentlig informasjon og høringer er koordinert i utarbeidelsen av vannforvaltningsplanene.
2. De kompetente myndighetene skal også informere og konsultere den norsk- finske grensevassdragskommisjonen i overensstemmelse med Avtalen om en norsk- finsk grensevassdragskomisjon.

Artikkel 6 Tvisteløsning

Enhver uoverensstemmelse mellom partene angående gjennomføringen eller tolkningen av denne avtalen skal løses gjennom forhandlinger.

Artikkel 7 Endringer i avtalen

Denne avtalen kan endres ved skriftlig avtale mellom partene. Endringer skal tre i kraft i overensstemmelse med artikkel 8.

Artikkel 8 Ikrafttredelse

Hver av partene skal underrette den andre parten skriftlig gjennom diplomatiske kanaler når deres interne prosedyrer som er nødvendige for denne avtalens ikrafttredelse, er gjennomført. Denne avtalen skal tre i kraft den 30. dagen etter datoen for mottakelsen av den siste av disse to underrettelsene.

Artikkel 9 Opphør

Hver av partene kan til enhver tid si opp denne avtalen ved å sende skriftlig varsel om dette til den andre parten gjennom diplomatiske kanaler, minst 12 måneder i forkant og med nærmere angitt dato for opphør av avtalen.

Til bekreftelse av foranstående har de undertegnede, som er gitt behørig fullmakt til dette, undertegnet denne avtalen.

Utferdiget i to eksemplarer på det norske og finske språk, slik at begge tekster har lik gyldighet.

30.10.2013

For Kongeriket Norges regjering:

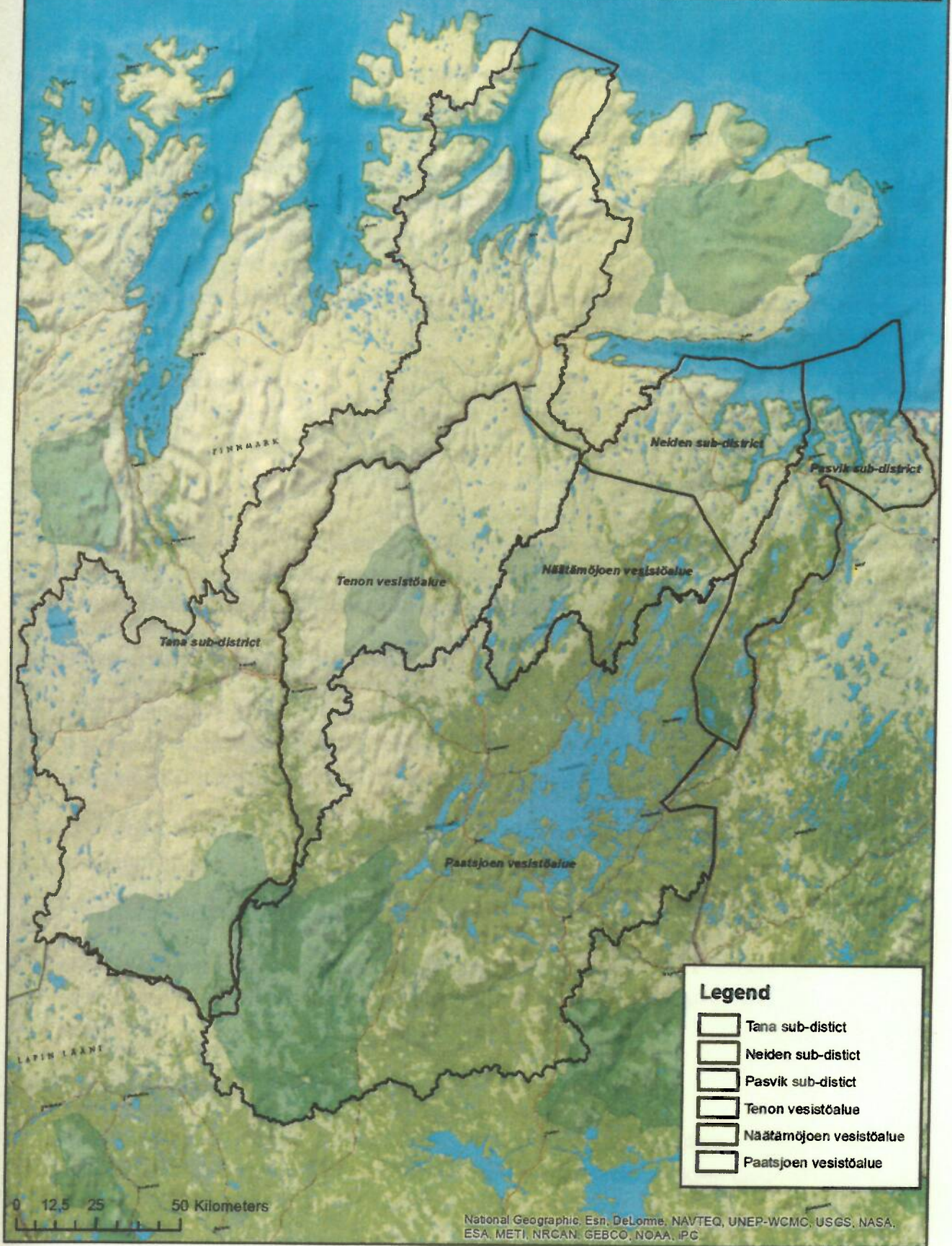
Tine Sundtøl

For Republikken Finlands regjering:

Kari Korhonen

Border-crossing sub-districts between Finland and Norway

Sopimus suomalais-norjalaisesta vesienhoitoalueesta

Suomen tasavallan hallitus ja Norjan kuningaskunnan hallitus, jäljempänä osapuolet, jotka

ottavat huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/60/EY yhteisön vesipolitiikan puitteista, jäljempänä "vesipuitedirektiivi", Euroopan talousalueen sekakomitean 28 päivänä syyskuuta 2007 tekemän päätöksen N:o 125/2007 ETA-sopimuksen liitteen XX (Ympäristö) muuttamisesta, ja osapuolten välillä Helsingissä 5 päivänä marraskuuta 1980 tehdyn sopimuksen suomalais-norjalaisesta rajavesistökomissiosta, jäljempänä "suomalais-norjalaisesta rajavesistökomissiosta tehty sopimus",

ovat sopineet seuraavasta:

1 artikla Tarkoitus

Sopimuksen tarkoituksena on luoda puitteet kahdenväliselle yhteistyölle ja hallinnollisille järjestelyille sekä Suomen että Norjan alueille ulottuvilla vesistöalueilla vesipuitedirektiivissä asetettujen vaatimusten täyttämiseksi.

2 artikla Maantieteellinen soveltamisala

1. Osapuolet sopivat Suomen ja Norjan välisen kansainvälisen vesienhoitoalueen, jäljempänä suomalais-norjalainen vesienhoitoalue, perustamisesta. Suomalais-norjalainen vesienhoitoalue muodostuu seuraavista vesistöalueista:
  - a) Tenojoen, Näätämön ja Uutuanjoen vesistöalueet mukaan lukien näiden jokien sivu-uomat; ja
  - b) Paatsjoen vesistöalue, mukaan lukien sivu-uomat, Suomen ja Norjan alueella.
2. Edellä 1 kohdan a ja b alakohdissa lueteltujen vesistöalueiden rajat kuvataan sopimuksen liitteessä. Liite ei ole erottamaton osa sopimusta eikä oikeudellisesti sitova.

3 artikla Toimivaltaiset viranomaiset

1. Kumpikin osapuoli nimeää viranomaisen, joka toimii sen puolesta tässä sopimuksessa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi.
2. Kumpikin osapuoli ilmoittaa toiselle osapuolelle kirjallisesti toimivaltaiseen viranomaiseen liittyvistä muutoksista.

4 artikla Vesienhoitosuunnitelmien yhteensovittaminen

1. Kumpikin osapuoli laatii ja hyväksyy sen alueella olevat suomalais-norjalaisen vesienhoitoalueen osat kattavan vesienhoitosuunnitelman kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti.
2. Laatiessaan 1 kohdassa tarkoitettuja vesienhoitosuunnitelmia toimivaltaisten viranomaisten tulee varmistaa tarpeellinen keskinäinen yhteistyö niiden pannaessa toimeen vesipuitedirektiivin vaatimuksia ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi. Toimivaltaisten viranomaisten tulee erityisesti varmistaa, että toimenpideohjelmat sovitetaan yhteen koko suomalais-norjalaisella vesienhoitoalueella.
3. Osapuolet aikovat luoda edellä 2 kohdassa tarkoitettua yhteistyötä varten tarpeellisia yksityiskohtaisempia menettelyjä yhteisymmärryspöytäkirjassa.
4. Osapuolet pyrkivät laatimaan yhteisen vesienhoitosuunnitelman suomalais-norjalaiselle vesienhoitoalueelle.

5 artikla Tiedottaminen ja kansalaisten kuuleminen

1. Toimivaltaisten viranomaisten tulee varmistaa, että kansalaisille tiedottaminen ja kansalaisten kuuleminen sovitetaan yhteen vesienhoitosuunnitelmia laadittaessa.
2. Toimivaltaisten viranomaisten tulee lisäksi tiedottaa ja kuulla suomalais-norjalaista rajavesistökomissiota suomalais-norjalaisesta rajavesistökomissiosta tehdyn sopimuksen mukaisesti.

6 artikla Erimielisyyksien ratkaiseminen

Osapuolten väliset erimielisyydet, jotka koskevat tämän sopimuksen soveltamista tai tulkintaa, ratkaistaan neuvottelemalla.

7 artikla Muutokset sopimukseen

Tätä sopimusta voidaan muuttaa osapuolten kirjallisella sopimuksella. Muutos tulee voimaan 8 artiklassa määrätyllä tavalla.

8 artikla Voimaantulo

Kumpikin osapuoli ilmoittaa toiselle osapuolelle kirjallisesti diplomaattista tietä sopimuksen voimaantulon edellyttämien valtiosisäisten menettelyjen toteuttamisesta. Tämä sopimus tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun jälkimmäinen näistä ilmoituksista on vastaanotettu.

9 artikla Irtisanominen

Kumpikin osapuoli voi milloin tahansa irtisanoa sopimuksen ilmoittamalla siitä toiselle osapuolelle kirjallisesti diplomaattista tietä vähintään kaksitoista kuukautta etukäteen täsmentäen irtisanomisen tosiasiallisen ajankohdan.

TÄMÄN VAKUUDEKSI ovat asianmukaisesti valtuutetut edustajat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

TEHTY kahtena suomen- ja norjankielisenä kappaleena molempien tekstien ollessa yhtä todistusvoimaiset

30.10.2013

Norjan kuningaskunnan hallituksen puolesta:

Tine Sundtøl

Suomen tasavallan hallituksen puolesta:

Kaarina Pörröjärvi

Border-crossing sub-districts between Finland and Norway

Memorandum of Understanding
pursuant to the Agreement on the Norwegian-Finnish River Basin District

This memorandum is entered into by the Ministry of the Environment of the Kingdom of Norway and the Ministry of the Environment of the Republic of Finland.

1. Purpose

The purpose of this memorandum is to decide on procedures for the coordination of the water management in the Norwegian-Finnish River Basin District, with the aim of achieving environmental objectives laid down in Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council establishing a framework for Community action in the field of water policy (the Water Framework Directive).

2. Competent Authorities

The ELY-Centre of Lapland and Finnmark fylkeskommune are identified as the Competent Authorities in accordance with paragraph 1 of article 3 of the Agreement on the Norwegian-Finnish River Basin District.

3. Exchange of information

The Competent Authorities will exchange information based on existing or new procedures or points of contact. In this respect the preferable procedures should facilitate efficient cooperation and enhance public information and consultation, and ensure the involvement of the Norwegian-Finnish Transboundary Water Commission.

4. Differences that cannot be resolved at regional level

The Competent Authorities will inform their respective Ministries of the Environment, in writing, of differences of major importance for the achievement of the environmental objectives laid down in the Water Framework Directive and national legislation, so that these issues can be dealt with before the adoption of the River Basin Management Plans and the determination of programmes of measures.

When determining the significance of the differences it should be taken into account to what extent the differences complicate the characterisation pursuant to Section 5, the determination of the environmental status pursuant to Section 7, the use of exemptions pursuant to Section 8, or the adoption of measures pursuant to Section 10 of this Memorandum.

5. Characterisation

The Competent Authorities will endeavour to achieve coordinated characterisation and risk assessment for the water bodies in the Norwegian-

Finnish River Basin District, including both surface waters and ground water bodies. This coordination includes:

1. delineation, categorisation and typification of water bodies
2. identification of pressures and assessments of the extent of pressure and impact on the water bodies
3. assessment of environmental status and trends for environmental impacts
4. assessment of which water bodies are at risk of not reaching the environmental objectives as set out in the Water Framework Directive.

If the Competent Authorities do not achieve concurrent results for one or more of the subsections 1-4 above, this should be specifically set out and explained in the River Basin Management Plans.

6. Monitoring

Each Competent Authority will produce and adopt monitoring programs for the part of the Norwegian-Finnish River Basin District that lies within its respective area of competence. The Competent Authorities will, as far as possible, try to harmonize monitoring programs in the Norwegian-Finnish River Basin District so that they are coordinated, mutually complementary and cost effective. The monitoring programmes will be designed to support the achievement of coordinated characterisation pursuant to Section 5, determination of the environmental status pursuant to Section 7, and adoption of measures pursuant to Section 10 of this Memorandum.

7. Classification

The Competent Authorities will endeavour to harmonize the determination of the environmental status for the water bodies in the Norwegian-Finnish River Basin District, with the aim of achieving uniform results. If the Competent Authority, due to differences in methodology for classification, national legislation, national guidance, or because of any other circumstance, cannot achieve corresponding results for the assessment of environmental status, this shall be specifically set out and explained in the River Basin Management Plans.

8. Exemptions

If necessary the Competent authorities will coordinate the use of possible exemptions in accordance with the Water Framework Directive and national legislation. If consensus on the use of such exemptions cannot be achieved, this shall be specifically set out and explained in the River Basin Management Plans.

9. River Basin Management Plans

Pursuant to paragraph 4 of Article 4 of the Agreement on a Norwegian-Finnish river basin district the Competent Authorities will endeavour to produce a common River Basin Management Plan for the Norwegian-Finnish River Basin District. Such a common River Basin Management Plan should identify and

describe the water bodies in the Norwegian-Finnish River Basin District. It should also include a description of common environmental objectives, significant water management issues, coordinated monitoring programmes, summaries of the respective programmes of measures, and how the exchange of information and public participation has been conducted. Each Competent Authority can also produce and adopt more detailed river basin management plans for the parts of the Norwegian-Finnish River Basin District lying within its respective area of competence.

10. Programmes of measures

The Competent Authority will coordinate the programmes of measures on the basis of the results of the coordination pursuant to section 5-8 above, so that the measures mutually support the achievement of the environmental objectives.

11. Reporting

Each country is responsible for reporting to WISE (Water Information System Europe) for the part of the Norwegian-Finnish river basin district within its territory. In this respect each transboundary water body should be given both separate national ID numbers and common ID numbers. The respective national authorities responsible for reporting will cooperate as far as possible for this purpose.

12. Miscellaneous

This memorandum is not intended to be legally binding, and may be amended by written agreement between the Ministries of the Environment. This memorandum will enter into effect on the same date as the Agreement on a Norwegian-Finnish River Basin District enters into force.

Signed in duplicate in the English language.

30.10.2013

For the Ministry of the Environment of the Kingdom of Norway:

Tine Sundtøy

For the Ministry of the Environment of the Republic of Finland:

Kaari Pöyhönen

SØR-VARANGER KOMMUNE

Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Fax 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Sarajärvi, Trygve Enhetsleder: Sarajärvi, Trygve, tlf. 78 97 74 86	Dato: 11.03.2015
Arkivsak: <arkivsaksnr>	
Saksordfører:	

Utvalg	Saksnummer	Dato
Utvalg for miljø og næring	006/2015	24.03.2015

NY HØRING - UTVALGTE DELER AV REGIONAL VANNFORVALTNINGSPLAN FOR FINNMARK VANNREGION OG GRENSEVASSDRAGENE (2016-2021)

Vedlagte dokumenter:

Varsel om 2.gangshøring av deler av den regionale vannforvaltningsplanen for Finnmark og grensevassdragene (2016-2021)

Høringsbrev.pdf

Kapittel om Prioriteringer i planarbeidet (kap. 3.5 i forvaltningsplan for Finnmark).pdf

Kapittel om Sterkt modifiserte vannforekomster (kap.5.3 i forvaltningsplan for Finnmark).pdf

Kapittel om Unntaksbestemmelser (kap.5.4 i forvaltningsplan for Finnmark).pdf

Vedlegg 1 - Sterkt modifiserte vannforekomster (vedlegg til kap.5.3).pdf

Vedlegg 2 - Oversikt over utsatte frister for miljømål og mindre strenge miljømål (vedlegg til kap.5.4).pdf

Dokumenter i saken:

- 2015004625 HØRING - SAMARBEIDSKAPITTEL FINLAND-NORGE I INTERNASJONAL VANNREGION TANA-NEIDEN OG PASVIK (ROOF REPORT)
- 2015004463 HØRING - SAMARBEIDSKAPITTEL FINLAND-NORGE I INTERNASJONAL VANNREGION TANA-NEIDEN OG PASVIK (ROOF REPORT)
- 2015004462 HØRING - HANDLINGSPROGRAM FOR FINNMARK VANNREGION OG GRENSEVASSDRAGENE
- 2015004027 VARSEL OM 2.GANGSHØRING AV DELER AV DEN REGIONALE VANNFORVALTNINGSPLANEN FOR FINNMARK OG GRENSEVASSDRAGENE (2016-2021)
- 2015003058 OPPNEVNING AV NYTT VARAMEDLEM TIL DEN NORSK-FINSKE GRENSEVASSDRAGSKOMMISJONEN

- 2015001671 ANBEFALINGER FRA DEN NORSK-FINSKE
GRENSEVASSDRAGSKOMMISJONEN I 2014
- 2015000018 HØRINGSSVAR - REGIONAL VANNFORVALTNINGSPLAN 2014-2021
- 2014024430 MELDING OM VEDTAK FRA KOMMUNESTYRET 10.12.14: HØRING -
REGIONAL VANNFORVALTNINGSPLAN FOR FINNMARK VANNREGION
OG GRENSEVASSDRAGENE
- 2014021881 HØRING - REGIONAL VANNFORVALTNINGSPLAN FOR FINNMARK
VANNREGION OG GRENSEVASSDRAGENE
- 2014020698 UTKAST TIL MAL FOR SAKSFRAMLEGG VEDRØRENDE
VANNFORVALTNINGSPLANER
- 2014020254 HØRING AV HANDLINGSPROGRAM (2016) OG ROOF REPORT KNYTTET
TIL REGIONAL VANNFORVALTNINGSPLAN FOR FINNMARK OG
GRENSEVASSDRAGENE (2016-2021)
- 2014014096 REGIONAL VANNFORVALTNINGSPLAN FOR FINNMARK NÅ UTE PÅ
HØRING
- 2014013170 TILSAGNSBREV FOR SØKNAD OM MIDLER TIL PASVIK OG NEIDEN
VANNOMRÅDER FOR 2014
- 2014008275 VANNFORVALTNINGSPLAN 2016-2021 - SØKNAD OM SKJØNNSMIDLER
FRA FYLKESMANNEN I FINNMARK.
- 2014008273 VANNFORVALTNINGSPLAN 2016-2021 - SØKNAD OM MIDLER FRA FFK
FOR 2014
- 2014008263 SØKNAD OM MIDLER FRA FFK - VANNFORVALTNINGSPLAN 2016 - 2021
- 2013010035 FORPROSJEKT FOR VANNFORVALTNINGSPLAN 2016-2021
- 2013009774 MELDING OM VEDTAK FRA KOMMUNESTYRET 29.05.13:
VANNFORVALTNINGSPLAN 2016-2021
- 2013005985 OPPDATERT PROSJEKTPLAN MARS 2013
- 2013003493 VANNFORVALTNINGSPLAN 2016-2021
- 2013003478 PROSJEKTPLAN FOR PASVIK OG NEIDEN VANNOMRÅDE (2013-2015)

Kort sammendrag:

Finnmark fylkeskommune har besluttet at det blir en ny høring på enkelte deler av den regionale vannforvaltningsplanen for Finnmark og grensevassdragene (2016-2021). Etter forrige høringsperiode, som varte fra 1. juli - 31. desember 2014, har man jobbet med utpekingen av sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF) og miljømål. Disse endringene vurderes til å være av en så vesentlig karakter, at det er fornuftig med en ny høring. Dette skal gi involverte aktører muligheten til å komme med innspill og føre til mer legitimitet i planarbeidet.

Den nye høringsperioden er på 6 uker, som er et minimumskrav etter plan- og bygningsloven § 8 - 3.

Finnmark fylkeskommune ønsker med dette å ha planen klar for godkjenning i Fylkestinget innen 1. juli 2015, og dermed overholde de nasjonale fristene i vannforvaltningsarbeidet.

Forvaltningsplanen blir endelig vedtatt i fylkestinget og hos Kongen i statsråd i 2015.

Faktiske opplysninger:

Kun utvalgte deler av den regionale planen er åpen for innspill og uttalelser.

Den nye høringen gjelder:

Kapittel 3.5 - Prioriteringer i arbeidet. Her er det en oppdatering på prioritering innen vannkraft og SMVF. De andre delene av kapitlet er ikke på høring.

Kapittel 5.3 - Sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF). Her er det store endringer i oversikten over SMVF i vannregion Finnmark og Norsk-finsk vannregion. Vedlegg til dette kapitlet viser en oversikt over SMVF, miljømål og tiltak.

Kapittel 5.4 - Unntaksbestemmelser. Her er det en oppdatering i oversikten over utsatte frister og mindre strenge miljømål. Vedlegg til dette kapitlet gir en oversikt og oppsummering på vannforekomstnivå.

Tiltakstabellen - De endringene som er foretatt i miljømål (utsatt frist) og SMVF er gjengitt med detaljer i et vedlegg. Andre tiltak er ikke på ny høring. Tiltakstabellen viser kun en oversikt over utsatte frister og SMVF, samt hvilke vannforekomster som tidligere var kSMVF nå har blitt naturlige vannforekomster.

Dokumentene som er på ny høring er også tilgjengelige på www.vannportalen.no/finnmark

[<http://www.vannportalen.no/finnmark>](http://www.vannportalen.no/finnmark).

Resten av vannforvaltningsplanen vil bli bearbeidet basert på uttalelser fra forrige høringsrunde. Høringsutkastet av planen er fremdeles tilgjengelig på vannportalen, men er altså ikke på høring.

Sør-Varanger kommune avga høringsuttalelse til høringsutkast av regional plan for vannforvaltning i vannregion Finnmark og grensevassdragene i desember 2014.

Saksvurdering

Kapittel 3.5 - Prioriteringer i arbeidet.

I Pasvik vannområde er Kobbholm Kraftverk satt opp på listen over konsesjoner med revisjonsadgang som skal problemkartlegges og prioriteres. Det betyr at Kobbholm kan tas

opp til vilkårsrevisjon innen 2022. Ingen av de andre kraftverkene i Pasvikvassdraget er satt opp på denne listen.

I Neiden vannområde er Gandvik Kraftverk satt opp på listen over konsesjoner med revisjonsadgang som skal problemkartlegges og prioriteres. Det betyr at Gandvik kan tas opp til vilkårsrevisjon innen 2022.

Sør-Varanger kommune ser det som positivt at konsesjonene til Kobbholm- og Gandvik kraftverk kan tas opp til vilkårsrevisjon. Det har gjennom arbeidet med vesentlige vannforvaltningsspørsmål og lokal tiltaksanalyse for Pasvik- og Neiden vannområde kommet fram at det er et behov for vilkårsrevisjon.

Kapittel 5.3 - Sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF).

Vannforskriften har en egen kategori av vannforekomster som kalles for sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF). Dette er vannforekomster som har blitt betydelig fysisk endret for å ivareta samfunnsnyttige formål som kraftproduksjon, drikkevann, vannuttak, landbruk, skipsfart, flomvern og lignende. Det kan være elver, innsjøer og kystvann.

Det er viktig å sikre en balanse mellom miljøforbedringer og samfunnsnytte, som f.eks. kraftproduksjon og flomvern. Dersom de fysiske inngrepene i vannforekomsten skal opprettholdes ut fra sin samfunnsnytte, er det lite hensiktsmessig å ha god økologisk tilstand (GØT) som miljømål for slike vannforekomster. Istedenfor "god økologisk tilstand" får SMVF miljømålet "godt økologisk potensiale" (GØP), som er tilpasset den samfunnsnyttige bruken av vannforekomsten. Miljømålet må defineres i hvert tilfelle av SMVF, da påvirkningen på den økologiske tilstanden kan variere mellom ulike vannforekomster og påvirkninger som kvalifiserer til SMVF. Sterkt modifiserte vannforekomster revurderes i neste plan. Det vil si at en SMVF har denne statusen bare fram til neste forvaltningsplan.

For Pasvik vannområde er 12 av vannbassengene SMVF (sterkt modifiserte vannforekomster). Det betyr at det er avgjort at vannforekomstene er endret fra kandidater til SMVF til konkret å være SMVF. De er alle satt til moderat økologisk tilstand der det forventes godt økologisk potensiale innen 2021. Denne fristen er utsatt til 2027.

Pasvik vannområde har 8 elvevannsforkomster som er i SMVF. Her kan en stille spørsmålstegn til hvorfor Pasvikelva nedstrøms Boris Gleb og Pasvikelva Harefoss er satt til svært dårlig økologisk tilstand.

Alle vannforekomstene har som miljømål å være et godt fungerende akvatisk økosystem.

I alle vannforekomstene, bortsett fra Pasvikelva nedstrøms Boris Gleb, er det pågående tiltak i form av utsetting av ørret i regi av Pasvik kraft. Dette forbedrer den økologiske tilstanden i vassdraget.

Neiden vannområde har ingen innsjøer som er satt til SMVF.

I Neiden vannområde er 4 elver satt i SMVF. Disse er knyttet til Gandvikreguleringen.

Det betyr at det er avgjort at vannforekomstene er endret fra kandidater til SMVF til konkret å være SMVF. Alle er satt til moderat økologisk tilstand der det forventes godt økologisk potensiale innen 2021.

Alle vannforekomstene har som miljømål å være et godt fungerende akvatisk økosystem.

Alle vannforekomstene har problemkartlegging som tiltak.

Kapittel 5.4 - Unntaksbestemmelser.

Pasvik- og Neiden vannområder har mange vannforekomster som har fått utsatt frist for miljøoppnåelse til 2027.

Det gjelder 20 elver, 7 innsjøer og 1 kystvannsforkomst i Pasvik vannområde (Bøkfjorden midtre) og 1 kystvannsforkomst i Neiden vannområde (Bugøynes havn).

Behovet for dette har vært til stede av forskjellige årsaker. Det kan være langtransportert forurensning (tungmetaller og sur nedbør) fra Russland og gruveforurensning i Pasvik vannområde og havneforurensning i Bugøynes havn (avrenning fra industriområde).

Sør-Varanger kommune ser det som svært viktig at det i disse tilfellene er gitt utsettelse for måloppnåelse. Grunnen til det er at forurensningskildene ikke er under vår kontroll (Russland) eller at det er gitt tillatelse til pågående virksomhet som kommer til å vare lengre enn planperioden 2016-2021 (Bøkfjorden). For Bugøynes havn er det behov for utsettelse på grunn av stort utredningsbehov.

Kommuneplanens hovedmål:

Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:

Ingen merknad

Infrastruktur:

Ingen merknad

Barn og ungdom:
Ingen merknad

Kompetansebygging:
Ingen merknad

Økonomi:
Ingen merknad

Universell utforming, jfr bestemmelser i plan og bygningslov:
Ingen merknad

Forslag til innstilling:

Utvalg for miljø og næring har behandlet saken i møte 24. mars 2015, og vil med dette avgi høringsuttalelse på vegne av Sør-Varanger kommune.

Kapittel 3. 5 - Prioritering av vannforekomster med revisjonsadgang.

Sør-Varanger kommune ser det som positivt at konsesjonene til Kobbolm- og Gandvik kraftverk kan tas opp til vilkårsrevisjon. Det har gjennom arbeidet med vesentlige vannforvaltningsspørsmål og lokal tiltaksanalyse for Pasvik- og Neiden vannområder kommet fram at det er et behov for vilkårsrevisjon.

Kapittel 5.3 – SMVF.

Sør-Varanger kommune er fornøyd med at vannregionmyndigheten har fått en avklaring angående hvilke vannforekomster som skal være SMVF i Pasvik- og Neiden vannområder.

Men kommunen stiller spørsmålstegn ved begrunnelsen for at Pasvikelva nedstrøms Boris Gleb nedstrøms Boris Gleb og Pasvikelva Harefoss er satt til svært dårlig økologisk tilstand.

Nedenfor demningen i Boris Gleb settes det ikke ut ørret.

Kapittel 5.4 – Unntaksbestemmelser.

Sør-Varanger kommune ser det som svært viktig at det i disse tilfellene er gitt utsettelse for måloppnåelse. Grunnen til det er at forurensningskildene ikke er under vår kontroll (Russland) eller at det er gitt tillatelse til pågående virksomhet som kommer til å vare lengre

enn planperioden 2016-2021 (Bøkfjorden). For Bugøynes havn er det behov for utsettelse på grunn av stort utredningsbehov.

Nina Bordi Øvergaard
kst. rådmann

- Dette dokumentet er godkjent elektronisk i Sør-Varanger kommune og har derfor ingen signatur. -

Fra: Agustsson, Kerry Maria <Kerry.Maria.Agustsson@ffk.no>
Sendt: 2. mars 2015 09:54
Til: Alta kommune(Ekstern); Berlevåg kommune(Ekstern); Båtsfjord kommune(Ekstern); Gamvik kommune(Ekstern); Hammerfest kommune(Ekstern); Hasvik kommune(Ekstern); Karasjok kommune(Ekstern); Kautokeino kommune(Ekstern); Kvalsund kommune(Ekstern); Lebesby kommune(Ekstern); Loppa kommune(Ekstern); Måsøy kommune(Ekstern); Nesseby kommune(Ekstern); Nordkapp kommune(Ekstern); Porsanger kommune(Ekstern); Postmottak; Tana kommune(Ekstern); Vadsø kommune(Ekstern); Vardø kommune(Ekstern)
Kopi: Anne Fløgstad Smeland; Bjørnar Strøm-Hagensen ; Trygve Sarajärvi; Tor Harry Bjørn
Emne: Varsel om 2.gangshøring av deler av den regionale vannforvaltningsplanen for Finnmark og grensevassdragene (2016-2021)
Vedlegg: Høringsbrev.pdf; Kapittel om Prioriteringer i planarbeidet (kap. 3.5 i forvaltningsplan for Finnmark).pdf; Kapittel om Sterkt modifiserte vannforekomster (kap.5.3 i forvaltningsplan for Finnmark).pdf; Kapittel om Unntaksbestemmelser (kap.5.4 i forvaltningsplan for Finnmark).pdf; Vedlegg 1 - Sterkt modifiserte vannforekomster (vedlegg til kap.5.3).pdf; Vedlegg 2 - Oversikt over utsatte frister for miljømål og mindre strenge miljømål (vedlegg til kap.5.4).pdf; Vedlegg 3 - Oversikt nye miljømål og SMVF for Finnmark.xlsx
Viktighet: Høy

Til kommunene i Finnmark

Finnmark fylkeskommune har besluttet at det blir en ny høring på enkelte deler av den regionale vannforvaltningsplanen for Finnmark og grensevassdragene (2016-2021). Etter forrige høringsperiode, som varte fra 1. juli - 31. desember 2014, har man jobbet med utpekingen av sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF) og miljømål. Disse endringene vurderes til å være av en så vesentlig karakter, at det er fornuftig med en ny høring. Dette skal gi involverte aktører muligheten til å komme med innspill og føre til mer legitimitet i planarbeidet.

Den nye høringsperioden er på 6 uker, som er et minimumskrav etter plan- og bygningsloven § 8 - 3. Finnmark fylkeskommune ønsker med dette å ha planen klar for godkjenning i Fylkestinget innen 1. juli 2015, og dermed overholde de nasjonale fristene i vannforvaltningsarbeidet. Forvaltningsplanen blir endelig vedtatt i fylkestinget og hos Kongen i statsråd i 2015.

Kun utvalgte deler av den regionale planen er åpen for innspill og uttalelser.

Den nye høringen gjelder:

- Kapittel 3.5 - Prioriteringer i arbeidet. Her er den en oppdatering på prioritering innen vannkraft og SMVF. De andre delene av kapittelet er ikke på høring.
- Kapittel 5.3 - Sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF). Her er det store endringer i oversikten over SMVF i vannregion Finnmark og Norsk-finsk vannregion. Vedlegg til dette kapittelet viser en oversikt over SMVF, miljømål og tiltak.
- Kapittel 5.4 - Unntaksbestemmelser. Her er det en oppdatering i oversikten over utsatte frister og mindre strenge miljømål. Vedlegg til dette kapittelet gir en oversikt og oppsummering på vannforekomstnivå.

- Tiltakstabellen - De endringene som er foretatt i miljømål (utsatt frist) og SMVF er gjengitt med detaljer i et vedlegg. Andre tiltak er ikke på ny høring. Tiltakstabellen viser kun en oversikt over utsatte frister og SMVF, samt hvilke vannforekomster som tidligere var kSMVF nå har blitt naturlige vannforekomster.

Dokumentene som er på ny høring er også tilgjengelige på www.vannportalen.no/finnmark
<<http://www.vannportalen.no/finnmark>>.

Resten av vannforvaltningsplanen vil bli bearbeidet basert på uttalelser fra forrige høringsrunde. Høringsutkastet av planen er fremdeles tilgjengelig på vannportalen, men er altså ikke på høring.

Regional høringskonferanse

Vannregionmyndigheten ønsker å undersøke interessen for en ny høringskonferanse.

Høringskonferansen vil være begrenset til temaene som nå er på ny høring - utsatte frister for å oppnå miljømål og utpekingen av sterkt modifiserte vannforekomster med tilhørende miljømål. Deltakere vil være sektormyndigheter og kommuner, regulanter og representanter fra kraftbransjen, og andre interessenter og frivillige organisasjoner. Det er ikke satt opp et program ennå, dette vil ettersendes når interessen for deltakelse er avklart.

Forslag til konferansedato er **18. mars. Frist for å gi tilbakemelding om interesse for konferansen er 10. mars.**

Mvh

FINNMARK FYLKESKOMMUNE
FINNMÁRKEKI FYLKISÁTTILDA
Samarbeidsregionen
Finnmark fylkeskommune
Fylkeshuset - 9815 Vadsø

Kerry Maria Agustsson Rådgiver

78 96 30 36 / 95 33 53 39
www.ffk.no <<http://www.ffk.no>>

Varsel om ny høring av utvalgte deler av den regionale vannforvaltningsplanen for Finnmark og grensevassdragene (2016-2021)

Finnmark fylkeskommune har besluttet at det blir en ny høring på enkelte deler av den regionale vannforvaltningsplanen for Finnmark og grensevassdragene (2016-2021). Etter forrige høringsperiode, som varte fra 1. juli – 31. desember 2014, har man jobbet med utpekingen av sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF) og miljømål. Disse endringene vurderes til å være av en så vesentlig karakter, at det er fornuftig med en ny høring. Dette skal gi involverte aktører muligheten til å komme med innspill og føre til mer legitimitet i planarbeidet.

Den nye høringsperioden er på 6 uker, som er et minimumskrav etter plan- og bygningsloven § 8 – 3. Finnmark fylkeskommune ønsker med dette å ha planen klar for godkjenning i Fylkestinget innen 1. juli 2015, og dermed overholde de nasjonale fristene i vannforvaltningsarbeidet. Forvaltningsplanen blir endelig vedtatt i fylkestinget og hos Kongen i statsråd i 2015.

Innholdet i den regionale vannforvaltningsplanen og tiltaksprogrammet er hjemlet i vannforskriften. Endringene som nå er foretatt i dokumentet og som sendes ut på ny høring er basert på innspill fra flere aktører under høringsperioden, samt nasjonale føringer. I Kgl. Res. fra 2010 understrekes det at dersom det ikke er mulig å gjennomføre nødvendige tiltak for å nå miljømålet på grunn av manglende virkemidler, skal dette synliggjøres gjennom bruk av unntaksbestemmelser. Videre, i brev av 17. november 2014 fra Klima- og miljødepartementet, gis det råd og presiseringer for ferdigstilling av vannforvaltningsplanene.

Dokumentene som inngår i den nye høringsrunden vil bli oversatt til finsk. Det minnes om at forvaltningsplanen for den finske siden av Tana, Pasvik og Neiden fremdeles er på offentlig høring fram til mars 2015, og den norske oversettelsen er tilgjengelig på vannportalen. Det overordnede kapittelet til den regionale vannforvaltningsplanen, Roof Report, er også fremdeles på høring i denne tidsperioden, og er tilgjengelig på norsk og finsk.

Kun utvalgte deler av den regionale planen er åpen for innspill og uttalelser. Resten av dokumentet vil bli bearbeidet basert på innkomne uttalelser fra forrige høringsrunde. Det gjøres oppmerksom på at dokumentene kun er tilgjengelig elektronisk på Finnmark fylkeskommune sine sider eller på www.vannportalen.no/finnmark.

Høringsuttalelse til den regionale vannforvaltningsplanen og tiltaksprogrammet sendes til:
Finnmark fylkeskommune
Vannregionmyndigheten i vannregion Finnmark
Fylkeshuset
9815 Vadsø

Eller per e-post til postmottak@ffk.no. Tittelfeltet i e-posten merkes: "Høringsuttalelse til den regionale vannforvaltningsplanen for Finnmark (2016-2021)".

Fristen for å levere innspill er 10.04.2015.

Dette dokumentet, kontaktinformasjon til vannregionmyndigheten og vannområdene, og annen nyttig informasjon om vannforvaltningsarbeidet i vannregion Finnmark og den internasjonale vannregionen finnes på www.vannportalen.no/finnmark.

Vadsø, 27.02.2015

Stein Tage Domaas
Plan og kulturminnesjef

Kerry Maria Agustsson
Rådgiver

3.5 Prioriteringer i planarbeidet

Underveis i planarbeidet er det viktig å prioritere tydelig, slik at man får tatt tak i de viktigste utfordringene og de største påvirkningene først. En analyse av kostnadseffektivitet skal også benyttes i prioriteringen av tiltak. Prioriteringene kan variere avhengig av hva som er utfordringen i den enkelte vannforekomst. Når man så ser alle prioriteringer i sammenheng vil noen tiltak være høyt prioritert (gjerne de som er lettest å gjennomføre), mens andre vil være lavt prioritert (grunnet høye kostnader eller tekniske utfordringer). Det er også viktig å ha realistiske ambisjoner i planarbeidet med tanke på hvor mange utfordringer man har, sektormyndighetenes kapasitet til å gjennomføre tiltak, samt finansiering av tiltak.

I Finnmark har man prioritert å jobbe med de vesentligste utfordringene i vannregionene. Disse ble utpekt i dokumentet Vesentlige vannforvaltningsspørsmål for Finnmark vannregion (2016-2021), og er utgangspunktet til utarbeidelsen av det regionale tiltaksprogrammet. Man har valgt å prioritere utredning av tiltak basert på denne oversikten. For enkelte av hovedutfordringene er det likevel ikke utredet tiltak. Dette gjelder forurensning fra metallurgisk industri i Russland, som vil kreve en politisk løsning på nasjonalt nivå. Videre er påvirkning fra kongekrabbe til løftet til departementsnivå for avklaring, da arten vurderes som en fremmed art i henhold til vannforskriften, men forvaltes som en ressurs etter Stortingsmeldingen nr. 40 (2006-2007). Karakterisering av vannforekomster med påvirkning fra lakselus og rømt oppdrettsfisk er fremdeles pågående. Det er dermed ikke utredet tiltak for disse påvirkningene, med unntak av tiltak for rømt fisk i vannforekomster hvor genetisk påvirkning på ville laksebestander er påvist.

Påvirkninger som er relativt lite utbredt i vannregionen har blitt prioritert ned, for eksempel landbruk. Karakterisering av grunnvann er også nedprioritert, da bruken av grunnvann i regionen er relativt beskjeden og det er få påvirkninger. Andre påvirkninger som har relativt liten påvirkning men som er utpekt som en hovedutfordring for framtiden er avløp. I hele fylket er det behov for å rydde opp i spredte og kommunale avløp. Her foretas ikke en prioritering mellom vannområdene, men vannregionmyndigheten forutsetter av kommunene selv prioriterer å sette inn tiltak i forhold til lover og forskrifter. Vannregionmyndigheten forutsetter også at de kommunene som ikke har hovedplan for vann- og avløp utarbeider dette. Utarbeidelsen av forurensningsregnskap vil være et nyttig verktøy, ikke minst for samarbeidet om felles tiltak innen avløp med Finland.

De lokale tiltaksanalysene fra vannområdene legges til grunn for prioriteringer slik det er forutsatt i fastsatt planprogram. De lokale tiltaksanalysene drøfter påvirkninger, miljømål og tiltak i vannforekomster i risiko. Lokale tiltaksanalyser består av et tekstdokument og en tiltakstabell. Tekstdokumentet foreligger som grunnlagsdokument for denne planen og til det regionale tiltaksprogrammet. Tiltakstabellen inngår i sin helhet som en del av det regionale tiltaksprogrammet. Enkelte av de lokale tiltaksanalysene foretar en prioritering av tiltak, men det er generelt for lite informasjon til å foreta en prioritering. Videre har en rekke tiltak blitt foreslått etter de lokale tiltaksanalysene var ferdigstilte, slik at vannområdene ikke har fått utført en helhetlig vurdering av tiltak foreslått i sine kommuner.

Kommunene, som areal- og ressursforvaltere, har gjennom de lokale tiltaksanalysene vært med å vurdere tiltak innenfor eget sektoransvar. De har også tatt opp utfordringer for vannmiljøet i egen kommune og gjennom prosessen vurdert aktuelle spørsmål som er

viktige. Den regionale vannforvaltningsplanen tar opp viktige utfordringer for samfunnsutviklingen relatert til vannforvaltning. For å nå miljømålene for vannforekomstene er det i hovedsak slik at alle foreslåtte tiltak må gjennomføres. I arbeidet har det ikke vært så mange avbøtende tiltak å velge mellom, da et stort antall foreslåtte tiltak er problemkartlegging. Kostnader og nytteverdi er ikke kjent for de fleste tiltakene. Dermed har det ikke vært et godt grunnlag for å velge eller prioritere noen tiltak fremfor andre.

Vannkraft

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) og Miljødirektoratet har i samarbeid gjennomført en nasjonal gjennomgang og prioritering av konsesjoner etter vassdragsreguleringsloven som kan tas opp til vilkårsrevisjon innen 2022 (Rapport nr. 49/2013 fra NVE og Miljødirektoratet). Denne gjennomgangen har ført til nasjonale føringer for regulerte vassdrag¹. I Finnmark vannregion er kun én konsesjon prioritert for revisjon (Adamselv). Her kan aktuelle tiltak være minstevannføring av hensyn til ørretbestanden. I første omgang må det foretas problemkartlegging for å avdekke status og identifisere behovet for ytterligere tiltak.

Videre ønsker Vannregionutvalget å prioritere følgende vannkraftverk:

- Kongsfjord: Her er pålegg om minstevannføring gitt etter at ny konsesjon ble gitt i 1994. Revisjon av konsesjonen kan fremmes i neste planperiode. Kongsfjordelva er også en nasjonal lakseelv, og her oppstår det utfordringer med å oppnå miljømålet svært god tilstand for fisk som kvalitetselement hvis ikke avbøtende og forbedrende tiltak utredes og gjennomføres blant annet ovenfor laksetrappa.
- Mattiselv: Dette kraftverket har bare anleggskonsesjon etter Energiloven. Dette innebærer at den ikke har standard miljøvilkår som kan gis etter vassdragslovgivning. Kraftverket kan innkalles til konsesjonsbehandling med hjemmel i Vannressursloven (§66) dersom særlige miljøhensyn tilsier det. Miljømålene basert på vilkår etter Vannressursloven er satt til GØP 2021. Tiltak som er foreslått er problemkartlegging og restaurering av fisketrappa. For å sikre tilstrekkelig vann i trappa for oppgang av anadrom fisk til å sikre levedyktige anadrome bestander må det fastsettes en miljøbasert minstevannføring. Denne skal også sikre forholdene for fisk på strekningen fra trappa og ut i havet. Vannregionutvalget mener at det foreligger særlige miljøhensyn som tilsier innkalling, og ønsker dette gjennomført av NVE.
- Lafjord: Behandling av Repvåg-konsesjonen som påvirker dette vassdraget er i slutfasen. Den utgåtte konsesjonen hadde ikke pålegg om minstevannføring i Lafjordelva og ikke standard miljøvilkår som gir mulighet for å pålegge biotoptiltak og fisketiltak (samt problemkartlegging/undersøkelser) Tiltakene minstevannføring, biotoptiltak og problemkartlegging er foreslått for å oppnå miljømålet levedyktig laksebestand i Lafjordelva.

Vannregionens prioritering er særlig viktig for Mattiselv som ikke har vært gjenstand for vurderingene i den nasjonale gjennomgangen. Dette gjelder forslag til vilkårsendringer/innføringer av vilkår som ikke kan skje gjennom tidsbestemt revisjon etter vassdrags-

---

¹ Brev fra Olje- og energidepartementet og Klima- og miljødepartementet av 24. mars 2014.

reguleringslovens § 10, nr. 3, men hvor endringene krever innkalling til konsesjonsbehandling etter vannressurslovens § 66.

Fylket har flere meget gamle konsesjoner etter Vassdragsreguleringsloven som er omtalt i nasjonal gjennomgang av revisjoner. Disse har ikke standard miljøvilkår og kunnskapsgrunnlaget om disse vassdragene og vannforekomstenes tilstand er mangelfulle og lite dokumentert i den nasjonale gjennomgangen. Det er sterkt ønskelig med miljøvilkår som gir anledning til problemkartlegging og miljøforbedrende tiltak i disse. Vannregionutvalget ber NVE om å finne virkemidler til å innføre dette innenfor denne planperioden.

Konsesjoner gitt etter vassdragsreguleringsloven med revisjonsadgang:

- Alta (Konsesjon 1979-2019) Prøvereglement gjennomført og reguleringsreglement fastsatt
- Kåven (Konsesjon 1949-1999)
- Porsa (Konsesjon 1958-2008) (Bruksrettillatelse fra 1958)
- Repvåg (Konsesjon 1952, utgått)
- Adamselv (Konsesjon 1970-2020) (Prioritert av NVE i nasjonal gjennomgang)
- Mårøyfjord (Konsesjon 1956-2006 (1988/2006)) Ny konsesjon gitt i 2006 uten miljøvilkår
- Kongsfjord (Konsesjon 1946/1994-2024) (Ny konsesjon gitt i 1994).
- Gandvik (Konsesjon 1952-2002)
- Kobbholm (Konsesjon 1930/2008-2029) (Konsesjon opprinnelig gitt i 1999)
- Loustejok (Konsesjon 1956/2008-2038) Vilkår om minstevannføring gitt
- Breivikbotn (Konsesjon 1950/1969-2019) (Opprinnelig utbygging er fra 1950, reguleringskonsesjon er fra 1969)

I tillegg til Adamsfjord med vurdering av minstevannslipp ønsker Vannregionutvalget at det prioriteres å innføre standard miljøvilkår for Kåven, Porsa, Mårøyfjord og Gandvik der det i dag er revisjonsadgang. Alle reguleringskonsesjonene, inkludert de med senere revisjonsadgang, bør problemkartlegges for prioriteringer i denne sammenhengen.

Konsesjoner gitt etter vannressursloven eller konsesjonsfrie kraftverk:

- Mattiselv - Har ikke konsesjon etter vassdragslovgivningen
- Pasvik – 1964 Skogfoss (Ervervskonsesjon) og 1976 Melkefoss (gitt etter vannressursloven)
- Chabardasjohka - Opprinnelig reguleringskonsesjon fra 1956 som er bortfalt. Vedtak om konsesjonsfritak gitt i 1998. Har ikke konsesjon.
- Hakkestabben (1993) - Gitt etter vannressursloven
- Mølnelva (1988) - Gitt etter vannressursloven
- Friarfjordvassdraget (2000) - Gitt etter vannressursloven
- Bergsfjord (1957) - Har ikke konsesjon. Ymber har nå søkt konsesjon etter vannressursloven
- Hammerfest (1924/1942) - Har ikke konsesjon etter vassdragslovgivningen

Vannregionutvalget ønsker at Mattiselv og Chabardasjohka vurderes prioritert av sektormyndigheten NVE, og innkalles til konsesjonsbehandling etter § 66 i vannressursloven for å oppnå miljømålene og problemkartlegge vannforekomstene som er berørt av utbyggingene. For Bergsfjord karftverk ønskes det at det innføres standard miljøvilkår som et resultat av konsesjonsbehandlingen. De andre kraftverkene bør problemkartlegges for nærmere vurdering av tiltak, eller vurdering av juridiske virkemidler.

Vannregionutvalget ønsker at det i de vassdrag/vannkraftanleggene som er nevnt her innføres dagens standardvilkår for naturforvaltning i alle konsesjoner, og at juridiske virkemidler vurderes for konsesjonsfrie kraftverk.

Sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF)

En del vannforekomster med påvirkning fra vannkraft var ved starten av høringsperioden i 2014 satt som kandidater til sterkt modifiserte vannforekomster (kSMVF). Avklaring av vannforekomster som skal utpekes som endelige SMVF var ikke mulig innen høringsfristen 1. juli 2014, da veilederen og retningslinjer kom svært sent i prosessen. Etter høringsperioden endte 31. desember 2014, har Fylkesmannen i Finnmark i samarbeid med NVE og Finnmark fylkeskommune gjennomgått alle vannforekomster som var satt til kSMVF på nytt, med tanke på å fastsette økologisk tilstand, avklare SMVF-status og definere miljømål. En forenklet tilnærming til definisjonen av miljømål ble foretatt, basert på innspill fra NVE under høringsperioden. Ettersom man for mange av vannforekomstene ikke har tilstrekkelig kunnskap for å kunne klassifisere vannforekomstene direkte, har man antatt tilstand og SMVF-status på bakgrunn av en skjønnsvurdering.

Etter gjennomgangen har 70 vannforekomster blitt utpekt som endelig SMVF, hvorav 40 er elver og 30 er innsjøer. Se vedlegg 1 til kapittelet om SMVF for mer informasjon. Disse vannforekomstene har også fått foreslått miljømål. De resterende vannforekomstene som tidligere var kSMVF har blitt vurdert til å være naturlige vannforekomster (26 vannforekomster), og miljømål er satt til standard miljømål (minst god økologisk tilstand) innen 2021. Problemkartlegging som tiltak er foreslått for hovedparten av vannforekomstene, med noen unntak.

Under høringsperioden har Kystverket trukket tilbake alle sine kandidater til sterkt modifiserte vannforekomster i kystvann.

Kunnskapsgrunnlaget – ytterligere problemkartlegging nødvendig

Vannforskriften forutsetter bruk av biologiske parametere hvor de fysiske/ kjemiske parametere er støtteparametere. Dette underbygger et stort behov for problemkartlegging i vannregionen. Det er de konkrete vannmiljødataene fra vannprøvetaking og fylkesmennenes faglige vurderinger om miljøtilstanden i vannforekomstene som er lagt inn i databasen www.vann-nett.no og som de lokale tiltaksanalysene bygger på. Planprosessen har vist at en ikke vet nok om et stort antall av vannforekomstene, og dette er en utfordring når sektormyndighetene skal utrede tiltak innenfor sine ansvarsområder. Kunnskapsgrunnlaget for å vurdere miljøtilstanden i både vassdrag og kystvann må derfor styrkes.

Det regionale tiltaksprogrammet legger opp til betydelig omfang av problemkartlegging, som hovedregel er det foreslått i alle vannforekomster i risiko hvor tilstanden er ukjent (ikke

klassifisert). Risikoanalysen er da basert på en påvirkningsanalyse, f.eks. kunnskap om hva som slippes ut og hvor, men uten målinger av effekten i resipienten. Problemkartleggingen som er foreslått vil antakelig føre til at en mindre andel vannforekomster får endret risikovurdering fra «risiko» til «ingen risiko». Der problemkartleggingen bekrefter at tilstanden er lavere enn miljømålet, vil man kunne gå videre med tiltaksutredning og tiltaksovervåking.

Problemkartlegging foreslås for hoveddelen av vannforekomster i risiko. Dette medfører også en utfordring når tiltak skal prioriteres, og vannregionmyndigheten forutsetter at problemkartlegging prioriteres av sektormyndighetene der man mistenker størst påvirkning i første omgang. Vannregionutvalget ønsker også at en styrking av kunnskapsgrunnlaget og kartlegging av tilstand og påvirkningsbilde skal prioriteres i vannregionen.

5.3 Sterkt modifiserte vannforekomster (§ 5)

Vannforskriften har en egen kategori av vannforekomster som kalles for sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF). Dette er vannforekomster som har blitt betydelig fysisk endret for å ivareta samfunnsnyttige formål som kraftproduksjon, drikkevann, vannuttak, landbruk, skipsfart, flomvern og lignende. Det kan være elver, innsjøer og kystvann.

Det er viktig å sikre en balanse mellom miljøforbedringer og samfunnsnytte, som f.eks. kraftproduksjon og flomvern. Dersom de fysiske inngrepene i vannforekomsten skal opprettholdes ut fra sin samfunnsnytte, er det lite hensiktsmessig å ha god økologisk tilstand som miljømål for slike vannforekomster. I stedet for "god økologisk tilstand" får SMVF miljømålet "godt økologisk potensiale" (GØP), som er tilpasset den samfunnsnyttige bruken av vannforekomsten. Miljømålene er altså spesifikk for den enkelte vannforekomst utpekt som SMVF, og er ikke lik miljømålet for naturlige vannforekomster der miljømålet gjelder for alle vannforekomster av samme vanntype. Miljømålet må defineres i hvert tilfelle av SMVF, da påvirkningen på den økologiske tilstanden kan variere mellom ulike vannforekomster og påvirkninger som kvalifiserer til SMVF. Sterkt modifiserte vannforekomster revurderes i neste plan. Det vil si at en SMVF har denne statusen bare fram til neste forvaltningsplan.

Det er vannregionmyndigheten som i samarbeid med vannregionutvalget skal bestemme hvilke vannforekomster som skal utpekes som sterkt modifiserte og som har ansvar for å utarbeide miljømål for disse vannforekomstene, jf. vannforskriften §§ 22 andre ledd og 24 første ledd. Vannforekomster skal avklares som SMVF innen den regionale vannforvaltningsplanen skal godkjennes nasjonalt.

Det er verdt å merke seg at for å fastslå om en vannforekomst er sterkt modifisert må man ha nok informasjon om økologisk tilstand, slik at man kan vurdere om kriteriene for god økologisk tilstand i henhold til vannforskriften vil kunne oppnås. Det er en stor utfordring at mange av vannforekomstene i Finnmark ikke har kjent økologisk tilstand. Alle sterkt modifiserte vannforekomster skal revurderes ved rullering av forvaltningsplanen jf. § 5 i vannforskriften, slik at oversikten over SMVF kan endre seg med tid etter hvert som kunnskap innhentes.

En egen [SMVF-veileder](#) er tilgjengelig på www.vannportalen.no.

Kandidater til sterkt modifiserte vannforekomster i kystvann

Kystverket har tidligere foreslått 7 vannforekomster som kandidater til sterkt modifiserte vannforekomster til kystvann. I et brev av 09. april 2014 til vannregionmyndighetene ber Kystverket og Miljødirektoratet om en gjennomgang av karakterisering knyttet til havner, da det mistenkes at enkelte steder kan forurensning være feilregistrert som fysiske inngrep. Etter en gjennomgang av retningslinjene for kSMVF i kystvann har Kystverket kommet fram til at de kSMVF som var nominert, ikke oppfyller kriteriene. Det er dermed ingen kSMVF i kystvann i vannregion Finnmark og Norsk-finsk vannregion.

Kandidater til sterkt modifiserte vannforekomster i innsjø og vassdrag

NVE har i samarbeid med Fylkesmannen i Finnmark gjennomgått alle vannforekomster som var kandidater til SMVF (kSMVF) i innsjø og vassdrag, med den hensikt å fastsette økologisk

tilstand, SMVF-status og definere miljømål. Ettersom man for mange av vannforekomstene ikke har tilstrekkelig kunnskap for å kunne klassifisere vannforekomstene direkte, har man antatt tilstand og SMVF-status på bakgrunn av en skjønnsvurdering. Vannforekomstene i Pasvik vannområde som ble anbefalt vurdert under forrige høringsperiode har også blitt gjennomgått. For de fleste SMVF foreslås problemkartlegging som tiltak, for å avklare økologisk tilstand. Tiltakene minstevannføring, eller endringer i vannføring, samt biotiltak foreslås for noen vannforekomster. Enkelte vannforekomster har pågående tiltak, f.eks. i Pasvikvassdraget, og her foreslås ikke nye tiltak.

For innsjøer er det tatt utgangspunkt i tabell 6.15 i klassifiseringsveilederen (Veileder 02:2013 Klassifisering av miljøtilstand i vann), som indikerer klassegrenser for fisk som kvalitetselement på bakgrunn av reguleringshøyden i magasiner. Tabellen antyder en grense mellom «god» og «moderat» tilstand på omkring 5 meters differanse mellom høyeste regulerte vannstand (HRV) og laveste regulerte vannstand (LRV). I gjennomgangen av vannforekomstene har man heller ikke valgt å anta dårligere enn god økologisk tilstand og at vannforekomster er SMVF, med mindre man har følt seg rimelig sikker på at dette stemmer. I forhold til klassifiseringsveilederen vil en reguleringshøyde på 5 – 8 meter medføre «moderat økologisk tilstand». Ettersom man ikke har tilstrekkelig kunnskap, er det noe usikkerhet knyttet til økologisk tilstand for innsjøer med denne reguleringshøyden, og man har da valgt å ikke sette disse vannforekomstene som SMVF. I grove trekk vil derfor innsjøer som har fra ca. 8 meter reguleringshøyde få en antatt dårligere enn god økologisk tilstand og bli utpekt som SMVF med tilhørende miljømål. For innsjøer med lavere reguleringshøyder antas det, inntil noe annet er bevist, at vannforekomsten ikke er en SMVF.

For elver og vassdrag har man heller ikke tilstrekkelig kunnskap til å klassifisere vannforekomster direkte. I elver der det ikke lenger er vannføring kan man med stor grad av sikkerhet si at man har dårligere enn god økologisk tilstand, og vannforekomsten vil være en SMVF. I elver med redusert vannføring eller med ett eller flere vandringshindre vil det være større usikkerhet knyttet til hvor mye dette har påvirket den opprinnelige økologien i elva. I slike tilfeller kan man ikke med stor grad av sikkerhet si at vannforekomsten har dårligere enn god økologisk tilstand, og vannforekomsten vil ikke bli satt til SMVF-status.

Vannforekomster som utpekes som SMVF skal få egne miljømål som fastsettes med tiltaksmetoden. Dette innebærer at miljømålet settes på bakgrunn av hvilke avbøtende tiltak er realistiske. Ettersom man har lite data på økologisk tilstand, er man ikke i stand til å vurdere hvilke avbøtende tiltak er realistiske for en rekke SMVF-vannforekomster. På bakgrunn av dette er det brukt en noe forenklet metode for å fastsette miljømål for denne perioden, etter veiledning fra NVE (se tabell 5.3.1). Miljømålene vurderes på nytt ved rullering av planen, og det er et mål at innen den tid har man innhentet nok kunnskap til å avklare økologisk tilstand, vurdere realistiske avbøtende tiltak og definere miljømålet i henhold til gjeldende veileder. Vannregionutvalget ønsker at SMVF-vannforekomstene prioriteres med tanke på dette. Enkelte av SMVF-vannforekomstene har fått graderte miljømål, noe som innebærer gradvis miljøoppnåelse.

Etter gjennomgangen har 70 vannforekomster blitt utpekt som endelig SMVF. En oversikt over SMVF i vannområdene i Finnmark fremkommer i tabell 5.3.2, samt i vedlegg 1. Det er også foreslått miljømål for disse vannforekomstene, se vedlegg 1 (Sterkt modifiserte vannforekomster). For 51 vannforekomster har man foreslått miljømålet GØP 2021, og 7 har

fått foreslått miljømålet GØP med utsettelse til 2027. Utsettelsen begrunnes den tidskrevende prosessen med å utrede og iverksette avbøtende tiltak, samt registrere effektene. Ytterligere 6 SMVF har fått foreslått miljømålet GØP 2015, da det vurderes at miljømålet vil oppnås snarest grunnet pågående tiltak. Totalt 6 vannforekomster som er utpekt som SMVF har fått miljømålet mindre strenge miljømål jf. § 10 i vannforskriften, etter føringer fra NVE.

Det har ikke vært mulig å regne ut kostnader for de foreslåtte tiltakene på nåværende tidspunkt. Det er gjort en vurdering av nytten av miljøforbedringen for de foreslåtte tiltakene for noen av vannforekomstene som er utpekt som SMVF (se vedlegg 3). Der nytten er stor bør tiltak prioriteres, men det er ikke gjort en helhetlig og samlet nyttevurdering av tiltakene. Alle vannforekomster som er utpekt som SMVF skal innen kort tid være registrert i vann-nett, med tiltak og miljømål.

Tabell 5.3.1: Forenklet tabell over miljømål i regulerte vassdrag (kilde: [NVE](#))

Type vannforekomst	Miljømål
1.1-prioriterte vassdrag og andre lokalt prioriterte vassdrag for vannslipp o.l.	God økologisk potensial (GØP) i 2021, 2027, 2033, konkret ut i fra forventet effekt (f.eks. endret vannføring)
SMVF, kun biotoptiltak er foreslått	GØP, konkret ut i fra forventet effekt. Dersom effekten er uklar, settes miljømålet som «fungerende økosystem»
SMVF – ingen tiltak er foreslått og vassdraget ikke er prioritert (ev. kun problemkartlegging eller tiltakorientert overvåking er foreslått)	GØP er dagens tilstand (fra klassifiseringen, f.eks. moderat eller dårlig økologisk tilstand)
Naturlige vannforekomster, eller vannforekomster ved tilstrekkelig vannføring (resttilsig og miljøbasert vannføring)	God økologisk tilstand (GØT), vannforekomsten er ikke SMVF
SMVF og ikke-fungerende økosystem	Mindre strenge miljømål, dårlig eller svært dårlig økologisk potensiale

Tabell 5.3.2: Antall SMVF utpekt i Finnmark vannregion og Norsk-finsk vannregion

Vannområde	Elver	Innsjø	Sum
Alta/Kautokeino/Loppa/Stjernøya	7	4	11
Indre Varangerfjord	0	0	0
Laksefjorden/Nordkinnhalvøya	6	5	11
Lakselvassdraget/Porsangerfjorden	2	1	3
Måsøy og Magerøya	3	2	5
Sørøya/Seiland/Kvaløya	4	4	8
Varangerhalvøya	3	2	5
Tana	2	0	2
Neiden	4	0	4
Pasvik	9	12	21
Sum	40	30	70

De resterende vannforekomstene som tidligere var kSMVF, har blitt vurdert til å være naturlige vannforekomster. Dette utgjør 26 vannforekomster, og miljømål er satt til standard miljømål (minst god økologisk tilstand) innen 2021. Se vedlegg 3 (Tiltakstabell) for ytterligere detaljer.

Problemkartlegging som tiltak er foreslått for hovedparten av SMVF-vannforekomstene, med noen unntak. Målet med utbredt problemkartlegging er å avklare antatt økologisk tilstand og dermed ha et bedre utgangspunkt for å vurdere avbøtende tiltak. Undersøkelser som utføres kan selvfølgelig medføre endringer i oversikten som har blitt utarbeidet.

Det er mulig det er flere SMVF i vannregionen, f.eks. vannforekomster som er påvirket av bekkelukking, men det må en del undersøkelser til før man kan fastslå om hele vannforekomsten er å anse som SMVF, eller kun deler. Dette er ikke prioritert på nåværende tidspunkt.

5.4 Unntaksbestemmelser

Dersom det viser seg umulig å nå miljømålet i en vannforekomst grunnet tekniske årsaker, naturlige forhold eller det er uforholdsmessige kostnadskrevende, gir vannforskriften anledning til å utsette måloppnåelsen. Dette kan gjøres ved å gi utsatt frist, sette mindre strenge miljømål eller gi unntak for midlertidige endringer eller ny aktivitet. Alle vannforekomster skal ha et miljømål selv om et unntak er gitt. Alle unntak revurderes ved rullering av vannforvaltningsplanen.

5.4.1 Utsatte frister (§ 9)

Fristene for å tilfredsstillende miljømålene kan forlenges med sikte på gradvis måloppnåelse, forutsatt at det ikke skjer noen forringelse. Minst en av følgende forutsetninger må være oppfylt:

- Tekniske begrensninger (ingen løsning finnes, manglende virkemidler, prosessen krever tid, årsakene er ukjente)
- Uforholdsmessige kostnader
- Naturgitte forhold som gjør at en forbedring av vannforekomsten ikke lar seg gjøre innen fristen, herunder at effekt av tiltak ikke er synlige før etter 2021.

Totalt 66 vannforekomster er foreslått til utsatt frist for å oppnå miljømål. Blant disse er vannforekomster utpekt som sterkt modifiserte (SMVF), hvorav 7 har utsatt frist til 2027 (GØP 2027). En fullstendig oversikt over utsatte frister, både fra standard miljømål og for sterkt modifiserte vannforekomster fremkommer i vedlegg 2.

Tekniske begrensninger

For flere av vannforekomstene er det ikke tilstrekkelig kunnskap til å utrede avbøtende, kostnadseffektive tiltak. Dette kan være kunnskap om påvirkningen, eller kunnskap om f.eks. eierforhold eller hvem som er ansvarlig for avbøtende tiltak. Enkelte vannforekomster har også fått utsatt frist da prosessen med å utrede tiltak og rydde opp i forurensning er krevende og vil ta tid å iverksette.

Enkelte havner med forurensede sedimenter i Finnmark ikke er høyt prioritert i den nasjonale handlingsplanen for forurenset sjøbunn. Dette medfører at tiltak utsettes og dermed vil ikke miljømål oppnås innen 2021. Dette gjelder blant annet Båtsfjord, Rypefjord og Honningsvåg. Hammerfest havn er blant de prioriterte havneområdene for opprydding, men det forventes ikke at man oppnår full effekt av tiltakene innen 2021. For noen parametre, som kobber og TBT kan det videre være vanskelig å oppnå miljømålet i henhold til vannforskriften.

For en rekke innsjøer og elver i Pasvik er miljømåloppnåelse innen 2021 ikke realistisk. Disse vannforekomstene er påvirket av langtransportert forurensning fra Nikel-verket i Russland, og vil kreve en politisk løsning på nasjonalt nivå.

Noen vassdrag/innsjøer som er utpekt som SMVF har også fått utsatt frist for å oppnå miljømål grunnet tekniske begrensninger, eller nasjonale føringer.

Uforholdsmessige kostnader

Kun for én vannforekomst i Berlevåg, Hergeelva, skyldes den utsatte fristen uforholdsmessige høye kostnader. Dette tiltaket gjelder utbedring av fysisk vandringshinder for fisk i Berlevåg, Varangerhalvøya vannområde. Tiltaket innebærer at en ny bro må bygges til en estimert kostnad på 4 millioner kr, og kostnadene vurderes til å veie tyngre enn nytten.

Det er et altfor tynt kostnadsgrunnlag til å vurdere de foreslåtte tiltakene på nåværende tidspunkt, men ved nærmere utredning kan flere vannforekomster få utsatt frist grunnet høye kostnader.

Naturgitte forhold/forsinket effekt

Naturgitte forhold kan føre til at avbøtende tiltak ikke kan iverksettes, eller at tiltakets effekt vil ta tid. Følgelig vil miljømålet ikke oppnås innenfor planperioden 2016-2021, men innenfor neste planperiode (2021-2027). Blant annet kan bunnfauna og fiskebestander bruke flere år på å reetablere seg i en vannforekomst eller i et vassdrag. Det er lite man kan gjøre med forsinket effekt, man må la tiden jobbe for vannforekomsten.

For alle vannforekomstene med utsatt frist er fremmet en begrunnelse, samt at det er foreslått tiltak og skissert når miljømålet skal være oppnådd. Unntaket er for vannforekomstene som har fått utsatt frist grunnet langtransportert forurensning. Her er det ikke foreslått tiltak.

Tabell 5.4.1. En oppsummering av bruk av tidsutsettelse i vannregionen Finnmark og Norsk-finsk vannregion. Tabellen inkluderer SMVF (dvs. GØP 2027).

Vannområder	Elv	Innsjø	Kyst	Totalt
Alta/Kautokeino/Loppa/Stjernøya	4	0	5	9
Indre Varangerfjord	0	0	0	0
Lakselvassdraget/Porsangerfjorden	0	0	0	0
Laksefjorden/Nordkinnhalvøya	0	2	5	7
Måsøy og Magerøya	0	0	4	4
Sørøya/Seiland/Kvaløya med innland	0	0	3	3
Varangerhalvøya	1	0	11	12
Tana	0	0	2	2
Neiden	0	0	1	1
Pasvik	20	7	1	28
Sum	25	9	32	66

5.4.2 Mindre strenge miljømål (§ 10)

Mindre strenge miljømål skal kun brukes unntaksvis og i særskilte tilfeller. Når det skal settes mindre strenge miljømål kreves det mer informasjon og grundigere vurderinger av alternativer, enn når det skal gis utsatte frister

Det kan settes mindre strenge miljømål for vannforekomster som:

- er sterkt påvirket av menneskelig aktivitet, eller

- har slike naturforhold at oppnåelse av miljømålene vil være umulig eller uforholdsmessig kostbart

Vilkår som må oppfylles for å sette mindre strengere miljømål er:

1. Miljø- og samfunnsnytt av påvirkningen ikke kan oppnås på andre miljømessig gunstigere måter.
2. Best mulig miljøtilstand skal oppnås.
3. Ingen ytterligere forringelse utover dagens tilstand tillates.

Mindre strenge miljømål må begrunnes og forklares i forvaltningsplanen, og revideres hvert 6. år. Inkludert i dette skal det være en vurdering av konsekvenser/ulempes ved å unnlate å gjøre noe. For de regionale vannforvaltningsplanene for 2016-2021 skal mindre strenge miljømål kun brukes dersom det framgår av nasjonale føringer. Det er kun gitt nasjonale føringer for at vannforekomster kan ha mindre strenge miljømål i vassdrag med kraftproduksjon: «Der en vannforekomst eller en vesentlig del av vannforekomsten er tørrlagt i hele eller deler av året, og GØP kan derfor ikke oppnås, skal miljømålet settes som unntak i henhold til vannforskriftens § 10, som *mindre strenge miljømål*», jf. brev til vannregionene av 24. januar 2014 fra Klima- og miljødepartementet og Olje- og energidepartementet.

Vedlegg 2 gir en oversikt over SMVF-vannforekomster med mindre strenge miljømål, der det per dags dato ikke er realistiske, avbøtende tiltak. For disse vannforekomstene er den økologiske tilstanden dårlig eller svært dårlig, da vannforekomsten er tørrlagt hele eller deler av året, og følgelig er økosystemet ikke-fungerende. Bruk av mindre strenge miljømål må vurderes på nytt ved rullering av forvaltningsplanen i 2021. Det har ikke vært mulig å vurdere kostnadene ved å ikke iverksette avbøtende tiltak for disse tilfellene.

5.4.3 Midlertidige endringer (§ 11 i vannforskriften)

Paragraf 11 i vannforskriften tilsier at tilstanden i vannforekomstene kan midlertidig forringes på grunn av hendelser som oppstår uventet og/eller uforutsette omstendigheter. Midlertidig forringelse av tilstanden i vannforekomstene er ikke i strid med miljømålene i §§ 4 – 6 dersom forringelsen skyldes uforutsette omstendigheter som en ikke kan forvente. Samtidig må visse vilkår være oppfylt. Det er så langt ikke gjort vedtak på § 11 i vannforskriften i vannregionene.

5.4.4 Ny aktivitet eller nye inngrep (§ 12)

Forvaltningsplanen skal inneholde oversikt over bruk av § 12 i regionen siden forrige forvaltningsplan. Paragraf 12 omhandler at ny aktivitet eller nye inngrep i en vannforekomst kan gjennomføres selv om dette medfører at miljømålene som er fastsatt for vannforekomsten ikke oppnås, eller tilstanden forringes. Gitte vilkår må være oppfylt for å bruke § 12. Det er ikke kjent at § 12 er brukt i saksbehandling siden forrige vannforvaltningsplan ble godkjent (2010).

Vedlegg 1: Sterkt modifiserte vannforekomster i vannregion Finnmark og Norsk-finsk vannregion

SMVF i innsjøer (gjelder både Finnmark vannregion og Norsk-finsk vannregion)

Vannforekomst ID	Navn	Økologisk tilstand	Miljømål	Definisjon av miljømål	Tiltak	Vannområde
211-2170-L	Kovvatnet	Antar minst dårlig på bakgrunn av klassifiseringsveileder	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Vurdere biotoptiltak og andre undersøkelser i elva men ikke i innsjøen	Alta, Kautokeino, Loppa og Stjernøya
212-2177-2-L	Virdnejavri	Antar minst dårlig på bakgrunn av klassifiseringsveileder	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Vurdere biotoptiltak og andre undersøkelser	Alta, Kautokeino, Loppa og Stjernøya
212-2177-1-L	Altadammen	Dårlig	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Problemkartlegging	Alta, Kautokeino, Loppa og Stjernøya
212-2244-L	Mattisvatnet	Moderat	GØP 2021, GØT 2027	Sikre forhold som gir selvreproduserende og høsbare bestander av røye	Minstevannføring og utbedring av vandringsmuligheter	Alta, Kautokeino, Loppa, Stjernøya
229-61730-L	Mohkkejávri	Moderat tilstand, delvis kunstig innsjø pga heving og økt areal	GØP 2021	Sikre forhold som gir selvreproduserende og høsbare bestander av røye	Problemkartlegging	Laksefjorden/ Nordkinnhalvøya
230-2328-L	Fossvatnet	Ansees som moderat tilstand etter klassifiseringsveilederen	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Tiltaksorientert overvåking, har hjemmel til å pålegge tiltak	Laksefjorden/ Nordkinnhalvøya
229-2320-L	Store Måsvatn	Antar moderat tilstand basert på klassifiseringsveileder	GØP 2027	Sikre forhold som gir selvreproduserende og høsbare bestander av røye	Problemkartlegging	Laksefjorden/ Nordkinnhalvøya
229-61557-L	Sieidejávri og Gahpatjavri (regulerte)	Antar moderat tilstand basert på klassifiseringsveileder	GØP 2027	Sikre forhold som gir selvreproduserende og høsbare bestander av røye	Problemkartlegging	Laksefjorden/ Nordkinnhalvøya
230-2327-L	Reinoksvatna	Moderat	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Problemkartlegging	Laksefjorden/ Nordkinnhalvøya
224-2354-L	Gaggajávri	Antar tilstand er minst moderat basert på klassifiseringsveileder	GØP 2021	Sikre forhold som gir selvreproduserende og høsbare bestander av røye	Prøvefiske hvert fjerde år, Årlig tynningsfiske av røye, Årlig utsetting av ørret.	Lakselvasstraget og Porsangerfjorden
220-2336-L	Bealjáidjávri	Antar moderat tilstand på bakgrunn av klassifiseringsveileder	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Problemkartlegging (fiskeribiologiske undersøkelser), tiltaksorientert overvåking	Måsøy og Magerøya

220-59137-L	Låvvárjávrit	Antar moderat tilstand på bakgrunn av klassifiseringsveileder	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Minstevannføring	Måsøy og Magerøya
213-55875-L	Bjørnstadvatnet - magasin	antar minst dårlig på bakgrunn av klassifiseringsveileder	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Problemkartlegging: Overvåking mtp tilstand og avdekke aktuelle tiltak	Sørøya/ Seiland/ Kvaløya med innland
216-2538-L	Store Eggevatn	Antar moderat på bakgrunn av klassifiseringsveileder	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Problemkartlegging: avdekke tilstand, men ingen hjemmel til dette. Her forutsetter man at det lages en forskrift som åpner for dette	Sørøya/ Seiland/ Kvaløya med innland
217-2269-L	Vestfjell-dammen	Antar dårlig tilstand på bakgrunn av klassifiseringsveileder	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Problemkartlegging, tiltaksorientert overvåking, har ikke konsesjon og mangler hjemmel til gjennomføring av dette	Sørøya/ Seiland/ Kvaløya med innland
213-2259-L	Storvatnet - Porsavatn	Antar svært dårlig tilstand basert på klassifiseringsveileder	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Problemkartlegging for å bekrefte tilstand og avdekke mulige tiltak	Sørøya/ Seiland/ Kvaløya med innland
236-2421-L	Store Buevannet	Moderat	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Problemkartlegging	Varangerhalvøya
236-54297-L	Lille Buevannet	Moderat	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Problemkartlegging	Varangerhalvøya
246-2445-L	Pasvikelva – Bjørnevatnet	Moderat	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Utsetting av fisk – pågående tiltak	Pasvik
246-65242-L	Pasvikelva – Svanevatn	Moderat	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Utsetting av fisk – pågående tiltak	Pasvik
246-65230-L	Pasvikelva - Fossevatn	Moderat	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Utsetting av fisk – pågående tiltak	Pasvik
246-2444-L	Pasvikelva - Skrukke-bukta	Moderat	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Utsetting av fisk – pågående tiltak	Pasvik
246-2445-L	Pasvikelva – Bjørnevatnet	Moderat	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Utsetting av fisk – pågående tiltak	Pasvik
246-65242-L	Pasvikelva – Svanevatn	Moderat	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Utsetting av fisk – pågående tiltak	Pasvik
246-67405-L	Pasvikelva – Skogfoss til Melkefoss	Moderat	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Utsetting av fisk – pågående tiltak	Pasvik
246-2448-L	Pasvikelva – Langvatnet	Moderat	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Utsetting av fisk – pågående tiltak	Pasvik
246-2449-L	Pasvikelva – Hasetjørna	Moderat	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Utsetting av fisk – pågående tiltak	Pasvik
246-2441-L	Pasvikelva – Vaggatem	Moderat	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Utsetting av fisk – pågående tiltak	Pasvik
246-2442-L	Pasvikelva – Fjorvatnet	Moderat	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Utsetting av fisk – pågående tiltak	Pasvik
246-65299-L	Pasvikelva – Hestefoss-dammen	Moderat	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Utsetting av fisk – pågående tiltak	Pasvik

SMVF i elver (gjelder både Finnmark vannregion og Norsk-finsk vannregion)

Vannforekomst ID	Navn	Økologisk tilstand	Miljømål	Definisjon av miljømål	Tiltak	Vannområde
212-23-R	Altaelva nedenfor Altadammen	Svært dårlig tilstand (tørrlagt)	Mindre strenge miljømål	Forventer ikke fungerende akvatisk økosystem	Vannføring (som det gis unntak for)	Alta, Kautokeino, Loppa og Stjernøya
211-10-R	Elv fra Kovannet	Dårlig	Mindre strenge miljømål	Forventer ikke fungerende akvatisk økosystem	ingen nye tiltak, evt. minstevannføring	Alta, Kautokeino, Loppa og Stjernøya
212-55-R	Mattisfossen	Moderat	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Mistevannføring: vannføring i fisketrapp	Alta, Kautokeino, Loppa og Stjernøya
211-54-R	Bognelv	Moderat	GØP 2021, GØT 2027	Sikre forhold som gir selv-reproduserende og høstbar bestand av anadrom fisk. Styrke fiskebestanden	Justeringer og utvidelser av eksisterende miljøtiltak.	Alta, Kautokeino, Loppa og Stjernøya
212-581-R	Mattiselva nedre	Moderat	GØP 2021	Sikre forhold som gir selv-reproduserende og høstbar bestand av anadrom fisk. Styrke fiskebestanden	Lokkevannføring- og oppvandring	Alta, Kautokeino, Loppa, Stjernøya
212-583-R	Mattiselva midtre	Moderat	GØP 2021, GØT 2027	Sikre forhold som gir selv-reproduserende og høstbar bestand av anadrom fisk. Styrke fiskebestanden	Minstevannføring og utbedring av vandringsmuligheter	Alta, Kautokeino, Loppa, Stjernøya
212-1893-R	Sautso	Moderat	GØP 2021	Sikre forhold som gir selv-reproduserende og høstbar bestand av anadrom fisk.	Miljøtilstand er avhengig av pågående tiltak (fiskeutsetting)	Alta, Kautokeino, Loppa, Stjernøya
229-3-R	Friarfjordelva/Irgavuonjohka	Moderat	GØP 2015 (ingen tiltak å foreslå)	Sikre forhold som gir selv-reproduserende bestand av ørret	Ingen nye tiltak, vannforekomsten er såpass regulert	Laksefjorden/Nordkinnhalvøya
229-53-R	Gáissavuolesjohka	Moderat tilstand	GØP 2027	Fungerende akvatisk økosystem	Tiltaksorientert overvåking. Evt. biotoptiltak	Laksefjorden/Nordkinnhalvøya
229-14-R	Deardnojohka	Tørrlagt i øverste del, moderat tilstand	GØP 2027	Fungerende akvatisk økosystem	vurdere minstevannslipp og biotoptiltak	Laksefjorden/Nordkinnhalvøya
229-113-R	Adamselva/Áttánjohka	Moderat	GØP 2027	Sikre forhold som gir selv-reproduserende bestand av ørret	vurdere minstevannslipp og biotoptiltak	Laksefjorden/Nordkinnhalvøya
229-21-R	Adamselva/Áttánjohka mellom Meaðđeluoppal og Mohkkejávri	Moderat	GØP 2027	Fungerende akvatisk økosystem	vurdere minstevannslipp og biotoptiltak	Laksefjorden/Nordkinnhalvøya

229-22-R	Látnjajohka og Látnjaroggejávri (regulert)	Tørrlagt, men kan vurdere minstevannslipp. Dårlig tilstand.	GØP 2027	Sikre forhold som gir selv-reproduserende og høstbar bestand av anadrom fisk. Styrke fiskebestanden	Får ikke startet revisjonsprosessen før 2022. Vurdere minstevannslipp og biotopiltak	Laksefjorden/ Nordkinnhalvøya
222-176-R	Tverrelva	Moderat	Mindre strenge miljømål	Forventer ikke fungerende akvatisk økosystem	Ingen tiltak	Lakselvassdraget og Porsangerfjorden
224-271-R	Luostejohka - Lailafossen	Moderat	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Pålegg om minstevannføring	Lakselvassdraget og Porsangerfjorden
220-190-R	Lafjordelva	Dårlig	GØP 2021	Sikre forhold som gir selv-reproduserende bestander av anadrom fisk. Styrke bestanden av laks.	Minstevannføring, biotopiltak	Måsøy og Magerøya
220-189-R	Elv mellom Lavvarjavrit og Lafjordvatnet	Dårlig, anadrom fisk er borte	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Minstevannføring, biotopiltak	Måsøy og Magerøya
220-6-R	Austerelva - Bealjaidjohka	Moderat	GØP 2021	Sikre forhold som gir selvreproduserende og høstbare bestander av anadrom fisk	Biotopiltak	Måsøy og Magerøya
217-74-R	Storelva, øvre	Dårlig tilstand	GØP 2015	Fungerende akvatisk økosystem	Ingen nye tiltak	Sørøya/Seiland/ Kvaløya med innland
213-14-R	Porsa-mellom Gruvatnet og Storvatnet	Dårlig tilstand (tørrlagt)	Mindre strenge miljømål	Forventer ikke fungerende akvatisk økosystem	ingen tiltak (ingen hensikt å kartlegge, ingen aktuelle tiltak)	Sørøya/Seiland/ Kvaløya med innland
213-75-R	Porsa-nedre deler	Moderat	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	biotopiltak	Sørøya/Seiland/ Kvaløya med innland
216-5-R	Storelva	Svært dårlig tilstand (tørrlagt)	Mindre strenge miljømål	Forventer ikke fungerende akvatisk økosystem	Ingen aktuelle tiltak	Sørøya/Seiland/ Kvaløya med innland
236-69-R	Kongsfjordelva	Moderat tilstand	GØP 2015	Sikre forhold som gir selv-reproduserende og høstbare bestander av laks, oppnå gytebestandsmål	Ingen nye tiltak	Varangerhalvøya
236-75-R	Geadnjeelva	Moderat, ingen minstevannføring, men tilsig etter hvert	GØP 2021	Fungerende økosystem, høstbar fiskebestand	biotopiltak	Varangerhalvøya
236-83-R	Buevasselva	Dårlig (tørrlagt deler av året)	Mindre strenge miljømål	Fungerende akvatisk økosystem	ingen nye tiltak	Varangerhalvøya
234-989-R	Fahccabealjohka nedstrøms demning	Dårlig	GØP 2021	dagens tilstand, evt. levedyktig fiskebestand (hvis problemkartlegging tilsier dette er mulig)	Problemkartlegging	Tana

234-988-R	Julelva- Juovlajohka øvre	Moderat	GØP 2021	Dagens tilstand, evt. levedyktig fiskebestand (hvis problem- kartlegging tilsier dette er mulig)	Biotoptiltak (gytegrøper)	Tana
242-6-R	Duttajohka - Duddaelva	Moderat	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	problemkartleg ging, tiltaksorientert overvåking	Neiden
242-7-R	Láddegurra (Bugøyfjord)	5-10 ganger økning i vannføring, 50m fall, hvis alt vannet tappes på en gang slik at man får flomperioder kan det ha en negativ effekt. Moderat tilstand	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	problemkartleg ging for å avdekke tappemønster, evt. tiltak for å minsk overføring (i enkelte perioder)	Neiden
244-29-R	Gearretjohka	Moderat (øvre del er fraført)	GØP 2015	Fungerende akvatisk økosystem	Problemkartleg ging	Neiden
244-67-R	Garsjøelva - Gárdajohka	Moderat	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Problem- kartlegging, undersøke hvilke tiltak som kan gjøres (evt. biotoptiltak)	Neiden
246-135-R	Pasvikelva nedstrøms Boris Gleb	Svært dårlig	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Utsetting av fisk – pågående tiltak	Pasvik
246-137-R	Pasvikelva – Harefoss	Svært dårlig	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Utsetting av fisk – pågående tiltak	Pasvik
246-139-R	Pasvikelva - Holmfoss	Moderat	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Utsetting av fisk – pågående tiltak	
246-141-R	Pasvikelva nedstrøms Melkefoss	Moderat	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Utsetting av fisk – pågående tiltak	Pasvik
246-143-R	Pasvikelva - Skogfoss	Moderat	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Utsetting av fisk – pågående tiltak	Pasvik
246-147-R	Pasvikelva – Kobbfoss	Moderat	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Utsetting av fisk – pågående tiltak	Pasvik
246-149-R	Pasvikelva – Vaggatem- stryket	Moderat	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Utsetting av fisk – pågående tiltak	Pasvik
246-151-R	Pasvikelva – Jordanfossen	Moderat	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Utsetting av fisk – pågående tiltak	Pasvik
246-153-R	Pasvikelva nedstrøms Hestefoss- dammen	Moderat	GØP 2021	Fungerende akvatisk økosystem	Utsetting av fisk – pågående tiltak	Pasvik

Vedlegg 2: Oversikt over vannforekomster med utsatt frist og mindre strenge miljømål

Dette vedlegget inneholder en oversikt over vannforekomster med utsatt frist for å oppnå miljømål. Det er utarbeidet egne tabeller for vannforekomster utpekt som SMVF med miljømål GØP 2027, og for vannforekomster i Pasvik vannområde med utsatt frist grunnet langtransportert forurensning. Til slutt følger en oversikt over bruk av mindre strenge miljømål.

Oversikt over vannforekomster som har fått utsatt frist for å oppnå miljømål i vannregion Finnmark og Norsk-finsk vannregion

Vannforekomst ID	Vannforekomst navn	Vannområde	Miljømål og frist	Begrunnelse	Ansvarlig sektor- myndighet
212-1749-R	Siedgajohka nedre	Alta/ Kautokeino/ Loppa/ Stjernøya	Svært god tilstand 2027	§ 9 c - Naturlige årsaker	Statens vegvesen
212-42-R	Bieddjuvaggi	Alta/ Kautokeino/ Loppa/ Stjernøya	GØT 2027	§ 9 a - Eierforhold må avklares	Miljødirektoratet
212-1758-R	Bieddjuvaggi bekkefelt	Alta/ Kautokeino/ Loppa/ Stjernøya	GØT 2027	§ 9 a - Eierforhold må avklares	Miljødirektoratet
212-1760-R	Bieddjuvaggi bekkefelt	Alta/ Kautokeino/ Loppa/ Stjernøya	GØT 2027	§ 9 a - Eierforhold må avklares	Miljødirektoratet
0420030200-1-C	Lillebukta - Ytre Simavik	Alta/ Kautokeino/ Loppa/ Stjernøya	GØT 2027, god kjemisk tilstand 2021	§ 9 c - Naturlige årsaker	Fylkesmannen i Finnmark
0420010400-C	Bergsfjorden	Alta/ Kautokeino/ Loppa/ Stjernøya	GØT 2027, god kjemisk tilstand 2027	§ 9 a	Fylkesmannen i Finnmark
0420030101-3-C	Vassdalsbotn	Alta/ Kautokeino/ Loppa/ Stjernøya	GØT 2027, god kjemisk tilstand 2027	§ 9 a	Fylkesmannen i Finnmark
0420030502-C	Kåfjorden	Alta/ Kautokeino/ Loppa/ Stjernøya	GØT 2027, god kjemisk tilstand 2027	§ 9 a	Miljødirektoratet
0420030600-5-C	Bukta og utløpet til Altaelva	Alta/ Kautokeino/ Loppa/ Stjernøya	GØT 2027, god kjemisk tilstand 2027	§ 9 a	Miljødirektoratet og Fylkesmannen i Finnmark
0422010300-8-C	Honningsvåg havn	Måsøy og Magerøya	GØT 2027, god kjemisk tilstand 2027	§ 9 a og c - Avventer resultater fra pågående tiltak. Usikkert om effekt av tiltak innen 2021. Er ikke høyt prioritert i nasjonal handlingsplan for opprydding i forurenset sjøbunn	Miljødirektoratet
0422010200-C	Nordvågen	Måsøy og Magerøya	GØT 2027, god kjemisk tilstand 2027	§ 9 a	Fylkesmannen i Finnmark
0421030300-C	Havøysundet	Måsøy og Magerøya	GØT 2027, god kjemisk tilstand 2027	§ 9 a og c	Fylkesmannen i Finnmark
0421000032-4-C	Gjesvær	Måsøy og Magerøya	GØT 2027, god kjemisk tilstand 2027	§ 9 a	Fylkesmannen i Finnmark

0420021300-C	Hammerfest Havn	Sørøya/Seiland/ Kvaløya med innland	GØT 2027, god kjemisk tilstand 2027	§ 9 a - Har ikke nok data til å vurdere tiltak. Kan være vanskelig å oppnå tilstandsklasse II for kobber og TBT	Miljødirektoratet
0420031600-2-C	Rypefjorden	Sørøya/Seiland/ Kvaløya med innland	GØT 2027 God kjemisk tilstand 2027	§ 9 a - Ikke nok data til å foreslå tiltak	Miljødirektoratet
0420030900-C	Korsfjorden	Sørøya/ Seiland/ Kvaløya med innland	GØT 2027, god kjemisk tilstand 2027	§ 9 a, c	Fylkesmannen i Finnmark
236-65-R	Hergeelva	Varangerhalvøya	GØT 2027	§ 9 b - Uforholdsmessig kostbart	FFK (finansierer)
0423020200-8-C	Neptunbukta	Varangerhalvøya	GØT 2027, god kjemisk tilstand 2027	§ 9 a - Ikke nok data til å foreslå tiltak	Miljødirektoratet
0423020200-7-C	Neptunbukt-Foma	Varangerhalvøya	GØT 2027, god kjemisk tilstand 2027	§ 9 a - Ikke nok data til å foreslå tiltak	Miljødirektoratet
0423020200-5-C	Båtsfjorden-indre	Varangerhalvøya	GØT 2027, god kjemisk tilstand 2027	§ 9 a - Ikke nok data til å foreslå tiltak	Miljødirektoratet
0423020200-6-C	Båtsfjorden-ytre- havn	Varangerhalvøya	GØT 2027, god kjemisk tilstand 2027	§ 9 a - Ikke nok data til å foreslå tiltak	Miljødirektoratet
0424010200-C	Reinøysundet	Varangerhalvøya	GØT 2027, god kjemisk tilstand 2027	§ 9 a, c	Miljødirektoratet
0424020100-12- C	Ekkerøy yttersida	Varangerhalvøya	GØT 2027, god kjemisk tilstand 2027	§ 9 a - Ikke med i Handlingsplan for opprydding i forurenset sjøbunn	Miljødirektoratet og Fylkesmannen i Finnmark
0424020100-15- C	Vadsø - øya vest	Varangerhalvøya	GØT 2027, god kjemisk tilstand 2027	§ 9 a, c	Miljødirektoratet og Fylkesmannen i Finnmark
0424020200-C	Vadsø havn	Varangerhalvøya	GØT 2027, god kjemisk tilstand 2027	§ 9 a, c	Miljødirektoratet og Fylkesmannen i Finnmark
0424020100-4-C	Kiberg	Varangerhalvøya	GØT 2027, god kjemisk tilstand 2027	§ 9 a, c	Miljødirektoratet og Fylkesmannen i Finnmark
0424020100-22- C	Varangerfjorden- ytre Finnmark	Varangerhalvøya	GØT 2027, god kjemisk tilstand 2027	§ 9 a, c - Er ikke prioritert jf. nasjonal handlings- plan for opprydding i forurenset sjøbunn	Miljødirektoratet og Fylkesmannen i Finnmark
0424020100-21- C	Varangerfjorden- ytre Norsk-finsk	Varangerhalvøya	GØT 2027, god kjemisk tilstand 2027	§ 9 a, c - Er ikke prioritert jf. nasjonal handlings- plan for opprydding i forurenset sjøbunn	Miljødirektoratet og Fylkesmannen i Finnmark
0423000030-1-C	Berlevåg indre havn	Tana	GØT 2027, god kjemisk tilsand 2027	§ 9 a - Ikke med i Handlingsplan for opprydding i forurenset sjøbunn	Miljødirektoratet
0423000030-10- C	Berlevåg- ytre havn	Tana	GØT 2027, god kjemisk tilsand 2027	§ 9 a - Ikke med i Handlingsplan for opprydding i forurenset sjøbunn	Miljødirektoratet

0424020100-10-C	Bugøynes havn	Neiden	GØT 2027, god kjemisk tilsand 2027	§ 9 c - Naturgitte forhold/forsinket effekt av tiltak	Fylkesmannen i Finnmark
0424030500-5-C	Bøkfjorden midtre	Pasvik	GØT 2027, god kjemisk tilstand 2027	§ 9 a - Avventer resultater fra pågående tiltak	Miljødirektoratet

Oversikt over vannforekomster i Pasvik vannområde som har utsatt frist for miljømåloppnåelse grunnet langtransportert forurensning fra Russland

Vannforekomst ID	Vannforekomst navn	Påvirkning	Miljømål og frist
246-7-R	Elv gjennom Krokvatnet	Tungmetaller	God økologisk og kjemisk tilstand 2027
247-17-R	Grense Jakobselv	Tungmetaller	God økologisk og kjemisk tilstand 2027
247-23-R	Korpvasselva	Tungmetaller	God økologisk og kjemisk tilstand 2027
247-25-R	Oterbekken	Tungmetaller	God økologisk og kjemisk tilstand 2027
247-28-R	Korrvatnet bekkefelt	Tungmetaller	God økologisk og kjemisk tilstand 2027
247-30-R	Urdalselva	Tungmetaller	God økologisk og kjemisk tilstand 2027
247-32-R	Store Skardvatnet bekkefelt	Tungmetaller	God økologisk og kjemisk tilstand 2027
247-34-R	Viksjøen bekkefelt	Tungmetaller	God økologisk og kjemisk tilstand 2027
247-39-R	Lille Valvatnet bekkefelt	Tungmetaller	God økologisk og kjemisk tilstand 2027
247-41-R	Hornvatna bekkefelt	Tungmetaller	God økologisk og kjemisk tilstand 2027
247-45-R	Storvatnet bekkefelt	Tungmetaller	God økologisk og kjemisk tilstand 2027
247-46-R	Bekker mot Storvatnet	Tungmetaller	God økologisk og kjemisk tilstand 2027
247-48-R	Tårnelva	Tungmetaller	God økologisk og kjemisk tilstand 2027
247-4-R	Karpelva	Tungmetaller	God økologisk og kjemisk tilstand 2027
247-50-R	Rabbvatnet bekkefelt	Tungmetaller	God økologisk og kjemisk tilstand 2027
247-54-R	Bekkefelt på Valvasshøgda	Tungmetaller, Sur nedbør	God økologisk og kjemisk tilstand 2027
247-55-R	Elvesegmenter- ved Skáidi/Valvasshøgda	Tungmetaller	God økologisk og kjemisk tilstand 2027
247-56-R	Bekker mot Storvatnet	Tungmetaller	God økologisk og kjemisk tilstand 2027
247-57-R	Vintervollbekken	Tungmetaller	God økologisk og kjemisk tilstand 2027
247-58-R	Bekkefelt-Dammusjávri	Tungmetaller	God økologisk og kjemisk tilstand 2027
247-208394-L	Navnløs innsjø på Valvasshøgda	Sur nedbør	God økologisk og kjemisk tilstand 2027
247-2473-L	Store Kobbholmsvatnet	Sur nedbør	God økologisk og kjemisk tilstand 2027
247-2474-L	Store Valvatnet	Sur nedbør	God økologisk og kjemisk tilstand 2027
247-64388-L	Rabbvatnet	Tungmetaller	God økologisk og kjemisk tilstand 2027
247-64392-L	Trillingvatnet	Sur nedbør	God økologisk og kjemisk tilstand 2027
247-64562-L	Korrvatnet	Tungmetaller	God økologisk og kjemisk tilstand 2027
247-65223-L	(Navnløs)	Tungmetaller, Sur nedbør	God økologisk og kjemisk tilstand 2027

Oversikt over utsatte frister for SMVF i vannregion Finnmark og Norsk-finsk vannregion (God økologisk potensiale 2027)

Vannforekomst ID	Vannforekomst navn	Miljømål og frist	Vannområde
229-2320-L	Store Måsvatn	GØP 2027	Laksefjorden/ Nordkinnhalvøya
229-61557-L	Sieidejávri og Gahpatjavri (regulerte)	GØP 2027	Laksefjorden/ Nordkinnhalvøya
229-53-R	Gáissavuolesjohka	GØP 2027	Laksefjorden/ Nordkinnhalvøya
229-14-R	Deardnojohka	GØP 2027	Laksefjorden/ Nordkinnhalvøya
229-113-R	Adamselva/Áttánjohka	GØP 2027	Laksefjorden/ Nordkinnhalvøya
229-21-R	Adamselva/Áttánjohka mellom Meaðdeluoppal og Mohkkejávri	GØP 2027	Laksefjorden/ Nordkinnhalvøya
229-22-R	Látnjajohka og Látnjarogge- jávri (regulert)	GØP 2027	Laksefjorden/ Nordkinnhalvøya

Bruk av mindre strenge miljømål i vannregion Finnmark. Det er ikke foreslått mindre strenge miljømål for vannforekomster i den Norsk-finske vannregionen

Vannforekomst ID	Vannforekomstnavn	Vannområde	Vannregion
222-176-R	Tverrelva	Lakselvassdraget og Porsangerfjorden	Finnmark
213-14-R	Porsa-mellom Gruvvatnet og Storvatnet	Sørøya/Seiland/Kvaløya med innland	Finnmark
216-5-R	Storelva	Sørøya/Seiland/Kvaløya med innland	Finnmark
212-23-R	Altaelva nedenfor Altadammen	Alta, Kautokeino, Loppa og Stjernøya	Finnmark
211-10-R	Elv fra Kovannet	Alta, Kautokeino, Loppa og Stjernøya	Finnmark
236-83-R	Buevasselva	Varangerhalvøya	Finnmark